

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

Konzulens: Buzogány Ágota

Portfólió

Játékos nevelés az egyéni igényekhez igazodva

Készítette: Nemes Bianka
Óvodapedagógus szak
Levelező tagozat

Vác, 2025

Tartalom

1. Bevezetés.....	3
1.1. Portfólió összeállításának szempontjai.....	3
1.2. Dokumentumok listája.....	5
1.3. Gyakorlati helyek bemutatása.....	6
2. Minden gyerek egyedi!.....	8
2.1. Összefoglaló bemutatás.....	8
2.2. Bölcsődei hospitálási jegyzőkönyv.....	9
2.3. Játékszituáció elemzés.....	15
2.4. Gyermekek jellemzés (mozgásfejltség).....	19
2.5. Rajzelemzés.....	21
3. Játék és nevelés: játszva nevelés.....	26
3.1. Összefoglaló bemutatás.....	26
3.2. Recenzió - Stöckert Károlyné (2011): Kis játépszichológia.....	27
3.3. Projektterv - a világűr.....	30
3.4. Az érzékszervek világa - tervezet.....	38
3.5. Hospitálási napló.....	44
3.6. Tervezet - Szent Mihály nap.....	77
3.7. Zárótevékenység tervezete.....	81
3.8. Mese az óvodában - kitekintés.....	89
4. Az atipikus az új tipikus?.....	92
4.1. Összefoglaló bemutatás.....	92
4.2. Mit jelent, hogy atipikus? - gondolattérkép.....	93
4.3. Esettanulmány és fejlesztési terv.....	95
4.4. Anyanyelvi játékok gyűjteménye.....	99
5. Összegzés.....	105
Felhasznált irodalom.....	106

1. melléklet.....	109
2. melléklet.....	110
3. melléklet.....	111

1. Bevezetés

1.1. Portfólió összeállításának szempontjai

Tanulmányaim során számos ismeretet elsajátítottam az óvodáskorú gyermekekről, nevelésük sajátosságairól. Három gondolat különösen mély nyomot hagyott bennem, így portfóliómat is ezen három gondolat mentén állítottam össze.

1. Minden gyerek egyedi!
2. Az óvodáskorú gyermek fő tevékenysége a játék kell, hogy legyen.
3. Az atipikus az új tipikus?

Mit is jelentenek ezek számomra?

Először is, óvodapedagógusként akkor fogok tudni jó kapcsolatot kialakítani a gyerekekkel, és akkor tudom megfelelően fejleszteni a személyiségüket, ha ismerem őket. Minden gyerek más: mások az erősségeik, nehézségeik, más a személyiségük, temperamentumuk, más az érdeklődési körük, más a kognitív és fizikai fejlettségük, és más a környezet is, ahonnan érkeztek. Fontosnak tartok tehát minden olyan eszközt, módszertani ajánlást, mely segítheti a gyermekek megismerését.

A második gondolat a játékra vonatkozik. Napjainkban sokszor már az óvodáskorú gyermekek otthoni időbeosztása is annyira be van táblázva, hogy játékra alig jut idő: különórák, programok, fejlesztések, kütyük veszik el az időt. Fontosnak tartom tehát, hogy legalább az óvodában lehetőségük legyen sokat, sokfélét játszani. „A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.” - olvashatjuk az *Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012 (XII.17.) kormányrendeletben*. Legyen tehát elegendő tere a szabad játéknak, valamint a tevékenységek tervezésében, az ismeretátadásban is fontos a játékosság. Tapasztalataim is azt mutatják, hogy akkor lehet lekötni a gyermekeket, és ismereteket átadni nekik, ha játékos formában tesszük ezt.

Az elmúlt évtizedekben ugrásszerűen megnőtt a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek száma. Szinte minden óvodai csoportban találunk SNI vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel (BTM) küzdő gyermeket. A KSH minden tanévben közöl adatot

az óvodákban, és általános- valamint középiskolákban tanuló SNI gyermekek számának alakulásáról. Ezen gyermekek egy része speciális intézményekbe jár ugyan (enyhe vagy közép súlyos értelmi fogyatékkal élők, mozgásszervi fogyatékosok, nagyothallók, siketek, gyengénlátók, vakok, autizmus spektrumzavarral élők egy része), de az integrált nevelésben részt vevő gyermekek száma és aránya is nő. Az 1. táblázatban láthatjuk, hogy számuk az elmúlt 5 évben is szignifikáns emelkedést mutatott.

Tanév	Óvodai nevelésben részt vevő gyermek (fő)	Ebből SNI (fő)	Ebből integráltan oktatott SNI (fő, összes óvodás gyermekhez viszonyított %)
2019/2020	330 539	10 310	8 426 (2,6%)
2020/2021	322 713	10 118	8 271 (2,6%)
2021/2022	318 422	10 634	8 559 (2,7%)
2022/2023	322 871	11 578	9 243 (2,9%)
2023/2024	323 526	12 330	9 814 (3,0%)

1. táblázat: SNI gyermekek száma és aránya az óvodában ⁽¹⁾

Ezért tartom különösen fontosnak, hogy óvodapedagógusként azokkal a gyermekekkel is megtaláljam a hangot, akik nem neurotipikus módon fejlődnek. Fontos, hogy lássam a diagnózis mögött a gyermeket magát, ugyanakkor ismernem kell azokat a jellemzőket és megközelítési módokat, melyekkel őt segíteni tudom.

Portfóliómat tehát ezen három gondolat alapján tagoltam. Mindhárom rész előtt kitérek majd arra, hogy miért az adott dokumentumokat mutatom be. Törekedtem rá, hogy változatos típusú dokumentumokat mutassak be, melyek ezeket a fő gondolatokat minél több irányból megközelítik.

⁽¹⁾ Forrás: KSH oktatási adatok

KSH (2019) <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas1920.pdf>

KSH (2020) <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas2021e/index.html>

KSH (2021) <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas2122e/index.html>

KSH (2022) <https://www.ksh.hu/s/kiadvanyok/oktatasi-adatok-2022-2023-elozetes-adatok/index.html>

KSH (2023) <https://www.ksh.hu/s/kiadvanyok/oktatasi-adatok-20232024-elozetes-adatok/index.html>

KSH (2024b) https://www.ksh.hu/stadat_files/okt/hu/okt0007.html

Minden bemutatott dokumentumhoz reflexiót is készítettem, ahol kaptam tanári visszajelzést (akár szóban, akár írásban), ott azt is feltüntettem. A reflexiók során kitérek arra is, hogy a dokumentum mely pedagógus kompetenciákhoz kapcsolódik és hogyan. A kompetenciák listáját a portfólió végén, az 1. mellékletben helyeztem el, portfóliómban ezekre sorszámukkal is hivatkozom.

1.2. Dokumentumok listája

Portfóliómban az alábbi dokumentumok szerepelnek:

Dokumentum neve	Kapcsolódó tantárgy	Kategória
Bölcsődei hospitálási jegyzőkönyv	Szintézisgyakorlat 1.	Gyakorlati dokumentum
Játéksituáció elemzés	Óvodai bemutató 1.	Gyakorlati dokumentum
Gyermekjellemezés (mozgásfejlettség)	Testnevelés és módszertana 2.	Szaktárgyi dokumentum
Rajzelemzés	Vizuális nevelés és módszertana 2.	Szaktárgyi dokumentum
Recenzió - <i>Stöckert Károlyné (2011): Kis játépszichológia</i>	Általános és fejlődéslélektan 2.	Pedagógiai-pszichológiai dokumentum
Projektterv - a világűr	Matematikai nevelés és módszertana 2.	Szaktárgyi dokumentum
Az érzékszervek világa - tervezet	Környezeti nevelés és módszertana	Szaktárgyi dokumentum
Hospitálási napló	Szintézisgyakorlat 1.	Hospitálási napló
Tervezet - Szent Mihály nap	Óvodai gyakorlat 3.	Gyakorlati dokumentum
Zárótevékenység tervezete	Szintézisgyakorlat 2.	Gyakorlati dokumentum

Mese az óvodában	Irodalmi és anyanyelvi nevelés módszertana 1.	Gyakorlati dokumentum
Mit jelent, hogy atipikus? - gondolattérkép	Atipikus fejlődés 1.	Pedagógiai-pszichológiai dokumentum
Esettanulmány és fejlesztési terv	Atipikus fejlődés 2.	Pedagógiai-pszichológiai dokumentum
Anyanyelvi játékok gyűjteménye	Irodalmi és anyanyelvi nevelés módszertana 2.	Szaktudományos dokumentum

1.3. Gyakorlati helyek bemutatása

A portfóliómban szereplő gyakorlati dokumentumok 4 különböző helyen készültek, ebben a részben ezeket szeretném röviden bemutatni.

I. Szitakötő csoport - Kéz a Kézben Óvoda, Veresegyház

Egyéni szakmai gyakorlatomat mind a hat alkalommal lakóhelyemen, Veresegyházon, az önkormányzati fenntartású Kéz a Kézben Óvoda Ligetek tagóvodájában töltöttem. Az óvoda programja illeszkedik az ÓNOAP-hoz. A csoportok egy nagy parkban, különálló kis házakban kaptak helyet, minden házhoz külön kis udvar is tartozik. Minden félévben ugyanabban a csoportban, a Szitakötő csoportban tevékenykedtem, így 3 éven keresztül követhettem egy gyermekcsoport életét, mini-kiscsoporttól egészen középső-nagycsoportig. Az első gyakorlatom idején még épp csak beszoktak az óvodába, az utolsó gyakorlatom idején pedig a csoport egy része már iskolába készült.

A csoportban a gyakorlatvezető óvodapedagógus jelenti az állandóságot, a többi pedagógus, illetve a dajkák személye is változott az évek során. Ami viszont nem változott, az a bizalom légköre: a gyerekek felszabadultan játszottak, a konfliktusok általában könnyen elsimultak, a hangulat érezhetően vidám volt.

II. Gyertya csoport - Boldog Adolf Kolping Katolikus Óvoda, Budapest

Portfóliómban bemutatásra kerül egy játékszituáció-elemzés is, mely az egyik óvodai bemutató foglalkozásról készült a Boldog Adolf Kolping Katolikus Óvoda Gyertya csoportjában.

Ebben az óvodában a gyermekek jelentős része hátrányos helyzetű, igen nehéz sorsokról hallhattunk - természetesen a gyermek nevének említése nélkül - az óvodavezetőtől. Az óvodapedagógus meleg, szeretetteljes viselkedése ugyanakkor itt is vidám, oldott légkört tudott teremteni. A nyugalom még úgy is érezhető volt, hogy tizenvalahány főiskolai hallgató figyelte éppen a 4-5 évesekből álló csoportot.

III. Bölcsődei hospitálás - bölcsőde bemutatása

Bölcsődei hospitálásomat a Meseliget Városi Önkormányzati Bölcsődében töltöttem, Veresegyházon. Az önkormányzati fenntartású bölcsőde 10 csoporttal működik, 130 kisgyermek befogadására alkalmas. A környezet esztétikus és modern, mindenben megfelel napjaink elvárásainak.

A csoportok 12 fővel működnek, vegyes életkorúak. Minden csoportban 2 kisgyermeknevelő látja el a feladatokat, a két-két csoportból álló egységek életét dajkák is segítik.

IV. Csengő csoport - Boldog Adolf Kolping Katolikus Óvoda, Budapest

Záró gyakorlatomat a Csengő csoportban töltöttem. 18 fős középső csoportról van szó. A két SNI és két BTMN gyermek mellett egy magyarul alig beszélő kislány, valamint egy gyermekotthonban élő kisfiú is van a csoportban. A gyermekek önállósági szintje, valamint egyes részképességeik fejlettségi szintje nagyon eltérő, így a differenciálás az óvodai élet minden területén megfigyelhető. Látszik, hogy nagy hangsúly van a gyermekek integrálásán, és ezt gyógypedagógus a mindennapi életben is segíteni próbálja: a két autista gyermeknek például saját napirendkártyái vannak, melyeket az óvodapedagógus minden reggel feltesz a falra, a gyermekek számára jól látható helyre. Különlegesebb esemény előtt már reggel felhívja a figyelmet az esemény napirendi helyére. Az öltözőben is képes kártyák segítik őket, hogy milyen sorrendet tartsanak az öltözés során, így sokkal önállóbbá válhatnak.

2. Minden gyerek egyedi!

2.1. Összefoglaló bemutatás

„A gyerekek individuálisak, és erre abszolút nincs felkészülve a mai pedagógia. Holott csakis erre kellene, hogy felkészülve legyen! Minden gyerek más, mindegyik mást tud, másban jó - és ezt el kéne ismerni.” (Vekerdy, 2013: 189.)

Vekerdy Tamás idézett gondolata remekül megfogalmazza, amit én is hiszek: minden gyerekhez más út vezet, más érdekli, más szokásokat ismer, másként tanul, másként látja a világot. Ebben a szakaszban ezért 4 olyan dokumentumot szeretnék bemutatni, melyek valamilyen módon hozzásegíthetnek ahhoz, hogy a csoportba járó gyermekeket megismerjem. Úgy gondolom, fejlődésük megfelelő támogatásához elengedhetetlen, hogy tudjam, ki milyen családi körülmények közül érkezik, kit mi érdekel, milyen fejlettségi szinten áll, mik az erősségei, fejlesztendő területei.

Már azelőtt el lehet kezdeni az ismerkedést, hogy a gyermekek egyáltalán belépnének az óvoda kapuján. Erre a legjobb lehetőség véleményem szerint az óvodakezdés előtti családlátogatás: ennek során találkozhatunk a gyermekkel, amivel számára is megkönnyíthetjük a kezdést, valamint láthatjuk, milyen otthoni körülmények közül érkezik hozzánk. A gyermekek egy része nem az óvodában kerül először közösségbe, őket már a bölcsődében megfigyelhetjük. Megismerésükön kívül azért is hasznosnak tartom, hogy ellátogassunk városunk bölcsődéjébe, mert így láthatjuk az ottani szokásrendszert. Felkészülhetünk, hogy mi lesz már ismerős az onnan érkező gyermekeknek, és mi lesz újdonság számukra is. Ezért az első dokumentum, melyet bemutatok, bölcsődei hospitálásom jegyzőkönyve.

Amikor megérkeznek az óvodába, hamar elkezdhetjük megfigyelni, hogyan játszanak. Mivel a gyermekek legfontosabb tevékenysége a játék, szabad játékuk megfigyelésével sokat megtudhatunk róluk. A játékuk megfigyelésére kiváló eszköz egy játékszituáció elemzés elkészítése, így egy ilyen dokumentumot is be fogok mutatni. Mivel itt a teljes gyermekcsoportot megfigyeljük, remekül ráláthatunk a csoport dinamikájára, a gyermekek egymás közti kapcsolataira, ez pedig segít abban, hogy alakítani tudjuk a közösséget.

A gyermekek megismerése ahhoz is elengedhetetlen, hogy el tudjuk készíteni évi két alkalommal a gyermek fejlődési naplóját. Ez a fajta strukturált napló képet ad a pedagógusnak és a szülőnek is arról, hogy a gyermek mely részképességei milyen fejlettségi szinten vannak, fejlettségük hogyan változik félévről félévre, illetve melyek azok a

fejlesztendő területek, melyekkel foglalkoznunk kell. Portfóliómban most ehhez kapcsolódóan a mozgással kapcsolatos részképességekről szóló, részletesebb gyermekjellemzést fogok bemutatni.

A gyermekrajzok figyelemmel kísérését is hasznosnak tartom. Ezek megfigyelésével nem csak a gyermek finommotorikájának fejlődéséről kaphatunk képet, hanem sok esetben a lelkiállapotáról, az őt éppen foglalkoztató témákról is. *Feuer Mária (2000)* szerint a gyermeki ábrázolás az önkifejezés egyik spontán eszköze: segítségével a gyermek a külvilággal, és akár saját magával is közölheti belső folyamatait. Vegyük hát észre, hogy rajzaiban milyen visszatérő elemek vannak! Portfóliómban most egy 6 éves, nagycsoportos kisfiú elvarázsolt családrajzának elemzését mutatom be. Ezen a rajzon nem volt megfigyelhető semmilyen, a családi dinamikában jelen lévő, esetleg aggodalomra okot adó jelenség. Családrajz készítésekor ugyanakkor mindig érdemes figyelni arra, ha az egyik családtagot (vagy akár saját magát) le hagyja, vagy valamilyen módon a többiektől elválasztja a gyermek.

2.2. Bölcsődei hospitálási jegyzőkönyv

2.2.1. A keletkezés körülményei

Az 5. félévben egy napot bölcsődében kellett eltöltenünk megfigyelőként. A lakóhelyemen található önkormányzati fenntartású bölcsődében jártam hospitálni. A mentorpedagógus segítségével képet kaphattam a bölcsőde működéséről, illetve megfigyelhettem a napirendet, szokás- és szabályrendszert.

2.2.2. Bölcsődei hospitálási jegyzőkönyv

Információk a bölcsődéről

A bölcsőde neve: Meseliget Városi Önkormányzati Bölcsőde

A bölcsőde székhelye: 2112 Veresegyház, Gyermekliget utca 34-36.

A bölcsőde 2008-ban épült, ennek megfelelően korszerű és jó állapotban lévő épületben működik. 5 egységre osztva 10 csoport működik itt, csoportonként 2 kisgyermeknevelővel, egységenként egy dajkával. A bölcsőde 130 kisgyermek befogadására alkalmas.

Az intézmény fenntartója az önkormányzat, ennek megfelelően az ellátásért fizetendő térítési díjakat is önkormányzati rendelet határozza meg. 20 hetes és 3 éves kor között biztosítanak ellátást. Fogyatékkal élő gyermekek gondozását is biztosíthatják, integrált csoportban.

A csoportok vegyes életkorúak, 12 fővel működnek. A megfigyelt csoportban a nemek aránya kiegyensúlyozott volt.

Saját konyhával rendelkezik az intézmény, orvosi javaslat esetén tej, tojás, lisztmentes, fruktózmentes étrend is biztosított.

Az intézményben külön felügyeleti csoport működik olyan gyermekek részére, akiknek a szülei csak heti néhány napra szeretnék igénybe venni a bölcsődei ellátást, térítés ellenében. Van továbbá egy játszócsoport, ahová a bölcsődés korú gyermekek szülővel együtt jöhetnek egy-egy közös játszó délelőttre.

A bölcsődében sószoa is található, melyet az egyes egységek heti beosztás szerint használhatnak, prevenciók célból.

Az intézmény saját medencével rendelkezik. A szülők kérhetik, hogy gyermekük vízhezszoktató foglalkozáson vegyen részt. Ehhez a bölcsőde minden kisgyermeknevelője megfelelő képesítéssel rendelkezik, egyszerre 1 gyermekkel tartózkodik a medencében.

Napirend

6:00 - 7:45	Érkezés, szükség szerint WC használata, kézmosás
8:00 - 8:30	Reggeli
8:30 - 9:30	Szabad játéktevékenység a csoportszobában
9:30 - 10:00	Tízórai
10:00 - 11:00	Szabad játéktevékenység lehetőleg az udvaron. Sószoa használata (beosztás szerint)
11:00 - 11:30	Mosdóhasználat, készülődés az ebédhez
11:30 - 12:00	Ebéd
12:00 - 14:30	Csendes pihenő
14:30 - 15:00	Mosdóhasználat, uzsonna

15:00 - 17:45 Szabad játéktevékenység a csoportszobában vagy az udvaron, közben folyamatos távozás a bölcsődéből

Tárgyi feltételek

A csoportszoba mérete a törvényi feltételeknek megfelel, érzésre tágas, világos. A bútorok a gyermekek méreteihez igazodnak.

A játékok funkció szerint csoportosítva vannak, ezzel megvalósul a különböző játéktevékenységek helyszínének elválasztása. A különböző kuckókban található játéktípusok:

- konstruáló játékok (építőkockák)
- közlekedési eszközök
- finommotorikát fejlesztő eszközök (kirakók, pótyi)
- babakonyha
- csendes sarok kis ágygal, babákkal, keménylapos mesekönyvekkel, párnákkal
- nagymozgást fejlesztő játékok (labdák, mászóalagút, ugráló lovacsák)
- ceruzák, kréták

A puhalapos mesekönyvek magasabban találhatók, a kisgyermeknevelő veheti le a polcról, ő olvas belőle.

Az egyes egységeknek saját udvarrészük van. Az általam megfigyelt csoport udvarán csúszda, homokozó, mászóalagút, kisház található, továbbá labdák, kismotorok, különböző járművek. A területen füves rész, valamint járművek használatára alkalmas kövezett terület is található.

Információk a csoportról

A csoportban a beszoktatás még mindig zajlik, mert egyszerre 1 gyermek szokik be. A beszoktatás alapvetően két hetes, az első hét végére az a cél, hogy a gyermek már az egész délelőttöt szülő nélkül a csoportban töltse, a második hét végére pedig már ott is alszik, uzsonnázik. Természetesen a gyermek (és a szülő) egyéni igényeihez alkalmazkodnak, vannak, akiknek több idő szükséges.

A szülőkkel való kommunikációt fontosnak tartják a kisgyermeknevelők, ennek elsődleges formája a szóbeli kommunikáció reggel, a gyermek érkezésekor, illetve délután, hazaadáskor.

Ez azért is fontos, hiszen a gyermekek többsége még nem beszél, vagy legalábbis nem eléggé ahhoz, hogy bármit el tudjon mesélni a szüleinek. Ezen kívül szülői értekezletek is vannak, illetve a szülők fogadó óráit is kérhetnek. Az írásos kommunikáció a családi füzetben zajlik, ide írják be a kisgyermeknevelők a gyermek fejlődési naplóját is, az életkora szerint elvárt gyakorisággal.

A kisgyermeknevelők egyéb szakemberekkel is együttműködnek. Saját gyermekorvosa már nincs a bölcsődének, viszont van gyermekpszichológus, aki rendszeresen megfigyel a csoportokban, és segít a problémás helyzetek megoldásában.

Sajátos nevelési igényű gyermek jelenleg nincs a csoportban, a kisgyermeknevelők tapasztalata, hogy ebben az életkorban még ritkán van diagnózis. Ha mégis, akkor a törvényeknek megfelelően a csoport maximális létszáma alacsonyabb. A kisgyermeknevelők ilyen esetben a gyógypedagógussal együttműködnek, a fejlesztési tervnek megfelelően járnak el.

A megismerési folyamatok tervezésében alkalmazkodnak a gyermekek életkorához, fejlettségükhöz. A mindennapokat átszövik a mozgásos-mutogatós mondókák, énekek, valamint a környezet megismerése - ezt magam is megtapasztalhattam. Akárcsak az óvodában, itt is különböző heti/havi tematikus tervek készülnek az aktuális mesékről, versekről, alkotó tevékenységekről, mozgásról. A Márton-naphoz kapcsolódóan például a Gógös Gúnár Gedeon szerepel a tervben meseként, továbbá libás versek, dalok (Egyél libám, Száz liba egy sorba, Nincs szebb madár mint a lúd). Mozgásként a libasorban körben járást gyakorolják, alkotó tevékenységként pedig libaképet ragasztanak vattakoronggal.

Sajnos nincs lehetőség arra, hogy az óvodába készülő gyerekeket csoportosan elvigyék megtekinteni az óvodát, már csak azért sem, mert bár ez az egyetlen önkormányzati bölcsőde a városban, óvoda több is van, tehát sokfelé mennek innen a gyerekek tovább. Ugyanakkor a napirend nagyon hasonlít az óvodai napirendhez, valamint a gyermekek megtanulják a közösségi élet alapjait, ez mindenképp hasznukra válik az óvodában. A nagyoktól elvárják az életkoruknak megfelelő önállóságot, ez is könnyebbé teszi majd számukra az óvodakezdet. Az óvodába készülő szüleinek külön szülői értekezletet is tartanak, ahol minden fontos információt megkapnak.

Saját megfigyelések

A csoportban ma 9 kisgyermek volt jelen. Vegyes életkorúak, van, aki jövőre már óvodába megy, mások még kisebbek és bölcsődések lesznek.

Érkezéskor a gyerekeket a szülők levetkőztetik, figyelnek a kézmosásra. A csoportszoba ajtajában a szülők elbúcsúznak a gyermektől. A gyermekek egy részének ez már könnyen megy, mások még sírnak ilyenkor.

Megfigyelhettem a gyermekek szabad játékát a csoportszobában. Játéktevékenységük változatos, sint építettek, autóztak, babáztak, főzőcskéztek is. Finommotorikát fejlesztő golyóvezető játék, egymásba tehető poharak is előkerültek. Ebéd előtt a gyermekek kérésére a kisgyermeknevelő Bogyó és Babócat olvasott, 4 gyermek is köré telepedett a szőnyegre, nézegették a könyvet, beszélgettek is róla, illetve az olvasott mesét is figyelték. A kisgyermeknevelők aktívan bekapcsolódtak a játékba. Többször mondókázást is kezdeményeztek. Ezek minden esetben mozgásos, mutogatós mondókák, ezt a gyermekek nagyobb része élvezi, részt vesz benne. Néhányan már a mondókák szövegét is mondják, mások csak a mozdulatokat utánozzák.

Az udvaron legtöbben kismotoroztak, volt, aki falevelet gyűjtött. Két sírós kisgyermek a kisgyermeknevelővel sétált, a kezét fogva. Néhányan csúszdáztak is. Itt is előkerült a mondókázás, éneklés. A faleveleket gyűjtögetve a kicsi-nagy ellentétre is felhívta figyelmüket a kisgyermeknevelő, megbeszélték, melyik falevél kisebb, melyik nagyobb. Egy repülőgép hangja kapcsán az irányok is szóba kerültek (fent repül, mi lent vagyunk). Beszélgettek a repülő közlekedési eszközökről is.

A kisgyermeknevelők és a gyermekek kapcsolata bensőséges, gyakran jönnek ölelésre, ha elesnek, akkor puszira. A síró gyermekeket a felnőttek próbálják megnyugtatni, ölbe veszik.

A saját kisgyermeknevelő rendszer megjelenését az összes gondozási tevékenységben láthattam: öltöztetésnél, tisztázásnál, étkezés és altatás során is. Minden gondozási tevékenységnél meghatározott, állandó sorrendben hívják a kisgyermeknevelők a gyermekeket: mindig ugyanazok mennek először öltözni, ugyanazok ülnek le először étkezni. A csoportban lévő összes gyerek képes már az önálló étkezésre, egy kisfiú volt csak, akinek kicsit segíteni kellett a leves elfogyasztásában. Ha lenne kisebb gyermek, kétkanalas módszerrel segítenék őt az étkezésben. (A legkisebbeket pedig a folyamatos gondozás módszerével gondoznák, ölben etetve, de ilyen nem szokott lenni.) Étkezés során meghatározott helyre ülnek, meghatározott sorrendben. Aki készen van, felállhat az asztaltól, ebéd után már mehet is a mosdóba (a dajka segít ilyenkor), és azután lefeküldhet az ágyába.

Az altatásnak is megvan a maga rendje: a gyermekek ágya minden nap ugyanúgy van elhelyezve, a saját kisgyermeknevelő altatja a gyermeket. Aki igényli, azt simogatja, melléül. Dúdolnak, altatódalt énekelnek - mindig ugyanazt. Ha egy gyermek hamarabb ébred,

melléülnek, csitítják, hogy pihenjen még, ne ébressze fel a többieket. A gyermekek alvás előtt egy kosárból vehetik ki a reggel behozott alvókájukat.

A gyermekeket próbálják önállóságra szoktatni, különösen a nagyobbakat. Mindenkinek feladat, hogy étkezés után visszavigye a poharát, kidobja a szalvétáját. A nagyobbak az öltözéssel is próbálkoznak, illetve a szobatisztaságra szoktatásban is partner a bölcsőde. A pakolásban lehetőség szerint mindenki részt vesz, a csoportszobában és az udvaron egyaránt. A gyermekek fejlettsége nagyon változó: van, aki teljesen szoba- és ágytiszt, de nem beszél, más kisgyermek még pelenkás, de folyékonyan beszél. Figyelnek egymásra a gyerekek, a játékok elkérésére, megosztására is láttam példát, illetve arra is, hogy síró gyermeket egy másik gyermek próbált vigasztalni.

Összességében a nevelők nyugodt, barátságos körülményeket biztosítanak a gyermekeknek, figyelnek az egyéni igényekre. A szokásrendszer állandósága miatt a gyerekek könnyen elsajátítják azt. Bár voltak síró gyermekek, alapvetően nyugalmat árasztott a környezet, és így a gyerekek is nyugodtak voltak.

2.2.3. Reflexió, visszajelzések

Hasznos volt számomra a bölcsődében eltöltött néhány óra. Láttam, hogy a gyerekek, akik innen fognak az óvodába érkezni, milyen szokásokat, szabályokat visznek innen magukkal. Vannak hasonlóságok és különbségek is. Kétségtelen, hogy nekik már könnyebb lesz az óvodakezdekskor a szülők nélkül boldogulni napközben. Megtanulják, hogy a közösségben más szabályok vannak, mint otthon, hogy ki kell várni a sorukat. Megérzik, hogy számíthatnak a rájuk vigyázó felnőttekre akkor is, ha a szüleik nincsenek jelen. Az egyes szabályokban ugyanakkor sok eltérés van bölcsőde és óvoda között, különösen az étkezés, öltözködés terén.

A mentorpedagógus véleménye szerint a hospitálásra felkészülten érkeztem, releváns kérdéseket tettem fel.

Legalább kisebb településeken, ahol csak 1-2 bölcsődei és 1-2 óvodai csoport van, nagyon hasznosnak találnám, ha az óvodapedagógusok ellátogatnának a bölcsődébe és megismerkednének az óvodát hamarosan kezdő gyermekekkel. Erősíteni lehet ezzel a szakmai együttműködések (8. kompetencia), könnyíteni a gyermekeknek az átmenetet, illetve óvodapedagógusként képet kaphatunk arról, milyen nehézségekre készülünk fel a beszoktatáskor (pl. szokások megváltozása, gyermekek személyisége miatt).

2.3. Játéksituáció elemzés

2.3.1. A keletkezés körülményei

A bemutatott dokumentum tanulmányaim első félévében, az óvodai bemutató során keletkezett. Bár szakmai gyakorlataim során több ízben is készítettem játéksituáció-elemzést, ez volt mind közül a legtanulságosabb számomra. Ezt ugyanis egy olyan csoportban készítettem, ahol a gyermekeket egyáltalán nem ismerem, csak rövid ideig, külső szemlélőként voltam jelen. A gyermekek szabad játékának megfigyelése során megtapasztalhattam, hogy ilyen rövid idő alatt is mennyi minden leolvasható a gyermekekről, a csoport működéséről játékaikon keresztül.

2.3.2. Játéksituáció elemzés

A megközelítés szempontja	A helyzet megadott szempont szerinti leírása
A játéksituáció helyszíne	Boldog Adolf Kolping Katolikus Óvoda Gyertya csoport 4-5 évesek
A játéksituáció időtényezői	2022.11.24. 8:00-8:45
A szabad játék ideje, időtartama	Érkezéskor folyamatos reggeliztetés, aki befejezte, annak szabad játék. Foglalkozás kezdete - a látogatásunkra való tekintettel - kb 8:45, de a részvétel nem kötelező, hárman továbbra is a Duploval játszottak.
Játékterek a csoportszobában	Szőnyeg a nagyobb helyet igénylő konstruáló játékoknak, járműveknek - ez a mesélés helyszíne is Babaszoba - babakonyha, boltos játék, babák Asztalok az asztali játékoknak - kirakók, rajzolás, társasjátékok, gyöngyfűzés
Játékterek az udvaron	
A játszó csoportok száma a	5 jól elkülöníthető játszó csoport volt, összetételük változott

megfigyelt időszakban	a szabad játék ideje alatt. Közben az újonnan érkezők még reggeliztek, folyamatosan csatlakoztak a csoportokhoz, egy SNI, alvászavaros kislány pedig elaludt.
Egy-egy játszó csoportban a gyermekek létszáma, egyéb résztvevők (pedagógus, dajka)	Az alábbi játszó csoportokat tudtam megfigyelni, köztük az óvodapedagógus folyamatosan mozgott, minden csoportra figyelt: ● rajzolás - kezdetben 6 gyermek, később már csak 3 kislány ● játék a szőnyegen - gyermekek száma folyamatosan változott ● játék a babaszobában - először 1, majd 2 gyermek, később ők a többi csoporthoz csatlakoztak ● játék az egyik asztalnál - gyöngyfűzés, később Duplo, 5 gyermek ● egy SNI-s kislány és a pedagógiai asszisztens a többiekkel elkülönültebben játszott, golyóvezetővel, kirakóval ● az egyik kislány eleinte egyedül játszott egy babaházzal, majd a babaszobában tevékenykedett, majd egy buszos logikai játékkal játszott, de később csatlakozott a Duplo-s csoporthoz
Játékfajták elemzése	
gyakorló játék	● Gyöngyfűzés az óvodapedagógus kezdeményezésével. Több gyermek is részt vesz, megvalósul az egyéni differenciálás - van, akinek megmondja az óvodapedagógus, milyen színeket fűzzön, mások szabadon fűzhetnek. Kéz-szem koordinációt fejleszt, játékba ágyazott ismeretátadás (színek, színritmus). ● Plüss dobálása a szőnyegen ● "Mintha" játék: a plüss szerepe megváltozik

	• Autók tologatása a szőnyegen, ez összefonódik egy konstruáló játékkal, mert garázs is épül nekik • Rajzolás: csoportmunkában, ceruzafogás életkornak megfelelő, még eléggé görcsös • papírrepülő hajtogatás az óvodapedagógus segítségével • Az egyik SNI kisfiú a pedagógiai asszisztens társaságában golyóvezetővel játszik • Puzzle
konstruáló játék	• Garázs építés az autóknak a szőnyegen, az építésnek már célja van • Duplo az asztalnál, egy kisfiú és egy kislány együttműködik, megbeszélnek, hogy a kislány a Duplo autóval viszi az építőkockákat a fiúnak. Az építésnek célja van, de a cél játék közben megváltozik.
szerepjáték	• A babaszobában először egy kisfiú tevékenykedik, reggelizni hívja az óvodapedagógust, de hamar megunja. • Később egy kislány csatlakozik a babaszobába, kezdetleges szerepjáték kezdődik, de hamar elunják.
szabályjáték	• Egy kislány egy buszos játékkal játszott az asztalnál
A játék elmélyültsége	Gyermekenként változó. Néhány gyermek folyamatosan mozgott a játszó csoportok között, minden tevékenység csak néhány percre kötötte le. Más gyerekek elmélyülten tudtak gyöngyöt fűzni például, odafigyelve a színekre is, ugyanők a Duplo-val is elmélyülten játszottak.
Az együtt játszó gyermekek kapcsolatai	Tudnak közösen célt megfogalmazni, és megbeszélnek, hogy kinek mi a feladata (pl Duplo esetén várost szerettek volna építeni, és megbeszéltek, hogy a kislány szállítja az autóval

	a kockákat, a kisfiú pedig épít). Az óvodapedagógus külön megdicsérte az egyik kisfiút, amiért elkért valamit egy másik gyermektől, a játékokon való osztozkodás nehezen megy. Ez a gyöngyfüzés során is megfigyelhető volt - a középen lévő gyöngyös kosarat is rángatták.
A kapcsolatok formái	Néhányan már meg tudják beszélni, mit szeretnének játszani és hogyan, de jellemző az is, hogy egy gyermek egyszerűen kérdés nélkül csatlakozik a játszókhoz, és elkezd a saját ötletét megvalósítani.
Érzelmi vonatkozások	Konfliktusok megoldásában nagy szerepe van az óvodapedagógusnak, ugyanakkor látszanak kezdemények arra, hogy egymás között is megbeszéljenek dolgokat. Egymás segítésére is láttunk példát, az egyik kislány segített összeszedni a leesett gyöngyöket. Az egyik SNI-s kisfiú agresszív megnyilvánulásának is szemtanúi lehettünk, melyet az óvodapedagógus türelemmel, határozottan kezelt, a többi gyermek pedig érződött, hogy bíznak az óvodapedagógusban, és így is el tudják fogadni társukat.
Az óvodapedagógus bekapcsolódásának módja, minősége, fokozatai	Az óvodapedagógus minden játzó csoporthoz csatlakozott hosszabb-rövidebb időre. Figyelt az egyéni differenciálásra (gyöngyfüzésnél például), az ismeretátadás (színek ismerete) játékba ágyazva megvalósult. Minden elkészült munkát megszemlélt, dicsért. Segített repülőt hajtogatni, konfliktusokat megoldani. Szerepjátékban is részt vett (az egyik kisfiú reggelit készített neki a babakonyhában).

2.3.3. Reflexió, visszajelzések

A játékszituáció elemzés elkészítése során a teljes gyermekcsoportot meg tudtam figyelni. Ezt a fajta megfigyelést azért is gondolom hasznosnak, mert jól látszik a csoport dinamikája. Már ezalatt a rövid idő alatt is megfigyelhető volt, milyen kapcsolatban állnak egymással a

gyermek. Amennyiben lett volna kirekesztés, az is megfigyelhető lett volna. Szerencsére ebben a csoportban inkább a csoportok közti átjárhatóság volt jellemző: mindenkit szívesen láttak a gyerekek maguk között minden játéktérben. A gyermekek érdeklődési körét is megfigyelhettem.

Későbbi munkám során biztosan alkalmazni fogom ezt a fajta elemzést. Úgy gondolom, leginkább abban fog segíteni, hogy a közösséget megfelelő módon tudjam fejleszteni (5. kompetencia). Emellett az egyes gyermekek személyiségfejlesztésében (4. és 6. kompetencia), valamint az érdeklődési körükhöz, fejlettségükhöz igazodó tervezésben is segítséget fog nyújtani (2. és 3. kompetencia).

2.4. Gyermekjellemezés (mozgásfejlettség)

2.4.1. A keletkezés körülményei

Testnevelés és módszertana tárgyunk második félévében kaptuk azt a feladatot, hogy egy óvodáskorú gyermeket figyeljünk meg mozgásfejlettség szempontjából. A cél a gyermek fejlesztendő területeinek meghatározása, amennyiben vannak ilyenek.

2.4.2. Gyermekjellemezés

Gyermek neve, életkora: Benedek, 6 éves (nagy csoport)

Járás: Folyamatos tempótartásra képes, lábujjhegyen, sarkon, talpélen egyaránt jól egyensúlyoz.

Futás: Tempóváltásra képes. Hamar elfárad, nem kitartó. Javaslat: állóképességet növelő gimnasztikai gyakorlatok, kúszás, csúszás, mászás, majd sok futó- és fogójáték állóképesség fejlesztésére.

Egyensúly: Egyensúlyérzéke jó, felfordított padon is képes egyensúlyozva menni, megfordulni, leguggolni is.

Ugrás: 30cm-es akadályt képes átugrani, talajra érkezés után könnyen felveszi az egyensúlyi helyzetet, de nem „puhán” érkezik a talajra. Tevőleges javításra szorul.

Függés: Függésre csak nagyon rövid ideig képes, karjai nem elég erősek. Javaslat: karizom-erősítő gyakorlatok, sok természetes támaszgyakorlat, húzózkodás például.

Labda: Célbadobásnál csak közelről képes eltalálni a célt, de sokat fejlődött. Társnak pontosan passzolni közelről (max. 2m) tud. Csak a nagyobb átmérőjű labdákat tudja elkapni. Javaslat: motorikus képességek fejlesztése labdával, lufival, babzsákkal végzett gyakorlatokkal, játékokkal.

Gimnasztika: Feladatokat szóbeli közlés alapján megérti, bal- és jobboldal megkülönböztetésére stabilan képes, ritmus tartására többnyire képes.

Játéktevékenység: Játékszabályokat gyorsan megérti, azokat helyesen alkalmazza. Reagálása közepesen gyors, sokat fejlődött. Versenyszelleme erős, kudarcot nehezen viseli, de már elfogadja. Javaslat: olyan kiesős játékok, melyben egyszerre többen esnek ki, vagy kiesés után egy kiegészítő feladat elvégzése után vissza lehet állni a játékba.

Egyéb: Karizmai nem elég erősek, így nehezen mennek mindazok a gyakorlatok, melyekhez erős karizomra lenne szükség. Ha egy tevékenység tetszik neki, akkor abban kitartó, ami nem tetszik vagy nem megy elsőre jól, azt viszont könnyen feladja, folyamatosan motiválni kell.

2.4.3. Reflexió, visszajelzések

Úgy vélem, hasznos a gyermekek fejlettségét ilyen módon is felmérni. Láthatjuk belőle, hogy mely területeken van a csoportunkban több gyermeknek elmaradása, ezek fejlesztését csoport szinten is meg tudjuk valósítani - hatékonyabbá válhat tehát a tevékenységek tervezése (2. kompetencia). Fény derül az egyéni hiányosságokra is, melyek megfelelő differenciálással, külön odafigyeléssel szintén jól fejleszthetőek (6. kompetencia). Észrevehetjük azt is, ha egy gyermek mozgásában olyan eltérések vannak, melyek mozgásfejlesztő szakember bevonását tehetik szükségessé. Akár a szülőknek is ajánlhatunk egyénre szabott játékos lehetőségeket a gyengébb területek otthoni fejlesztésére.

Saját tapasztalatom, hogy azokra a gyerekekre, akikkel „minden rendben” - vagyis nincsenek magatartási problémáik, együttműködőek, életkortól elvárható szinten önállóak - hajlamos vagyok akár a szabad játék, akár egy-egy foglalkozás során kevésbé figyelni, mert a figyelmet elviszi a fegyelmezés, motiválás. Amellett, hogy rájuk is tudatosan próbálok

figyelni, az ilyen jellegű mérések, vizsgálatok az ő esetükben különösen hasznosak, mert az esetleges nehézségeik így semmiképp sem maradnak rejtve, ezáltal fejleszthetőek lesznek.

2.5. Rajzelemzés

2.5.1. A keletkezés körülményei

Vizuális nevelés és módszertana tárgy második félévében kaptuk a feladatot, hogy elemezzük egy óvodás gyermek elvárásolt családrajzát. Egy ismerős gyermeket kértem meg, hogy rajzolj le a családját állat formában, az erről készült dokumentumot szeretném most bemutatni.

2.5.2. Elvárásolt családrajz elemzése

I. Alapadatok

Az általam elemzett rajzot egy barátom kisfia, Domonkos készítette. Domi 6 éves, nagycsoportos, intelligens, érdeklődő kisfiú, szárnyaló fantáziával. Jól ismerem, rendszeresen találkozunk, időnként vigyázok is rá és testvérére a saját gyermekeimmel együtt.

Normális családi körülmények között él szüleivel és 4 éves húgával Veresegyházon, családi házban. Két kutya és egy macska is tartozik a családhoz, Domonkos kisbaba kora óta szoros kapcsolatban van velük, az állatok jelenléte nyugtatólag hat rá.

A szülők ingergazdag környezetet biztosítanak a gyermekeknek, sok minőségi időt töltenek velük. Gyakran kirándulnak, a szabad levegőn töltött idő fontos a családnak. A testvérek közti kapcsolat szoros, de viharos: hatalmas összhangban, békésen játszanak együtt az egyik pillanatban, majd egy pillanat alatt képes heves vita, kiabálás veszekedés, verekedés kibontakozni.

Anamnézis adatok:

a) A terhességgel kapcsolatosan:

Domi első gyermekként érkezett a családba. Tervezett terhesség volt, komplikációk nélkül. Az édesanya jól viselte a terhességet. Az utolsó 2 hónapban már nem dolgozott, idejét a pihenésnek és a gyerekszoba kialakításának szentelte, és tudatosan olvasott gyermekneveléssel kapcsolatos szakirodalmat.

b) Születés és szülés körülményei:

A terhesség 41. hetében született, mekóniumos magzatvíz és gyengülő szívhang miatt császármetszéssel. A császármetszés után rövid időre megfigyelés alá került, de mire az édesanya felkelhetett, már vele is minden rendben volt.

c) Pszichomotoros fejlődés:

Mozgásfejlődése kicsit lassabban indult meg, ezért Dévény-terápián is részt vettek néhány alkalommal. Mire járni kezdett, a lemaradása teljesen eltűnt. Mozgásfejlődési szakasz nem maradt ki. Kézdominanciája határozottan kialakult, balkezes.

d) Betegségek:

Mozgásszervi, érzékszervi sérülése, elváltozása nincs. Kórházi kezelésben ezidáig nem részesült.

II. Rajzelemzés

A rajz elkészítésére 2023. november 11-én, otthonomban került sor. A rajzoláshoz változatos rajzeszközöket (színesceruza, filctoll és zsírkréta) biztosítottam. Megkértem Domonkost egy elvarázsolt családrajz elkészítésére. Először nem tetszett neki a feladat. „De én nem tudok állatokat rajzolni” - mondta. Megnyugtattam, hogy nem az a lényeg, hogy minden állat

tökéletesen élethű legyen, így vállvonogatva ugyan, de elkezdett rajzolni. „Akkor lesz két zsiráf és két kutya” - mondta. Rákérdeztem, hogy miért: “Anya és apa lesznek a zsiráfok, mert ők nagyok. Én és Julcsi leszünk a kutyák, mert azt tudok rajzolni.” Amikor az egyik zsiráfot félig lerajzolta, közölte, hogy nem fog ráférti a papírra, így hoztam neki nagyobb (A3) méretű papírt. Ekkor kezdett felszabadultabban rajzolni.

Önállóan alkotott, segítséget nem igényelt. A rajzolási időt nem tudom meghatározni, kétszer is félbehagyta, tevékenységet váltott közben, de kérésemre aztán visszatért a rajzhoz.

A rendelkezésére álló teret viszonylag nagymértékben kihasználta. A képen érvényesül az optimális heterogenitás elve, nem is túl kicsik az állatok, de nincs is kitöltve minden része a papírnak.

A felkínált eszközök közül a ceruzákat választotta. Egyenes és ívelt vonalakat egyaránt használt. Az állatok teste meglehetősen szögletes. A fejüknél fedezhetők fel ívelt vonalak, illetve a zsiráfok foltjainál.

Megfelelő nyomatékkal, határozottan, gyorsan rajzolt és színezett. Többször megerősített, átfirkált vonalak nem fordulnak elő a rajzon.

Színhasználata valóság-hű. Határozottan színezett, a vonalhatárok viszonylag pontos betartásával (bár az utolsó, bal oldali állat színezése már pontatlanabb). A nagyobb felületeket gyorsan, lengőfírka-szerűen, a kisebb területeket lassabb mozdulatokkal, precízebben. Amikor egy alakot megrajzolt, azt rögtön ki is színezte.

A rajzon mozgásábrázolás nem figyelhető meg. Az alakok egymás mellett helyezkednek el, transzparencia sem látható.

A „családtagok” lebegnek a papíron, talajvonalat nem rajzolt. A családtagokon kívül felhő, napocska került a papírra, a háttér többi részét üresen (fehéren) hagyta. A felhőt nem színezte ki, ez volt az utolsó, amit rajzolt, úgy tűnt, a végére teljesen elment a kedve.

A kompozíción az állat-családtagok sorban, egymás mellett helyezkednek el. A gyermek többi rajzán - amikor ember alakban rajzolja a családtagokat - is ez az elrendezés figyelhető meg, a gyermekek néha a szülők között, máskor ugyanígy mellettük állnak. (Ha ember alakban rajzol, akkor nem látszik ez a szemben állás, mint a jelen rajzon - ember alakot ugyanis szemből rajzol.) A rajzon minden családtag szerepel. Figyelt arra, hogy a szülők nagyok, a gyerekek kisebbek legyenek. Ezt már az állatok kiválasztásánál is figyelembe vette, direkt mondta, hogy azért lesz jó, ha anya és apa zsiráf, mert azok nagyok. Ugyanakkor a két szülő is nagyjából egyforma nagy, és a két gyerek is.

Először a zsiráfokat rajzolta meg, a papír széléhez közelebbi zsiráffal kezdve. Innentől jobbról balra haladt, a végén következett a napocska és a felhő. Rajzolás közben próbáltam

megtudni, melyik zsiráf melyik szülő. „Ez apa, mert ez kicsit dagadtabb” - mondta a szélső zsiráfra mutatva, nem túl meggyőzően. Amikor a kutyákat rajzolta, az első kutya rajzolásánál már mondta, hogy „ez vagyok én”. A hűga megrajzolása volt az utolsó, a színezés elnagyoltságán is látszik, hogy a gyermek eddigra elfáradt.

Önmagát rajzolta az édesanyához közelebb - megnézvén a többi családrajzát, ez azokon is megfigyelhető. A hűgát és önmagát ugyanolyan állatként rajzolta le, ami saját magyarázatától eltekintve („kutyát tudok rajzolni”) sem meglepő számomra: mindig mindenben borzasztóan féltékeny a hűgára, ugyanakkor remek játszótárs is számára a hűga, és remek szövetséges is a szülőkkel szemben.

A rajzon nem figyelhetők meg olyan, esetleges aggodalomra okot adó jelenségek, mint a kompartmentalizáció vagy enkapszuláció. A családtagok egy sorban helyezkednek el, minden családtag szerepel, az alakok egészek. A rajz színes, fenyegető kifejezés nem látható. Összességében azt a benyomást kelti, hogy a gyermek harmonikus családban él.

Verbális deszignációt az elején alkalmazott, amikor elmondta, milyen állatokat fog rajzolni és miért. Később már csak a kérdésekre válaszolt, mikor rákérdeztem, melyik zsiráf anyja és melyik apa, illetve ehhez kapcsolódóan a kutyák rajzolásánál már jelezte, hogy melyik ő.

Összehasonlítva az életkorra jellemző általános szinttel, azt gondolom, a gyermek vizuális megjelenítési képessége átlagos szinten van. Rajzolás során kitartó, problémamegoldó képessége is jó. Ábrázolásmódja korának megfelelő, az ábrák felismerhetőek, aktuális koncentrációs szintjétől (is) függően kidolgozottabbak vagy elnagyoltabbak.

Felhasznált irodalom

1. Feuer Mária (2000). *A gyermekrajzok fejlődéslélektana*. Budapest: Akadémiai Kiadó
2. Tihanyiné Vályi Zsuzsanna (2013). *Amiről a gyerekekről beszélnek*. Szeged: JATEPress

2.5.3. Reflexió, visszajelzések

A tárgyat oktató Wiedermann Katalin értékelése: „Gratulálok, nagyon alaposan elemzett, igazán igényes dolgozat lett.”

A rajzok megfigyelését az óvodai mindennapokban is hasznosnak tartom. Láthatjuk belőle, hogy mi foglalkoztatja a gyermekeket. Egy rajz remek kiindulási alap lehet egy beszélgetéshez - még a visszahúzóódóbb gyermekekkel is. Akár „kulcsot” kaphatunk vele ahhoz is, hogy mi áll a gyermek viselkedésének hátterében. Saját megfigyeléseim szerint

sokszor olyan életeseményekhez kapcsolódnak rajzaik, melyekről egyébként is tudunk (például kistestvér születése), de a rajzaik által jobban beleláthatunk abba, hogy miként is élik meg ezeket az eseményeket. (4. kompetencia) Az elemzés elkészítése segített abban, hogy ne csak az érzéseim, hanem szakmai szempontok szerint is meg tudjam figyelni a rajzokat.

3. Játék és nevelés: játszva nevelés

3.1. Összefoglaló bemutatás

Szétnézve magam körül, mindenhol azt látom, hogy a gyerekeket már nem hagyjuk gyerekek lenni. Ovis angol, versenysport 6 évesen, iskolaelőkészítő foglalkozás: mind-mind a szabad játéktól veszik el az időt. Túl sok tárgy, túl sok program, túl sok digitális tartalom veszi körül a gyerekeket, elvesznek ebben a rengeteg ingerben, amit ráadásul kijátszani sincs lehetőségük magukból. Az első dokumentum ebben a részben épp ezért egy recenzió *Stöckert Károlyné (2011): Kis játépszichológia* című művéről. A könyv azt veszi górcső alá, miért lenne fontos a megfelelő mennyiségű, minőségű szabad játék, és hogyan tudjuk ezt óvodapedagógusként elősegíteni. Azt látom, hogy ez már nem olyan egyszerű, mint talán régebben volt: amikor a gyermekek óvodába kerülnek, sokszor az óvodapedagógus feladata, hogy megtanítsa őket játszani. Elcsodálkoznak azon, hogy zenélő-villogó mikrofon nélkül is lehet énekelni - esetleg még el is lehet játszani, hogy egy fakanál a mikrofon. Sokan már nem szeretnek tornázni, mert „az fárasztó”. Nem tudnak figyelni az élőlávás mesére, mert nincs hozzá villódzó kép, a belső képalkotási folyamatuk pedig nem alakult ki.

Nagy szerepe van az óvodapedagógusnak: a tervezett tevékenységeket elég érdekessé kell tenni ahhoz, hogy a gyerekek motiváltak legyenek, részt vegyenek. Fontosnak tartom, hogy az óvodában mindenféle ismeretátadás játékos formában történjen. Ráadásul az ismereteket olyan témákba is ágyazhatjuk, melyek különösen érdeklik a csoportunkba járó gyermekeket, ezeken keresztül pedig még jobban bevésoódhatnak a tanultak. Erre példaként egy heti tervet hoztam, mely a matematikai ismeretszerzést helyezi a középpontba a világűr témáját feldolgozva.

Hiszem, hogy játékos formában társadalmilag fontos témákat is közelebb lehet hozni hozzájuk. A következő bemutatott dokumentum egy foglalkozástervezet, mely a fogyatékkal élők megismeréséhez, elfogadásához jelenthet kiindulópontot. Számos egyéb téma is tartozhatna ide, akár a környezetvédelmi témák, a család témájának feldolgozásakor a mozaikcsaládok, az idős emberek segítése, a mindenféle másság elfogadása. Feladatommak érzem, hogy ezekről a témákról - az óvodáskorú gyermekek szintjén, játékos formában - szót ejtsünk, formáljuk szemléletüket.

Gyakorlataim során is törekedtem a játékosságra. Amikor igényelték, bekapcsolódtam a gyermekek szabad játékába, az épp tevékenységet kereső vagy szomorkodó gyermekekkel

játékot kezdeményeztem, illetve a tervezett tevékenységeimet is játékosra terveztem. Ennek bemutatására egy hospitálási napló és egy gyakorlatom során készített és megvalósított tervezet kapott még helyet ebben a szakaszban. Bemutatom, hogyan használtam bábót egy foglalkozás során. Szerepet kapnak saját készítésű kártyák is, melyeket többféle matematikai tartalom közvetítésére is használtam: halmazképzésre, relációs szókincs fejlesztésére és szabad játék során sorozatok készítésére is. A matematikai tapasztalatszerzést mozgással is összekapcsoltam. Látható lesz az is, hogy az őszi termések milyen sokféleképpen felhasználhatóak játékos tevékenykedtetésre.

Kis kitekintésként még egy dokumentumot szeretnék bemutatni ebben a részben, mégpedig egy interjút a mesélési szokásokhoz, a mesék fontosságához kapcsolódva. Úgy vélem ugyanis, a játékon kívül a mesék is remek támpontot nyújtanak a gyermekeknek a világ megismeréséhez, az érzelmekben és eseményekben való eligazodáshoz. Különösen fontosnak tartom ezt napjaink digitális világában, amikor sok kisgyermek alig hall élıszavas mesét, helyette mesefilmeket néz.

3.2. Recenzió - Stöckert Károlyné (2011): Kis játépszichológia

3.2.1. A keletkezés körülményei

Általános- és fejlődéslélektan tárgyunk második félévében kaptuk azt a feladatot, hogy egy - meglehetősen hosszú - listából válasszunk egy könyvet, és írjunk róla recenziót. Választásom *Stöckert Károlyné (2011): Kis játépszichológia* című könyvére esett, mégpedig azért, mert azt gondolom, a gyermekek egészséges fejlődéséhez a legfontosabb a megfelelő mennyiségű (azaz minél több) szabad játék. Óvodapedagógusként tehát tudnunk kell, ezt hogyan tudjuk segíteni.

3.2.2. Recenzió Stöckert Károlyné (2011): Kis játépszichológia c. művéről

A könyv leginkább arra hívja fel a figyelmet, hogy a gyermek elsődleges tevékenysége a játék. Erről - mint már sokan, sokszor felhívták rá a figyelmet - egyre inkább hajlamosak vagyunk megfeledkezni. Mai rohanó világunkban a szülők egyre kevesebb figyelmet fordítanak a gyermek szabad játékára, és a modern játékgyártás is ráerősít erre. Sokszor azt hisszük, egy játék csak akkor jó, ha "fejlesztő", pedig a játék önmagában fejleszt, sőt, éppen akkor fejleszt igazán, ha öncélú, magáért a játék kedvéért folyik. Az egyik legfontosabb

megállapítás, hogy a játékban akarva-akaratlanul a lélek nyilvánul meg. Rávilágít arra, hogy a gyermek a játékkal a világban való létet, a növekedés, felnőtté válás fontos lépéseit tanulja. Játékából következtethetünk arra, hogyan látja és magyarázza a világot, mi érdekli, mi nyugtalanítja.

A szabad játék fontosságát sok neves pszichológus is hangsúlyozza napjainkban, a médiában gyakorta találkozhatunk azzal, hogy gyermekekkel foglalkozó szakemberek a vészharangot kongatják. Ez a könyv segítséget nyújt abban, hogy egy laikus is jobban megérthesse, miért van szüksége gyermekeinknek a lehető legtöbb szabad játékra. A megértésen túl pedig utat is mutat, hogy felnőttként - akár szülőként, akár óvodapedagógusként - mit tehetünk azért, hogy ezt biztosítsuk a gyermekeknek.

A játék fontosságának megismertetéséhez, a játék mögött lévő tartalom mélyebb megértéséhez a szerző több szempontból közelít. Egyrészt kiemeli, hogy a játék önkéntes, szabadon alakítható. Egy védett keretet nyújt, melyben a gyermek szabadon kísérletezgethet. Megismerhetjük a három, talán legismertebb játékelméletet, Freud, Winnicott és Piaget elméletét. Betekintést nyerhetünk a gyermeki világkép sajátosságaiba, amelyeket figyelembe kell vennünk, amikor a gyermek játékára tekintünk.

A szerző bemutatja a játék mögött rejlő motivációkat. A legfontosabb, hogy a játék intrinzik motivációból fakad, ezért felnőttként óvakodnunk kell attól, hogy külső jutalmakkal próbáljuk a gyermeket jutalmazni, ezáltal ugyanis a gyermek érdeklődése csökken, tevékenységének színvonala romlik. A könyv részletesen taglalja a különböző motivációkat, mint a kíváncsiság, vagy a kompetenciakésztetés.

Fentiek ismeretében már magunk is elgondolkodhatunk azon, felnőttként milyen szerepünk van abban, hogy a gyermek játékában kiteljesedhessen. A szerző is hangsúlyt helyez erre. Véleménye szerint a felnőtt feladata, hogy érzelmi biztonságot nyújtson, jelen legyen, mint lehetséges játékpártner, elfoglaltságot kereső gyermekkel játékot kezdeményezzen, de mindvégig azt tartsa szem előtt, hogy a szabad játékban a gyermek irányítja a játékot! Ebből következik, hogy játékrontó a felnőtt, ha folyton kijavítja a játékot - a gyermeki játékban nem kell tartani a „felnőtt élet” szabályait, a napszakok sorrendjét, stb.

A könyv kitér arra is, hogy az óvodában mikre kell figyelni ahhoz, hogy a gyermekek valóban szabadon játszassanak. Kevés, de fontos szabály legyen, elsősorban arra vonatkozóan, hogy senki és semmi ne sérülhessen meg. Megfontolandó, hogy hogyan lehet a gyerekek játékához valamiféle intimitást biztosítani, a gyermekek ugyanis akkor tudnak igazán szabadon játszani, ha kissé elvonulhatnak. Ne feledjük, az egyik legjobb, ami történhet egy gyermekkel, ha belefeledkezik játékába, ekkor pedig értelemszerűen nem örül, ha a

játékot valamilyen egyéb tevékenység miatt félbe kell hagynia. Ennek megfelelően gondoljuk át, mikor van igazán szükség rendrakásra, és próbáljuk úgy csinálni, hogy később a játékot folytatni lehessen.

A szerző kitér a játékfajták (gyakorló játékok, szimbolikus játékok és szabályjátékok) rövid bemutatására is. Az egyes játéktípusokhoz a különböző életkorokban tartozó sajátosságokat is részletezi. Kitér arra is, hogy játéka során a gyermek feldolgozza problémáit, félelmeit. A játékban kompenzálhat - ő is vezethet autót, a félelmetes jegesmedve fölé kerekedhet. Az átélt kellemetlen élmények újrajátszása pedig segíti a gyermeket a benne lévő feszültség felszámolásában.

A kortársak szerepét is bemutatja a könyv. Felhívja a figyelmünket arra is, hogy az óvodai csoportokban a kortársak remek önbemérő és összehasonlító lehetőséget nyújtanak, a többiek megfigyeléséből a gyermek következtetéseket von le, melyeket később felhasznál. A társak szerepe az életkor előrehaladtával egyre fontosabbá válik, a kezdeti egymás mellett játszás valódi közös játékká alakul.

A gyermek óvodai játékából információt szerezhethünk a gyermek társas kapcsolatairól, valamint bizonyos képességterületeinek fejlettségéről is. A gyermek ismételten megjelenő, esetleg fokozódó szimbolikus közléseire mindenképp érdemes figyelni, ezekről a szülővel, vagy ha a szülő nem együttműködő, pszichológussal egyeztetni.

Mindezek alapján a szerző levonja a következtetést: a legjobb fejlesztés az egyébként egészséges gyermek számára a sok szabad játék, ez önmagában is terápiás hatású. Ezen keresztül, a megfelelő támogató közegben mindenfajta siettetés nélkül, önmagától válik iskolaéretté a gyermek.

Ajánlom a könyvet minden szülőnek, aki úgy érzi, belefáradt a gyermek folyamatos, tudatos „fejlesztésébe”, különóráiba, programok szervezésébe. Ajánlom továbbá mindenkinek, aki szeretné jobban megérteni, hogyan „működik” a gyermek, amikor játszik, és mi kell ahhoz, hogy ebben a lehető legjobban elmélyülhessen. Óvodapedagógusok figyelmébe is ajánlom, mert számos olyan szempontot megfogalmaz a könyv, melyeket az óvodákban érdemes megfontolni a szabad játék valódi szabadságának biztosításához.

3.2.3. Reflexió, visszajelzések

A tantárgy oktatója, dr. Gombás Judit értékelése szerint bizonyítottam, hogy nem lehetetlen jó recenziót írni erről a könyvről. Valóban nem volt könnyű feladat, hiszen rengeteg

szempontot bemutat a szerző, épp ez az átfogóság viszont az, ami miatt későbbi munkámhoz is rendkívül hasznos lehet a könyv elolvasása.

Különösen kiemelném, hogy pedagógusként nyugodt, biztonságos teret kell teremtenünk a szabad játékhoz, ehhez is ad ötleteket a könyv. A recenzió elkészítése segítette továbbá számomra a szakszerű fogalomhasználat elsajátítását (1. kompetencia).

Szemléletformáló könyv, ami segíthet abban, hogy pályakezdőként se mindent fogadjunk el az óvodában csak azért, mert „úgy szoktuk”, hanem - ha indokolt - merjünk változtatást javasolni, és ezeket alá is tudjuk támasztani.

3.3. Projektterv - a világűr

3.3.1. A keletkezés körülményei

Matematikai nevelés és módszertana tárgyunk második félévében kaptuk azt a feladatot, hogy készítsünk szabadon választott témában heti projekttervet. A tervezett tevékenységekről ezután írjunk 1-2 mondatot, hogy milyen módon jelenik meg bennük matematikai tartalom. A feladat célja, hogy észrevegyük, a matematika mindenhol jelen van, nem csak a kifejezetten matematikai ismeretszerzésre tervezett tevékenységekben.

Projekttervem témájaként a világűrt választottam.

3.3.2. Projektterv - a világűr

A projekt címe: A világűr

Időpont: 2024. május 13-17.

Projekt kidolgozója, megvalósítója: Nemes Bianka

Projekt helyszíne: Kéz a Kézben Óvoda, Szitakötő csoport

Korosztály: kis-középső csoport

A projekt célja:

- A néhány hete, a föld napjához kötődő tevékenységek során felmerült gyermeki kérdések (A napnak is van napja? A holdon lakhatnánk a föld helyett?) megválaszolása közösen, játékos tapasztalatszerzés során
- Legtágabb környezetünk megismertetése a gyermekekkel
- Visszacsatolás, hogy a földre vigyáznunk kell, hogy legyen otthonunk a világűrben

A projekt feladatai:

- szociális kompetenciák fejlesztése (együttműködési képesség, empátia, közösségi érzés)
- matematikai fogalmak megalapozása
- kreativitás, alkotó fantázia használatára ösztönzés
- értelmi képességek fejlesztése (ismeretszerzés, megfigyelőképesség, koncentráció)
- anyanyelvi nevelés (szókincsbővítés, szövegalkotás, beszédképesség fejlesztése)
- finommotorika fejlesztése

A projekt előzményei:

- A föld napjához köthető tevékenységek során megbeszéltük, mi kell ahhoz, hogy a földön élni tudjunk (levegő, víz, megfelelő hőmérséklet stb.)
- A gyermekeket érdekelte, élhetünk-e a holdon, vagy bárhol máshol. Felmerült, hogy milyen messzire utazhatunk el egy űrhajóval.
- Megbeszéltük, hogy tartunk egy teljes hetet, amikor sok-sok űrhajós-bolygós dolgot fogunk csinálni, a gyerekek kérésére még űrhajót is
- Megkértem a gyerekeket, nézzenek szét otthon, és ha találnak bolygókkal vagy űrhajózással kapcsolatos könyveket, hozzák be. Ezeket nézegettük az elmúlt hetekben.

A projekt tevékenységei:

Idő	Tartalmak és tevékenységek	Módszerek munkaformák	Eszközök	Fejlesztési területek	Szervezés
05.13.	Mese - Bartos Erika: Bogyó és Babóca - Úrutazás	szabad játékból indított motiválás, irodalmi élménynyújtás	bolygók (dekorációs célból előzőleg már elkészítve, hungarocell golyókból)	hallás utáni szövegértés, szókincsbővítés, a rövidtávú memória, a beszédkésztség, a metakommunikáció fejlesztése	Szokás szerint furulyaszóval hívom őket mesét hallgatni a szőnyegre
	Vizuális nevelés - saját „űrlény” készítése	Hallott mese alapján, aki szeretne, készítsen saját űrlényt. 	papír gurigák, színes papírok, zsenília drótok és golyók, növényi részek, ragasztó, olló, filctollak	képzelőerő, kreativitás, finommotorika, szem-kéz koordináció, térpercepció, vizuális és taktilis képességek	Eszközöket már előzőleg előkészítem, elkészült alkotásokat a kisasztalra helyezem (később szerepjátékhoz használhatóak is)

05.14.	Vers - Marék Veronika: Mese a csillagról	szabad játékból indított motiválás, irodalmi élménynyújtás		hallás utáni szövegértés, szókincsbővítés, a rövidtávú memória, a beszédkésztség, a metakommunikáció fejlesztése	Furulyaszóval hívom őket a szőnyegre
	Környezeti nevelés - mi van a holdon? - világít a hold?	Beszélgetés Kísérlet: előzőleg óvodapedagógus által készített Föld és Hold megvilágítása lámpával	Föld és Hold (kék-zöld labda és alufóliába csomagolt hungarocell golyó), elemlámpa	környezettudatos életmód kialakítása, értelmi fejlesztés, ismeretbővítés, vizuális észlelés, figyelem fejlesztése, szókincsbővítés, beszédkésztség fejlesztése	Eszközöket előzőleg elkészítem, előkészítem
	Fújós űrhajó készítése - fújógyakorlat	szabad játékból indított motiválás, magyarázat, bemutatás, segítségadás, differentiálás, értékelés 	papír, filctollak, olló, ragasztó, szívószál	képzelőerő, kreativitás, finommotorika, szem-kéz koordináció, térpercepció, vizuális és taktilis képességek ajakerősítés, beszédkésztség fejlesztése	Eszközöket előzőleg előkészítem

05.15.	Ének - Jöjj ki, napocska - Hold, hold fényeslánc (új dal) - Gyepre mentem (ismert mondóka) - Süss fel nap - Zenehallgatás: Beethoven: Holdfény szonáta (rövid részlet)	Ismert énekes játék gyakorlása, új énekes játék megtanulása, hangos-halk különbség gyakorlása a mondókat felhasználva, ismerkedés a klasszikus zene világával		egyenletes lüktetés megéreztetése, testséma-fejlesztés a térformák alakításával, hangos-halk különbség érzékeltetése, esztétikai nevelés, közösségi érzés erősítése	Szokásos játékra hívó dallal hívom őket a szőnyegre (Jertek, jertek...)
	Űrhajó és irányító központ készítése közösen (szerepjátékhoz a hét többi részére) Közben: Vers - Marék Veronika: Mese a csillagról (ismétlés)		nagyméretű kartondoboz, két kartonlap, alufólia, ragasztószalag az űrhajóhoz, kartondoboz, filctoll, régi fejhallgató az irányító központhoz	együttműködés, kreativitás, közösségi nevelés, beszédkésztség fejlesztése	Az eszközök beszerzése, előkészítése

05.16.	Testnevelés - Csillagfutás (Mókusok ki a házból, karika helyett leragasztott papír csillagokkal) - Készségfejlesztő sor - térérzékelés fejlesztése világűr témával - „úrhajózás”: szlalomozó futás labdák, mint bolygók között - „csillagugrás”: ugróiskola az előzőleg megfelelően leragasztott csillagokat használva - „holdbújás”: térden-tenyéren haladás kifeszített lepedő alatt - „földforgás”: gurulás a test hossztengelye körül	Magyarázat, bemutatás, bemutattatás, gyakorlás, segítségadás, ellenőrzés, hibajavítás, értékelés, motiválás; differenciálás	leragasztott papír csillagok, bolyák, labdák, lepedő	közösségi nevelés, együttműködés, szociális képességek fejlesztése, önállóságra nevelés, szabálytudat fejlesztése, motoros képességek fejlesztése, figyelem fejlesztése, reakciógyorsaság, állóképesség, térérzékelés, testtudat fejlesztése	Eszközök előzetes előkészítése
	Diavetítés - Bartos Erika: Bogyó és Babóca - Űrutazás	szabad játékból indított motiválás, irodalmi élménynyújtás	diavetítő	hallás utáni szövegértés, szókincsbővítés, a beszédkésztség fejlesztése, esztétikai érzék fejlesztése	Diafilm előzetes előkészítése, terem elsötétítése

05.17.	Matematikai ismeretszerzés - dekorációként meglévő bolygók közti relációk (kicsi-nagy sorbarendezés), megszámlálása, gömb forma megfigyelése - különböző színű és méretű papír csillagok csoportosítása szín szerint, méret szerint - papír csillagokból sorozatok készítése, transzformációk, másolás	szabad játékból indított motiválás 	dekorációként használt bolygók, papírból kivágott különböző színű és méretű csillagok, fekete karton	értelmi fejlesztés, ismeretbővítés, vizuális észlelés, figyelem fejlesztése, szókincs bővítés, beszédkésztség fejlesztése, együttműködés fejlesztése	Eszközök előkészítése
	Projekt lezárása	Beszélgetés a gyermekekkel Gyermekek hazavihetik az elkészült alkotásokat A héten készült fényképek feltöltése a szülőkkel használt felületre			

Matematika megjelenése:

1. Mese (Bartos Erika: Bogyó és Babóca - Űrutazás): Az illusztrációként szolgáló bolygók gömb alakúak, remek lehetőség tehát a gömb forma megfigyelésére.
2. Vizuális nevelés (Saját úrlény készítése): Gyakorolhatóak a hosszú-rövid, több-kevesebb fogalmak, meg is lehet számolni, hogy hány keze, lába, szeme lett az elkészült alkotásnak. Relációk, számfogalom kialakulása, természetes számok.
3. Vers (Marék Veronika: Mese a csillagról): Nagyobb-kisebb érzékeltetése, relációk, összehasonlítás.
4. Környezeti nevelés (beszélgetés, kísérlet): A gömb forma megfigyelése a Föld és Hold segítségével.
5. Fújós úrhajó készítése: Különböző síkmértani alakzatok megjelenése az elkészítés során. A fújás során: kié repül messzebbre? Távolság, összehasonlítás. Ki is lehet mérni lépéssel, stb.
6. Ének: Térbeli relációk gyakorlása a különböző felvett térformák által.
7. Űrhajó és irányító központ készítése: Térbeli konstrukció, ismerkedés a különböző testekkel. Közben síkgeometria is: kerek legyen az ablak vagy négyszögletű? Az irányítóközponton milyen alakú gombok legyenek? Meg is lehet számolni őket, lehet köztük kisebb-nagyobb.
8. Testnevelés: Térbeli relációk (például Mókusok ki a házból játéknál a relációs szókinsz is gyakorolható: állj a csillagra/állj a csillag mellé). Mivel a szlalomozó futás labdák között történik, várhatóan megfigyelhetjük, hogy valaki belerúg és a labda elgurul - gömb tulajdonságai. Térbeli tájékozódás.
9. Diavetítés: A mesében előkerülnek az időbeli és térbeli relációkra vonatkozó szavak, valamint a kisebb-nagyobb fogalmak is.

3.3.3. Reflexió, visszajelzések

Munkámra az alábbi tanári értékelést kaptam Buzogány Ágota tanárnőtől: „A heti terv matematikai tartalom kiemelésével szépen fel lett építve, amelyben minden lépése áttekinthető, mégis biztosítja az egységben látást. A megválasztott téma (világűr) illeszkedik a gyermekek igényeihez. A hallgató minden tevékenységben tudatosan megfigyelte a matematikai tartalmat és azt szépen ki is emelte. Gazdag eszközpark jelenik meg a tervezetben, melynek matematikai tartalmát teljes mértékben felfedezte és felfedeztette a hallgató az óvodás gyermekekkel. Az elkészített kivágott csillagok jó példa arra, hogy

bármilyen témakörhöz el lehet készíteni azt az egyszerű eszközt, amellyel sokféle matematikai tartalmat közvetít a hallgató.(csoportosítás, geometria, számlálás, reláció, sorozatok, transzformációk)”

A feladat elkészítése során mind tervezési készségeim (2. kompetencia), mint a tanulást támogató készségeim (3. kompetencia) fejlődtek. Hasznos volt ilyen módon megfigyelni, hogy az egyes ismeretkörök (esetünkben matematika) milyen jól fejleszthetők indirekt módon is, más tevékenységekbe ágyazva. Bár a projektterv erre nem tér ki részletesen, a szabad játék során is rengeteg matematikai ismeretet szereznek a gyerekek, érdemes a kezdeményezések során ezt is figyelembe venni, beépíteni, hivatkozni rá.

3.4. Az érzékszervek világa - tervezet

3.4.1. A keletkezés körülményei

Környezeti nevelés és módszertana tárgyából az volt a feladatom, hogy az érzékszervek témájához készítsek egy tervezetet, saját készítésű játékkal együtt. Rögtön jött az ötlet, hogy a témát részben a fogyatékkal élők szemszögéből próbáljam megközelíteni. Azt gondolom ugyanis, ez egy olyan téma, melyet az óvodában is elő lehet, elő kell venni. A gyermekeket természetes módon foglalkoztatja, ha látnak valami szokatlant az utcán - egy fehér bottal közlekedő embert, vagy valakit, aki jelnyelvvvel kommunikál. Ha már óvodáskorban játékos tevékenységek során megtanulják, hogy a fogyatékkal élők ugyanolyan emberek, mint bárki más, akkor később is nyitottabb, elfogadóbb emberek lehetnek. Igyekeztem úgy összeállítani a tervezetet, hogy maguk is kipróbálhassák, milyen nehézségekkel szembesül az, aki nem lát, vagy nem hall.

3.4.2. Tervezet - külső világ tevékeny megismerése környezeti tartalommal

Név: Nemes Bianka (óvodapedagógus szak, levelező, II.évf.)

Helyszín: Kéz a Kézben Óvoda

Korcsoport: nagycsoport

Tevékenységi forma: külső világ tevékeny megismerése - környezeti tartalommal

A tevékenység előzménye: december 3-a a fogyatékkal élő emberek világnapja, ehhez kapcsolódóan a hét fontos témája (az advent kezdete mellett) az emberi test működése

A tevékenység tartalma/ témája: az ember érzékszervei

Tevékenység feladatai:

Didaktikai feladatok: ismeretek átadása, gazdagítása, gondolkodásra és megfigyelésre sarkallás, meglévő ismeretek rendszerezése

Képesség- és készségfejlesztés: értelmi és érzelmi fejlesztés, szókincsbővítés, beszédképesség, metakommunikáció fejlesztése

Nevelési feladatok: közösségi érzés erősítése; együttműködési képesség fejlesztése, türelemre nevelés, fogyatékossgal szembeni érzékenyítés, elfogadásra, empátiára nevelés

Alkalmazott módszerek, eljárások: szabadjátékból indított motiválás, dicséret, figyelemfelkeltés, beszélgetés, magyarázat, játékos tevékenykedtetés, differenciálás, az érdeklődés fenntartása, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés

Eszközök, anyagok: természet hangjai CD-n, tapintós doboz a belevaló tárgyakkal, saját készítésű játék

Idő	A tevékenység menete	Módszerek, munkaformák, eszközök, megjegyzések
1. Kezdő szakasz		
3 p	Szervezés, kezdeményezés Rendrakás a gyerekekkel Szükséges eszközök előkészítése, közben természet hangjainak lejátszása, figyelemfelkeltés Gyermekek hívása a szőnyegre	Szőnyegről elpakolás, hogy legyen elég hely
1 p	Motiváció „Ismerek egy rövid mesét, elmondom nektek.” A süket, a vak és a kopasz c. magyar népmese elmondása „Azért meséltem ezt el nektek, mert arról szeretnék ma beszélgetni, milyen jó nekünk, hogy látunk is, hallunk is, érzünk is.”	Kíváncsiság felkeltése Cím után rövid hatásszünet Ügyelek a hangsúlyozásra, testtartásra, mimikára, a szöveg érthető elmondására, tagoltságra, tempóra.
2. Fő rész		
4 p	Ismeretek felelevenítése „Gondoljátok végig, Ti mit láttatok ma reggel? Ki az, aki látott valamilyen állatot?” „Volt-e olyan állat, amit nem láttatok, de hallottátok a hangját?” „Esetleg simogattatok-e valamilyen állatot? A saját kutyátokat, macskátokat?”	Beszélgetés

	„Milyen sokféleképp meg lehet ismerkedni az állatokkal! Lehet látni, hallani, tapintani. Milyen testrészünk kell ahhoz, hogy lássunk? És ahhoz, hogy halljunk? És hogy tapintsunk, simogassunk? Milyen testrészünkkel tudunk még érzékelni? <i>(orr, száj/nyelv)</i>”	
8 p	Meglévő ismeretek alkalmazása, új ismeretek átadása „Tudjátok, hogy hívják ezeket az érzékeléshez szükséges testrészeinket együttesen?” <i>(érzékszervek)</i> „Szerintetek melyik érzékszervünket használjuk legtöbbször?” <i>(szem)</i> „Játsszunk egyet! Hoztam nektek kártyákat, mindegyiken van egy kép. Az lesz a feladat, hogy húzol egy kártyát, elképzeled, hogy megfigyeled igaziból azt, amit ábrázol. Mondasz egy dolgot, amit megfigyeltél, és elmondod, melyik érzékszerveddel figyelted meg. Aztán a kártyát felcsipeszeled erre a táblára, a megfelelő érzékszervhez. Mondok egy példát...” „El tudjátok képzelni, milyen lenne az életetek, ha nem látnátok? A hallásotokon kívül mi segítené nektek vajon? <i>(tapintás, szaglás)</i> Láttatok már nem látó, vak embert közlekedni? Hogyan közlekedik?”	Játékról kép a tervezet elején Szükség esetén segítségadás. Felhívom a figyelmet a példa során, hogy attól függ, hová teszem a kártyát, hogy mit figyelek meg róla (pl körte: zöld → szem, édes → száj) Beszélgetés, új ismeretek átadása

	(<i>fehér bot, kutya</i>) „És azt tudjátok, hogyan olvas?” (<i>tapintással</i>) „Mi van azokkal az emberekkel, akik nem hallanak, siketek? Hogyan tudnak beszélgetni?” (<i>jelbeszéd</i>)	Beszélgetés
12 p	Megszerzett ismeretek alkalmazása és ellenőrzése „Mit is mondtunk, mi segít a nem látó embereknek a tájékozódásban?” (<i>hallás, tapintás, esetleg szaglás</i>) „Hoztam nektek egy játékot, hogy megtudhassátok, nektek mennyire ügyes a tapintásotok. Itt van két doboz, itt az oldalán van két lyuk, ahol be tudtok nyúlni. Gyertek ide sorban, ki egyikhez, ki másikhöz. Teszek bele mindenkinek valamit, próbáljátok meg kitapogatni, hogy mi lehet az!” „Szeretnétek kipróbálni egy mutogató játékot is? Jelbeszéddel sajnos nem tudok beszélgetni, de vajon kitaláljátok, mit szeretnék tőletek, ha csak a kezemmel mutatom, és nem mondok semmit?” „Játszottunk a látásunkkal, a hallásunkkal, a tapintásunkkal. Most jöjjön a szaglás és	Ismétlés Tapintós játék, beletett tárgyak: alma, banán, csoportban megtalálható játékok (Lego-kocka, műanyag dínó, plüssállat, kisautó), bögre, tányér, kanál, babzsák, ecset, sapka Egyszerű kérések kézjelekkel: álljatok fel, üljetek le, forduljatok körbe

	az ízlelés! Kivételesen itt a szőnyegen ülve fogunk gyümölcsöt enni, mindenki kap egy tálkát, van benne alma, banán, mandarin, körte is. Próbáljátok ki, hogy mielőtt beleharaptok egy gyümölcsbe, meg is szagoljátok! Ha szeretnétek, kipróbálhatjátok azt is, hogy csukott szemmel esztek! Egészen más érzés, figyeljétek meg!”	A kezdeményezés idejét szándékosan úgy választom meg, hogy a végén ezeket az érzékszerveinket is be tudjuk vonni
3. Befejezés, visszavezetés játékba		
1 p	Értékelés, lezárás „Remélem, ti is érzitek, milyen fontosak az érzékszerveink! Nagyon sokat tudtok már róluk. Milyen szerencsések vagyunk, hogy látunk és hallunk is! Elképzeltük ma, milyen lenne az életünk látás vagy hallás nélkül, és azt hiszem, ti is úgy gondoljátok, nem lenne egyszerű, igaz? Remélem, hogy ha bármikor találkoztok valakivel, aki nem lát, vagy nem hall, eszetekbe jut majd mindez.”	dicséret foglalkozás céljának említése a gyermekek szintjén - empátiára nevelés
	Átvezetés következő tevékenységbe „El szeretném pakolni az eszközöket a helyükre. Vajon ha becsukom a szemem, mintha nem látnék, odatalálok? Esetleg segít nekem valaki? Egymással is kipróbálhatjátok, egyikőtök becsukja a szemét, a másik belekarol és elvezeti valahova, vagy segít neki valamiben, ami csukott szemmel nehezebben megy!”	Lehetséges játéköltet: szerepjáték

3.4.3. Reflexió, visszajelzések

A tervezetet és a saját készítésű játékot óvodában nem tudtam kipróbálni, viszont a tanórán a csoportnak bemutathattam. A játékot a tárgyat oktató Megyeriné dr. Runyó Anna elkérte, hogy később más csoportoknak is bemutathassa példaként, továbbá kiemelte, hogy sokféle érdekes játékot találtam ki a témához.

A téma feldolgozása számos kompetenciámat fejlesztette. Egyrészt természetesen megjelenik benne a tervezés, a tanulás támogatása (2. és 3. kompetencia). Másrészt - a témaválasztás miatt - a közösségépítés, a személyiségfejlesztés (4. és 5. kompetencia) is nagy mértékben jelen van. Játékosan nevel egy ilyen foglalkozás az előítélet-mentességre, elfogadásra, közösségi szerepvállalásra. Olyan egyetemes emberi értékeket tanulhatnak meg belőle, melyek remélhetőleg egész életüket végigkíséri.

Továbbgondolva a témát: nagyon szívesen tartanék majdani óvis csoportommal nem csak egy foglalkozást, de egy egész témahetet a témában. A témahét egyik programjaként fogyatékkal élő személyt is meghívnék, például a NEO Magyar Segítőkutya Közhasznú Egyesületet óvodai szemléletformáló programjával (<https://segitokutya.net/tarsadalmi-szemleletformalo-programok/ovodai-tudatformalo-tevekenysegi/>)

3.5. Hospitálási napló

3.5.1. A keletkezés körülményei

Hospitálási naplóim közül a Szintézisgyakorlat 1-hez tartozó óvodai naplót választottam bemutatásra. A gyakorlatomra 2024. október 14-17. között került sor a veresegyházi Kéz a Kézben Óvodában, középső-nagycsoportban.

Sokat gondolkodtam rajta, melyik naplót válasszam, hiszen mindegyik gyakorlatomat rendkívül élveztem, és a naplóimat precízen írtam meg. Végül egy apró momentum győzött meg arról, hogy ezt válasszam: ezen a héten megtapasztaltam, mennyit jelent számomra a felkészült tervezés. A hét egyik feladata volt, hogy egy tojástartót a következő heti erdei „kincsvadászatra” előkészítsenek a gyerekek. Ezt a gyakorlatvezető óvodapedagógus kezdte el velük, de 2 perc után rám maradt a feladat. 20 perccel később úgy éreztem, káosz vesz körül, amit csak nagyjából tudok uralni. Szerencsére ekkor étkezés következett, és a feladat

befejezése másnapra maradt. Másnap viszont már felkészülten kezdtem neki a folytatásnak, és gond nélkül, jókedvűen be tudtuk fejezni a feladatot.

3.5.2. Hospitálási napló

Információk az óvodáról

Általános információk

Az óvoda neve: Kéz a Kézben Óvoda, 4. sz. tagóvoda (Ligetek ovi)

Az óvoda székhelye: 2112 Veresegyház, Széchenyi tér 2.

Tagóvoda címe: 2112 Veresegyház, Gyermekliget utca 32.

A tagóvoda egy nagy parkban található, hatalmas fák árnyékában. 12 csoport van itt, ebből 2 a központi épületben, 10 pedig különálló házakban. A házakhoz saját tállókonyha és saját udvarrész tartozik.

Az óvoda programja

Az óvoda programja illeszkedik az ÓNOAP alapelveihez.

“Legfontosabb értékeink a szeretet, az egyéni bánásmód, az élménynyújtás és a játék.” ⁽²⁾

Az óvoda kiemelt feladatának tekinti a néphagyományok ápolását, ezáltal a gyermekek érzelmi életének gazdagítását. Fontosnak tartja a természeti környezet megismerését és tudatos óvását, a természet iránti fogékonyság megalapozását élményt nyújtó, játékos tevékenységeken keresztül. Ezek határozzák meg a nevelés kereteit, a hagyományörző és jeles napok tevékenységein keresztül folyamatos élmény- és tapasztalatszerzést tesznek lehetővé. Célja a közösségformálás is a helyileg kialakított hagyományos tevékenységeken keresztül a családok bevonásával.

Azon munkálkodnak, hogy a gyermekek nyitott, érdeklődő, együttműködő, másokat és önmagukat elfogadó, értékelő, gazdag érzelmvilággal rendelkező emberek legyenek.

⁽²⁾ Forrás: az óvoda honlapja, <https://kezakezbenovoda.veresegyhaz.hu/ligetek-ovoda/>

Információk a csoportról

Csoport neve: Szitakötő csoport (középső-nagy csoport)

Csoport pedagógusai: Barsi Anita gyakorlatvezető óvodapedagógus

Hudák Zoltánné óvodapedagógus

Hunyadi Emőke pedagógiai asszisztens

Gáspár Attiláné dajka

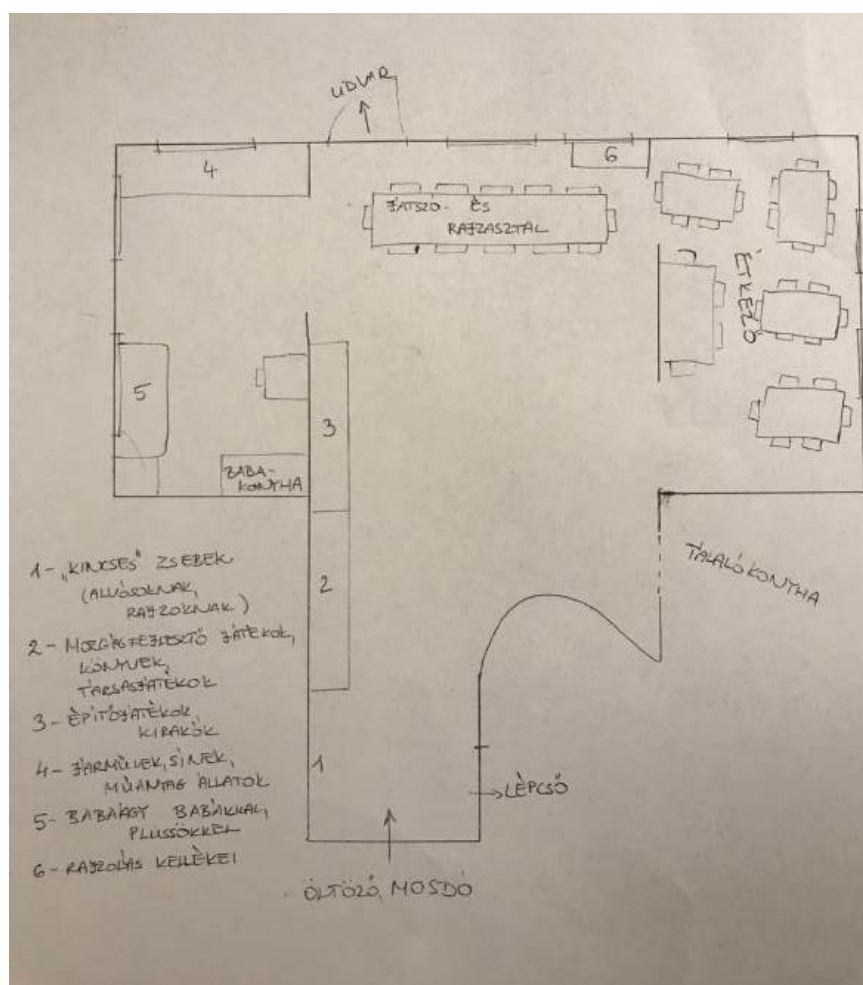
Csoport létszáma: 25 fő

A csoport napirendje

6:00 - 7:00	gyülekező az ügyeletes csoportban
7:00 - 8:30	játék, szabadon választott tevékenység a csoportban, kezdeményezés, beszélgetőkör
8:30 - 8:45	rendrakás, mindennapos testnevelés
8:45 - 9:30	WC és mosdóhasználat, tízórai, tisztálkodás
9:30 - 10:45	szabad játék, közben játékos kezdeményezések komplex formában
10:45 - 11:00	rendrakás, mosdóhasználat, gyümölcs fogyasztása
11:00 - 11:45	öltözködés, levegőzés, udvari játék, séta
11:45 - 12:00	öltözködés, mosdóhasználat
12:00 - 12:30	Ebéd, mosdóhasználat, tisztálkodás
12:30 - 14:45	mese, csendes pihenő
14:45 - 15:25	folyamatos ébredés, mosdóhasználat, uzsonna, tisztálkodás
15:25 - 17:30	szabad játék hazamenetelig, jó időben udvari játék

Tárgyi feltételek

Csoportszoba kialakítása, alaprajza

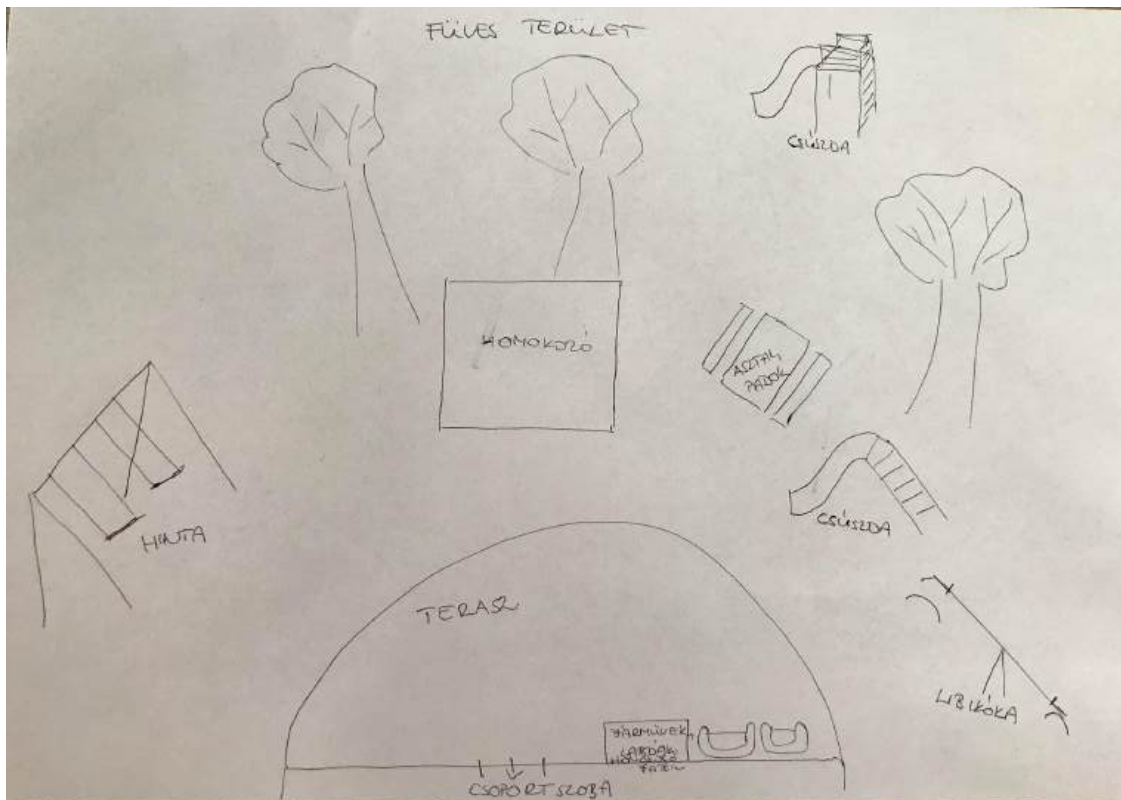
A csoportszobában a játékterek, a különböző funkciók jól elkülönülnek egymástól, ez remek lehetőséget nyújt a párhuzamos játéktevékenységekhez. A szabad terület elég nagy ahhoz, hogy a mesehallgatáshoz a gyerekek kényelmesen el tudjanak helyezkedni a szőnyegen, a mindennapos testneveléshez is van elegendő hely. A „szétpakolásabb” játékok helye a kisebb játéktérben van, így a szabad játékból indított kezdeményezésekkor is marad elég hely a nagy szőnyegen, nem kell sok időt pakolással tölteni.

A csoportban a különböző játékterekben számos játéktípusból válogathatnak a gyerekek:

- Babaszoba kis ágygal, babákkal, plüssökkel, babakocsikkal
- Babakonyha tűzhellyel, mosogatóval, tányérok, evőeszközökkel, edényekkel, játék ételekkel, kávéfőzővel, bevásárló kosarakkal
- „Járműves” játékok különböző méretű és fajtájú járművekkel, autókkal, vonatokkal, összeépíthető sínekkel
- Műanyag állatok, dínók
- Építőjátékok (kisebb-nagyobb méretű építőkockák, tuskés építőjáték, stb)

- Kirakók (egyszerűbb formaillesztő fa kirakók, kockakirakók és egészen sok darabos, nagy puzzle-k is)
- Egyszerű szabályú társasjátékok (pl Dominó, Grabolo, Zingo)
- Egyéb játékok (memóriakártyák, képkereső játékok, pötyi, fűzőcske)
- Mozgásfejlesztő játékok (szenzoros lépegetők, forgó-egyensúlyozó ülőke)

Udvar kialakítása, alaprajza

A csoportszobához külön udvarrész tartozik. Az udvarrész talaja füves-homokos, hatalmas fák árnyékolják be. Sok homokozó játék, kisebb-nagyobb játék járművek, labdák és kismotorok is rendelkezésre állnak.

Könyvek a csoportban

A nézegetésre szánt könyvek egy nagy dobozban, a gyerekek számára elérhető helyen találhatóak. Ezek között leginkább böngészők, mondókás könyvek vannak.

Böngészők:

- Óriás böngésző (ez a gyerekek kedvence, ezt nézegetik leggyakrabban)

- Nézz mögé! Munkagépek
- Schulz-Tuckermann: Sokfélék vagyunk!
- Állatszámoló
- Mi leszel, ha nagy leszel? Tűzoltó

Mondókás könyvek

- Aki nem lép egyszerre mondókáskönyv
- Népszerű mondókák nagy képeskönyve
- Első mondókáim

Egyéb, szabadon nézegethető könyvek

- Móra Ferenc: A cinege cipője (verseskönyv)
- Thomas, a gőzmozdony - Válogatott mesék 1.
- Bob és az aratás
- Moldován Tamás (szerk.): A répa (orosz népmese)
- Állatmesék kicsiknek
- Disney-könyvek (pl. Ne nézzetek madárnak!, Dumbó)

Ezen kívül magasabban, a polcokon vannak az olvasásra szánt könyvek. Ezeket az óvodapedagógussal lehet levenni, az óvodapedagógus olvas belőlük, aztán visszakerülnek a polcra. Itt vannak azok a könyvek is, melyek majd később, középső és nagycsoportban lesznek érdekesek számukra. A teljesség igénye nélkül egy rövid lista róluk:

- Marék Veronika: Boribon-sorozat egyes kötetei
- Marék Veronika: Kipp-Kopp sorozat egyes kötetei
- Bartos Erika: Bogyó és Babóca sorozat egyes kötetei
- Bartos Erika: Anna, Peti és Gergő sorozat egyes kötetei
- Bartos Erika: Zsákbamacska (verseskönyv)
- Szutyjev: Vidám mesék
- Miler: Kisvakond sorozat egyes kötetei
- Monchaux: A sehány éves kislány
- Bálint Ágnes: Frakk, a macskák réme
- Andersen válogatott meséi
- Weöres Sándor: Bóbita
- Janikovszky Éva: Már óvodás vagyok, Már iskolás vagyok
- Vázsonyi Endre: Rémusz bácsi meséi

- Beck Andrea: Titoktündér
- Varga Katalin: Gőgös gúnár Gedeon
- Füzesi Zsuzsa: Mondókáskönyv
- Legszebb magyar népmesék
- Magyar népmesék
- Lengyel Balázs: Óperencián innen, Óperencián túl
- Aki nem hiszi, járjon utána
- Nordquist: Pettson és Findusz sorozat egyes kötetei
- Emmett: Ide nekem a Holdat!
- Szepes Mária: Pöttyös Panni az óvodában
- Vadadi Adrienn: Leszel a barátom? Leszel a padtársam?
- Czigány Zoltán: Csoda és Kósza

Az alvószobában is vannak könyvek, melyeket altatáshoz olvas az óvodapedagógus a gyerekeknek, például:

- Bálint Ágnes: Mazsola, Mazsola és Tádé
- Miller: Kisvakond sorozat
- Marék Veronika: Kipp-kopp sorozat
- Fésűs Éva: Ezüsthegedű, Tapsikáné fülönfüggője, Minibocs
- Bartos Erika: Anna, Peti és Gergő

Általános megfigyelések a csoportról

Középső-nagy csoportról van szó, a legtöbb gyermek már harmadik éve jár ebbe a csoportba. Ebben a nevelési évben 3 gyermek más városba, intézménybe ment el, helyettük 3 új gyermek érkezett. Közülük ketten sajnos épp hiányoztak a héten, az egyik kislányt viszont megismerhettem. A többiek nyitottak vele szemben, a csoport életébe teljesen bekapcsolódott, de nincsenek még szoros kapcsolatai.

Érkezéskor legtöbbször szívesen, jókedvvel lépnek a csoportba. Vannak ugyanakkor, akik még mindig igénylik, hogy az édesanyjuk, édesapjuk bekísérje őket az óvodapedagógushoz. Aztán viszont ezek a gyerekek is feltalálják magukat, játszani kezdenek.

A gyermekek önállósági szintje tovább fejlődött előző hospitálásom óta. Önállóak az étkezésben, mosdóhasználatban, és az öltözés is már magabiztosan megy a legtöbb

gyermeknek. Néhány kisfiú van csak, aki sose találja a ruháját, elakad, nem tudja (nem akarja) kifordítani. De ha figyelmet és biztatást kapnak, akkor ők is egyre ügyesebbek.

A gyermekek mind a csoportszobában, mind az udvaron szívesen, jókedvűen játszanak, sokféle játéktevékenységet kipróbálnak. Irányított tevékenységekbe, kezdeményezésekbe is bevonhatók. Csendesen, odafigyelve képesek mesét hallgatni. A feladatokat általában megértik, szívesen végrehajtják. Egymásnak is gyakran segítenek, ha valaki nem ért, nem tud valamit. A szokásokat, szabályokat ismerik, alkalmazzák, ezekre egymást is figyelmeztetik.

Az óvodapedagógusok szeretettel, nyitottsággal fordulnak a gyermekek felé, akik érzésem szerint emiatt biztonságban érzik magukat a csoportban.

Az elmúlt évhez képest sokat változott játékuk. Tovább erősödtek a baráti kapcsolatok, sokat és sokszor játszanak együtt, meg is beszéljük, mit és hogyan játsszanak. A fiúk nagyobb része inkább a szőnyegen játszik, építenek, autóznak. A lányok sokat rajzolnak, illetve inkább asztali játékokkal foglalják el magukat. A társasjátékok gyakran előkerülnek. A fiúk között még mindig jellemző, hogy nehezen osztoznak meg a játékokon, a lányoknál ilyen nem figyeltem meg.

A feladattudatuk még mindig változó, de sokat fejlődött. A játék utáni elpakolásban van, aki nagy kedvvel vesz részt, mások inkább próbálják elkerülni, de ha egy-egy részfeladatot külön rájuk bízam (pl. pakold el innen a kockákat a helyére), azzal könnyedén megbirkóztak. Sokan kitartóak tevékenységükben, és nem adják fel, mások az első nehézségnél meghátrálnak.

Napi megfigyelések

Első nap

Mivel ez már az ötödik alkalom, hogy ebben a csoportban töltöm a hospitálásomat, a gyerekek már ismerősként fogadtak. Három új gyermek van a csoportban, egyikük volt jelen ma. Megismerkedtünk, szívesen beszélgetett velem, hamar természetesnek vette ő is, hogy én is jelen vagyok.

22 gyermek volt ma jelen a csoportban. Érkezés után hamar játszani kezdtek, látszik, hogy már kialakultak a baráti társaságok, játszó csoportok. Ugyanakkor ezek között van átjárás, a legtöbb gyermek szívesen beszélget, vagy rövidebb ideig játszik bárkivel. Míg a fiúk inkább a szőnyegen építkeztek, autóztak, a lányok leginkább az asztalokhoz ültek le érkezés után.

Többen rajzoltak, színezték, közben az óvodapedagógus énekelt, mondókát mondogatott nekik.

Reggeli előtt a gyermekek elpakoltak, a pakolás egyre gördülékenyebben megy. A pakolás végeztével a szokásos módon körbeültek a szőnyeg szélén. Már tavasszal is szokás volt, hogy elsőként megszámolják, hányan érkeztek aznap a csoportba. Most is ez történt először, mégpedig úgy, hogy az óvodapedagógus kijelölt egy gyermeket, onnan indult a kör, és minden gyermek mondta sorba a „saját” számát. Ezután az óvodapedagógus beszélt a napi tervekről, ugyanis az óvoda madárbarát óvoda lett, ennek keretében pedig a Magyar Madártani Egyesülettől érkezett ma látogató egy rövid bemutatással, előadással.

Reggeli előtt sor került a mindennapi testnevelés foglalkozásra, melyet ma egy kis matematikai tartalommal is megtöltöttem (1. tervezet a napló végén). A gyermekek a bemelegítés során együttműködőek voltak, a legtöbben könnyedén végrehajtották a gyakorlatokat. A gyerekeknek nagyon tetszettek a színes kártyák, szívesen vettek részt a játékban. Sok gyermeknek gondot okozott viszont, hogy éppen a kártya színéhez, vagy a kártyán szereplő gyümölcshöz kell futni. Ennek ellenére is élvezték, hogy mozoghatnak, és aki hirtelen nem találta, hova is kell menni, annak segítettek a többiek (meg én is). A többi játék könnyebben ment, különösen élvezték, amikor a megfelelő testrészükre kellett tenni a kártyát. A bal-jobb megkülönböztetés még nem megy jól nekik, csak néhány gyermek van, aki magabiztosan tudja. A tervezetemből mindent meg tudtam valósítani, a feladatok az életkorukhoz, a csoport átlagos fejlettségéhez alkalmazkodtak.

Reggeli után az óvodapedagógus kérése az volt, hogy ne menjenek el játszani a gyermekek, mert nemsokára megérkezik a madaras előadó. Így kézmosás és fogmosás után a gyermekek a szőnyegre ültek. Miután néhány gyerek összegyűlt, mondókázni kezdtünk, mivel reggel az óvodapedagógus a „Gyékeny, gyákány” című mondókát mondogatta, én is ezt vettem elő. Az óvodapedagógus is közénk ült, és olyanokat gyakoroltunk a gyerekekkel például, hogy a mondóka közben a bal kezükkel a jobb térdükre, aztán a jobb kezükkel a bal térdükre üssenek. Többféle verzióban is játszottuk, vannak gyerekek, akiknek nagyon jól ment szinte odafigyelés nélkül, másokon látszott, hogy komolyan koncentrálnak, és volt, akinek sehogyan sem akart sikerülni.

Ezután mese következett, a Szóló szőlő, mosolygó alma, csengő barack című magyar népmesét meséltem a gyerekeknek (2. tervezet a napló végén). Ez volt az első alkalom, hogy bábok nélkül meséltem nekik, ráadásul egy elég hosszú mesét. Nagyon örültem, hogy így is fenn tudtam tartani a figyelmüket. Igaz, segítségemre volt ebben a csoportban dolgozó pedagógiai asszisztens, aki a gyerekek közé beült, és a leginkább elkalandozó, többieket

piszkáló gyermekeket ölbbe vette. A gyerekek érdeklődve figyeltek, élvezték, értették a mesét. Az eredeti tervhez képest a változás az időpont megválasztásában és a motivációban volt, ezt a nap többi programjához való alkalmazkodás miatt meg kellett változtatni.

A mese végére a délutános óvodapedagógus is megérkezett. Ezután a gyermekek asztali játékokkal foglalatostkodhattak. Azért kértük tőlük, hogy a szőnyegen már ne pakoljanak szét, mert vártuk a madárbemutatót. Az asztalnál az általam készített mátrixos játékot is többen kipróbálták, de raktunk ki a gyümölcsös kártyákból sorozatot is (kék-sárga, alma-körte stb), illetve olyat is kiraktunk, hogy amit én kiraktam rózsaszín kártyákból, azt az egyik gyermek sárga, a másik kék kártyákból lemásolta.

Mielőtt a madárbemutató elkezdődhetett volna, még tűzriadó is volt az óvodában. A gyermekek az óvodapedagógusok felügyeletével fegyelmezetten vonultak a kijelölt gyülekezőhelyre.

Ezután sor került a várva várt madárbemutatóra. A gyermekek a bemutatót tartó férfi kéréseit maradéktalanul betartották. Még azt is, hogy - a bemutatott macskabagolyra való tekintettel - csendben legyenek. Kíváncsian varázsolták elő a baglyot egy dobozból, megnézték, a kérdésekre legjobb tudásuk szerint, bátran válaszoltak. 1 gyermek kivételével mindenki meg is simogatta a baglyot. Fantasztikus bemutatót láthattunk, mely során még a felnőttek is sok érdekességet tudhattak meg, és a gyerekek ismeretei is bővültek.

Ezután kézmosás és ebéd következett, melynek szabályait már nagyon jól ismerik és alkalmazzák a gyerekek.

Második nap

Ma reggel a pénteki kincskereső programra kezdtünk készülni. A csoport az erdőbe megy majd kirándulni, ahol minden gyerek 1-1 tojástartóba fog különböző erdei kincseket gyűjteni. Ehhez nyomtattunk mára sablont, amit a gyerekeknek ki kellett színezni, vágni, és a tojástartóra kellett ragasztani. Akinek kedve volt, különböző színes papírokkal, díszekkel is díszíthette a tojástartóját. A gyerekek képességeiben lévő különbségek itt is jól megmutatkoztak: volt, aki gyorsan és precízen dolgozott, mások lassabban haladtak, és olyan is volt, aki gyorsan, de összezsapva készítette el a dobozát. Az olló használatában a legtöbben önállóak, néhány kisebb gyermek még segítséget igényelt.

Reggeli előtt az óvodapedagógus mondókázott a gyerekekkel, mégpedig úgy, hogy párba kellett állni, és egy taps, egy tenyérérintés váltotta egymást. A párok egy részének nagyon jól ment, mások belezavarodtak.

Ezután a mindennapos testnevelést én tartottam (3. tervezet a napló végén). Gesztenyével tornáztunk. A bemelegítő lábtorna nagyon tetszett nekik, érdekesnek találták, hogy gesztenyére, tobozokra léphetnek. Fegyelmezetten viselkedtek, amiért meg is dicsértem őket. Ezután mindenki vett egy gesztenyét, ez a vártnál lassabban ment, mert válogattak, hogy szépet vegyenek. Ezzel tornáztunk egy kicsit, leginkább azért, hogy mindenki megtapasztalhassa, hogyan tudja a kezébe venni, kezéből átadni a gesztenyét. Azt mondták a feladatokra, hogy „ez békikönnyű”, mégis úgy gondolom, szükség volt rájuk, hogy felkészítse őket a sorversenyre. A csoportokra bontás nem ment könnyen, többen nem tudták megjegyezni, melyik csoportba kell állniuk, de a többiek segítettek nekik. Végül kialakult 3 - szerencsére egyenlő létszámú - csoport. A sorverseny feladatainak teljesítése nem ment könnyen, minden csoportban volt olyan gyerek, aki nehezen értette meg, mi a feladat, a gesztenye gyakran elakadt. Ennek ellenére lelkesek voltak, és mindig kíváncsian nézték, hogyan jut feljebb a gyümölcsük az értékelésre szolgáló fán. A lezárásként használt tapogató zsák is sikert aratott, és a legtöbben ügyesen ki is találták, mit tapogatnak.

Reggeli után rögtön az udvarra mentünk, ahol szabad játék következett. A gyümölcsöt is az udvaron fogyasztottuk el, itt akadt némi nehézség, hogy közben néhányan el akartak menni az asztaltól, de végül sikerült a szabályokat betartatni és a gyümölcsöket elfogyasztani.

Harmadik nap

Szerdánként reggel 8-kor testnevelés foglalkozás van. Ez újdonság a csoportban, ebben a nevelési évben még nem voltak a tornateremben, tavaly pedig későbbi időpontban mentek. Így most nem mindenkinek sikerült időben megérkeznie, illetve a felszerelésük is hiányos volt. A tornaterem ráadásul egy külön épületben van, így aki 7:55 körül nem érkezik meg, annak egyből oda kell mennie. Az óvodapedagógus felment az emeleti tornateremhez a már ott lévő gyerekekkel, én pedig vártam még lent egy kicsit a később érkezőkre. Szerencsére senkinek sem okozott már gondot, hogy én vártam rájuk, örömmel maradtak velem, szót fogadtak, velem sétáltak fel a tornateremhez.

A foglalkozás elején szép csendesen várták, hogy elmondjam, mit fogunk először játszani. (4. tervezet a napló végén) Ehhez ismét a gyümölcsös kártyákat használtuk, a feladatot értették, a szabályokat betartották. Még az a kisfiú is részt vett a játékban, aki előtte kifejtette nekem,

mennyire utálja a tornát, „mert az fárasztó”. Ezután padgyakorlatok következtek. A padon való elhelyezkedésnél még segítenem kellett nekik, de figyelmesek, fegyelmezettek maradtak. A lábgyakorlat végrehajtása néhány gyereknek nem ment, hozzájuk odamentem, tevőleges segítségnyújtással próbáltam őket rávezetni.

Az akadálypálya mibenléte már láthatólag ismert számukra, figyelték, ahogy társaik bemutatták a gyakorlatokat, betartották a szabályokat, és mindenki legjobb tudása szerint teljesítette a pályát. Azt is megértették, hogy a hason csúszásnál két padon mehetnek, nem volt nagyobb elakadás. A hason csúszás még így is kicsit lassította őket, de minimálisnak találtam a holt időt, így nem avatkoztam közbe. A fordulás is zökkenőmentes volt. Legtöbbször a hason csúszós padoknál helyezkedtem el, néhányszor figyelmeztetni is kellett a gyerekeket, hogy ne menjenek annyira közel az előttük haladóhoz. A zsámolyoknál is segítettam: akik nem tudtak páros lábbal felugrani, azoknak megfogtam a kezét, így legalább egyszer már mindenkinek sikerült.

Ezután egy fogójátékot játszottunk, itt már többször figyelmeztetni kellett őket a szabályokra, de a harmadik kör már egészen zökkenőmentesen ment.

A foglalkozást légyőgyakorlatokkal fejeztük be. A szétszórt elhelyezkedés még nehezen megy, de azért sikerült. Elcsendesedtek. Megdicsértem őket, amiért végig figyeltek rám is, egymásra is. Kérésemre csendesen sorakoztak az ajtónál, és az öltözés is csendesen sikerült, nem zavartuk vele az épületben folyó tanítást.

Összességében úgy érzem, életkoruknak megfelelő feladatokat sikerült választanom. A figyelmük annak ellenére végig fentmaradt, hogy határozottan hosszú lett a foglalkozás, az idő beosztására még jobban kell figyelnem. Az állóképesség fejlesztése egyértelműen megvalósult. Az egyéni dicséretre, motiválásra kell még jobban figyelnem, ebben egyelőre nehezítő körülmény az is, hogy nem mindig jut gyorsan eszembe a gyerekek neve.

Ezután reggeli, majd szabad játék következett. Aki előző nap nem fejezte be a tojástartóját, azt az asztalhoz hívtam, így ezek is elkészültek. Reggel érkezésemkor dokumentáltam, hogy kinek nincs még kész, figyeltem rá, hogy most kiscsoportban dolgozzak velük, így jobban tudtam figyelni azokra a gyerekekre, akiknek több segítségre volt szükségük.

Ezután udvari játék következett, a gyümölcsöt is ott fogyasztottuk. Rákérdeztem, mi a szabály, elmondták, hogy nem megyünk el közben. Így ehhez már tartani is tudták magukat. Közben megjelent egy darázs, így azt is megbeszéltük, mit kell tenni ilyen esetben.

Negyedik nap

Ma is ugyanaz a kislány érkezett elsőnek, aki a héten eddig minden nap. Nagyon nehezen érkezik, az édesanyjának be kell őt kísérnie a csoportszobába, egyedül nem jön be. Ilyenkor általában beül az óvodapedagógus ölébe, és várja a barátnőjét. Csak akkor megy el játszani, amikor a másik kislány megérkezik.

A mai napon korán reggeliztünk, mert utána a városi könyvtárba indultunk. Sokat sétáltunk odáig, körülbelül 40 perc alatt értünk oda. A gyerekek fegyelmezetten tudnak párokban sétálni, közben boldogan nézelődtek. Elhaladtunk az iskola mellett is, itt sokan mesélték a párjuknak, hogy ide jár a tesójuk. Felismertek különböző helyszíneket, ezekhez kapcsolódó élményeket meséltek egymásnak.

A könyvtárban nem volt kötött program, a látogatás célja az volt, hogy a könyvtárba még nem járó gyermekek is lássák, milyen egy könyvtár, és kedvet kapjanak hozzá. Levehettek könyveket a polcra, leülhettek, megnézegethették azokat. Az óvodapedagógus olvasott is nekik mesét. Végül az óvodapedagógus olvasójegyével kölcsönöztünk is mesekönyvet a csoportnak, amit majd alvás előtt fognak olvasni. A gyerekek csendesek voltak, betartották a szabályokat. Visszafelé egy játszótéren is megálltunk, volt alkalmuk egy kevés szabad játékra is.

Játékszituáció elemzés

A megközelítés szempontja	A helyzet megadott szempont szerinti leírása
A játékszituáció helyszíne	Kéz a Kézben Óvoda, 4. sz. tagóvoda (Ligetek Ovi) Szitakötő csoport (kis-középső csoport)
A játékszituáció időtényezői	2024.10.17. 8:00-8:30
A szabad játék ideje, időtartama	Reggelizés előtti időszak, közben még érkeztek gyermekek
Játékterek a csoportszobában	Szőnyeg a nagyobb helyet igénylő konstruáló játékoknak, mozgásos játékoknak, járműveknek Babaszoba - babakonyha, babák, plüssök

	Asztalok az asztali játékoknak - kirakók, rajzolás, társasjátékok stb.
A játzó csoportok száma a megfigyelt időszakban	6 jól elkülöníthető játzó csoport volt, a többi gyermek hol egyik, hol másik csoporthoz csatlakozott, illetve egyenként játszottak.
Egy-egy játzó csoportban a gyermekek létszáma, egyéb résztvevők (pedagógus, dajka)	Az alábbi stabil játzó csoportokat tudtam megfigyelni: • konstruáló és szerepjáték: 3 kisfiú várat épített építőkockákból, részben összedolgozva, azután ezzel játszottak is műanyag figurákkal • konstruáló játék: 2 kisfiú JAVA építőjátékból épített • gyakorló játék: 3 kisfiú járműveket tologatott a szőnyegen • gyakorló játék: 4 kislány rajzolt az asztalnál • szabályjáték: 2 kislány és 1 kisfiú együtt társasjátékozott • szabályjáték: 2 kislány együtt társasjátékozott A többi gyermek hol egyik, hol másik csoporthoz csatlakozott. Ekkoriban érkeztek, még nem találtak maguknak stabilabb elfoglaltságot. A pedagógusok egyik játzó csoporthoz sem csatlakoztak, de minden csoportra figyeltek. Vitás helyzet a fiúk között, a szőnyegen alakult ki, de végül beavatkozás nélkül kezelni tudták.
Játékfajták elemzése	
gyakorló játék	• Játék járművekkel játék • Rajzolás
konstruáló játék	• Várepítés építőkockákból • Építés JAVA építőjátékból
szerepjáték	• Játék az épülő várral

szabályjáték	• Csigafutam társasjáték • Colorino társasjáték
A játék elmélyültsége	Gyermekenként változó. Néhány gyermek folyamatosan mozgott a játszó csoportok között. A legtöbb gyermek elmélyülten tud játszani.
Az együtt játszó gyermekek kapcsolatai	A korábbinál erősebben megfigyelhetők a stabil baráti kapcsolatok, ugyanakkor vannak, akik hol ide, hol oda csapódnak. A játékokon való osztozkodás sokszor nehezen megy, de egyre többször meg tudják beszélni. Játék közben beszélgetnek.
A kapcsolatok formái	Legtöbbször megbeszélik, mit szeretnének játszani és hogyan. Időnként csak egymás mellett játszanak ugyanazzal a játékkal.
Érzelmi vonatkozások	Konfliktusok megoldásában csökken az óvodapedagógus szerepe. Egymás segítésére is láttam példát.
Az óvodapedagógus bekapcsolódásának módja, minősége, fokozatai	Sem én, sem a pedagógus nem csatlakozott most egyik csoporthoz sem, a gyermekek láthatóan jól játszottak aktív részvételünk nélkül. Figyeltünk arra, hogy az egyes játszó csoportokban mi történik, szükség esetén beavatkoztunk. Elérhetőek voltunk a gyermekek számára, ha bárkinek gondja adódott, hozzánk fordulhatott.

Megfigyelések gyerekekről

Eddig minden félévben ugyanebben a csoportban voltam hospitálni, így most újra találkozhattam a gyerekekkel, és megfigyelhettem, mennyit változtak néhány hónap alatt.

Megfigyeltem egy kisfiút, középsős, lassan 5 éves lesz. Nagyon szeret mesélni mindenről, ami vele történik, az otthoni eseményeket is gyakran elmondja. Ebből az is kiderült, hogy van egy kistestvére, és az anyukája sokat foglalkozik a kicsivel, ami neki rosszul esik. Ugyanakkor a csoportban felszabadult, jókedvű. Szívesen játszik bárkivel, de egyedül is

feltalálja magát. Játéka változatos. Szókincse életkorának megfelelő, tisztán beszél. Finommotorikája megfelelő. Nagymozgásokban viszont ügyetlen, saját bevallása szerint sem szereti a testnevelést, „mert az fárasztó”. Ennek ellenére ebben is kitartó tud lenni, a foglalkozáson végig aktív maradt. A kezdeményezésekhez érdeklődően, aktívan csatlakozik. A csoportba ebben a nevelési évben érkezett egy nagycsoportos kislány. Sok időt töltöttem vele, játszottunk, beszélgettünk is. Nagyon értelmes kislány, szívesen beszélget, tájékozott. Szókincse fejlett, logopédiai fejlesztésre jár. Mozgása ügyes, gyors, esztétikus. Nehezebb mozgásos feladatokat is megérti, végre tudja hajtani. Finommotorikája is megfelelő. Kezdeményezésekhez aktívan csatlakozik. Baráti kapcsolatai nem szorosak, de társaival jól kijön. Játéka változatos, egyedül és társakkal is szívesen játszik.

A csoport egyik legfiatalabb tagját, egy kisfiút figyeltem még meg. Nagyon nehéz lekötni a figyelmét, folyamatosan mozgásban van. A kezdeményezésekhez nem szívesen csatlakozik, mesét hallgatni nem képes nyugodtan. A feladatokból kivonja magát. Nem figyel, sokszor nem is érti, mit szeretnének tőle. Várakozni nem tud, a csoport szabályrendszerét csak részben tartja be. Gyakran keveredik konfliktusba társaival, mely erőszakossá is válhat. Figyelmetlensége miatt rendszeresen ő van kész az öltözéssel utoljára. Önállóan általában nem eszik.

A gyakorlatvezető óvodapedagógus megfigyelése

Az óvodapedagógus személyiségének köszönhetően vidám, szeretetteljes, a gyerekek számára biztonságot nyújtó légkör uralkodik a csoportban. Jól ismeri a gyerekeket, tudja, kinek milyen odafigyelésre van igénye, és megadja ezt nekik. A gyermekek egyedi igényeinek megfelelően differenciál.

Az alapvető szabályok betartását mindenkitől következetesen elvárja, de nem vasfegyelmet tart vasszigorral. A napirend betartása továbbra is fontos a csoportban, a gyerekek tudják, mikor mi következik, ez biztonságot ad nekik.

Sokat nevet együtt a gyerekekkel, játékukban is részt vesz, ha szükséges. Ismeri az egyes gyermekek érdeklődési körét, próbál velük arról beszélgetni, meghallgatja őket.

A kezdeményezéseiből rengeteget tanultam, ezeket jókedvűen, lendületesen és játszói könnyedséggel vezeti, látszik a sok év tapasztalat mögötte. Változatos, színvonalas ötleteit lelkesen valósítja meg a gyerekekkel. Figyel arra, hogy minden területet fejlesszen, mindezt játékos formában. Folyamatosan keresi az új ötleteket, lehetőségeket, képzi magát.

Szívesen és sokszor énekel, ez természetes része a mindennapoknak, bárhol, bármilyen helyzetben előkerül egy-egy dal. Nyitott az új dalanyagokra, mondókákra is.

A pozitív fegyelmezés eszközeit alkalmazza, a gyerekeket dicsérettel motiválja. Amit mond, annak súlya van: ritkán kell kétszer szólnia valamiért, ez is mutatja, hogy következetes a szabályok betartatásában.

A gyerekek bizalommal, szeretettel fordulnak felé, szívesen mesélnek neki otthoni eseményekről. Kéréseinek örömmel tesznek eleget.

Önreflexió

A gyerekek már ismernek, örömmel fogadtak már az első reggel is. Az új kislány is hamar megnyílt, bizalmába fogadott. Szívesen beszélgettek, játszottak velem, kéréseimre reagáltak, elfogadtak. Sokszor ölelésért is jöttek, illetve a hét közepén már a csoportba nehezebben megérkező, szülőről nehezen leváló gyermekek is gond nélkül bejöttek a kezemet fogva a csoportszobába.

A csoport szokásai, szabályrendszere nem változott legutóbbi hospitálásom óta, így ezekhez az első perctől kezdve alkalmazkodni tudtam. A gyerekeket is ismerem már, tudtam építeni az erősségeikre, érdeklődésükre, és azt is tudtam, kik azok, akiket fél szemmel azért mindig szemmel kell tartani. A felmerülő konfliktusokat tudtam kezelni, nem fordult elő olyan, hogy valaki nem fogadta volna el a megoldásra vonatkozó javaslatomat.

A kezdeményezések során a gyerekek lelkesek, érdeklődőek voltak. Örültek az újdonságoknak, ugyanakkor szívesen mutatták meg azt is, mennyi mindent tudnak már. Mesével, játékosággal ismét el tudtam őket varázsolni. Akadtak olyan feladatok, amiket láthatólag nehéznek találtak (pl gesztenyés sorverseny), de nagyon próbáltak figyelni, csinálni a feladatokat, és a lelkesedésük végig kitartott. Mivel a vizuális feladaton (tojástartó díszítés) két egymást követő napon dolgoztunk, és az első nap kicsit hirtelen ötlettől vezérelve kezdtünk bele, a második napon megtapasztalhattam azt is, mennyivel gördülékenyebben és nyugodtabban megy minden akkor, ha minden elő van készítve és dokumentálom, ki hol tart a folyamatban.

A gondozási feladatokat el tudtam látni, igaz, mivel középső-nagycsoportról van szó, már viszonylag önállóak. Azért volt alkalmam a ruhák kifordítását, felvételét gyakorolni a kevésbé önálló gyermekekkel.

A csoport pedagógusaival jó kapcsolatban vagyok, továbbra is támogatóak, segítőkészek voltak. Hatékonyan tudtunk együtt dolgozni.

Tervezet 1.

Külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal

Név: Nemes Bianka (óvodapedagógus szak, levelező, III.évf.)

Helyszín: Kéz a Kézben Óvoda, 4. sz. tagóvoda (Ligetek Ovi)

Korcsoport: középső/nagy csoport (Szitakötő)

Tevékenységi forma: külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal, mozgás

A tevékenység tartalma, témája:

- halmazok képzése, logikai állítások értékelése, relációs szókincs gyakorlása
- gimnasztika, állóképesség fejlesztése

A tevékenység célja: matematikai fogalmak megalapozása, mozgás

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok: a közösségi érzés erősítése, az önkontroll fejlesztése, szabálytudat erősítése, balesetveszélyes helyzetek felismerése és elkerülése

Didaktikai feladatok: ismeretek átadása, gazdagítása, gondolkodásra és megfigyelésre sarkallás; törekvés a feladatok esztétikus, pontos végrehajtására

Képesség- és készségfejlesztés: értelmi és érzelmi fejlesztés; kondicionális és koordinációs képességek, figyelem fejlesztése, reakció gyorsaságának fejlesztése, térérzékelés fejlesztése

Alkalmazott módszerek és eljárások: magyarázat, bemutatás, gyakorlás, segítségadás, ellenőrzés, hibajavítás, értékelés, motiválás, beszélgetés

Eszközök: kártyák

Idő	A tevékenység felépítése, a foglalkozás menete	Módszerek, munkaformák, eszközök, megjegyzések
1 p	<u>Bevezető rész</u> Szervezési feladatok: A teret a gyerekek segítségével kialakítom, a csoportszobát kiszellőztetem.	A játékokat a szőnyegről elpakoljuk, hogy legyen helyünk, asztalok mozgatása.
1 p	Motiváció: Megkérem a gyerekeket, hogy helyezkedjenek el a szőnyeg szélén. „Tornázni fogunk, lesz itt egy kis bemelegítés, egy kis futás, közben egy kis játék az őszi gyümölcsökkel!”	Szokásos elhelyezkedés, hogy mindenki elférjen. Elmondom, mire számíthatnak.
3 p	<u>Fő rész</u> Bemelegítés, gimnasztika Megkérem a gyerekeket, hogy helyezkedjenek el szétszórta a csoportszobában. 1. Tegyétek csípőre a kezeteket. Lehullott egy csomó falevél, ugráljunk benne! Szökdeljete magasra! 2. Álljatok kis terpeszbe, a karotok magastartásba. Mi vagyunk a fák, és fúj a szél. Hajlongjatok jobbra-balra.	A gyakorlatok mindegyikét bemutatom Folyamatos értékelés, dicséret, motiválás.

	3. Akkora a vihar, csavargatja is a fákat! Tegyétek csípőre a kezeteiket, és forduljatok jobbra, aztán balra! 4. Üljetek le, támaszkodjatok meg az alkarotokon! Bringázni őszi szélben is lehet, úgyhogy tekerjétek a bicikliket!	
3 p	Halmazalkotó játék színes, gyümölcsös kártyákkal „Most álljatok körbe a szőnyeg szélén. Mindenki húzzon egy kártyát, figyeljétek jól meg, milyen kártya van a kezetekben!” „Kitettem egy rózsaszín, egy kék és egy sárga papírt, nézzétek! És itt vannak a gyümölcsök is: alma, körte, szőlő, dió. Nézzétek meg jól, hogy a kártyáton milyen gyümölcs, milyen szín van! Futni fogtok körbe, és amikor tapsolok, mindenki menjen a saját színéhez! Figyeljétek egymásra!”	Ugyanezt hol a gyümölcsökkel, hol a színekkel ismétljük.
3 p	Logikai játék a kártyákkal „Álljatok meg a szőnyeg szélén! „Akinél rózsaszín kártya van, guggoljon le!... Álljatok fel!” „Most figyeljétek még jobban! Akinék a	Figyelem fejlesztése, színek, gyümölcsök szerint is ÉS és VAGY típusú állítások

	kártyáján alma van és kék a kártya, az guggoljon le! Akinek a kártyáján körte van VAGY sárga a kártyája, guggoljon le!”	értelmezése Folyamatos értékelés, dicséret, motiválás
2 p	Relációs szókincs fejlesztése a kártyákkal „Üljetek le. Képzeljétek el, hogy ti vagytok a gyümölcsfák, és termett rajtatok egy gyümölcs. Az, ami ott van a kártyáton. De hol termett? Megmondom, ti pedig tegyétek oda a kártyátokat!”	térdek között, talpatok alatt, bal vállatokon, fejetek tetején, hasatokon, jobb tenyereken, feneketek alatt...
2 p	Befejezés - átvezetés következő tevékenységbe „Ezekkel a kártyákkal reggeli után az asztalnál is lehet majd játszani. Addig azt szeretném kérni, hogy akinek mondom, hogy mehet a mosdóba, az tegye vissza a kártyáját ide a kosárba.” Mosdóba indítás: lány és piros lány és (alma vagy körte) stb.	

Tervezet 2.

Mese-vers

Név: Nemes Bianka (óvodapedagógus szak, levelező, III.évf.)

Helyszín: Kéz a Kézben Óvoda, 4. sz. tagóvoda (Ligetek Ovi)

Korcsoport: középső/nagy csoport (Szitakötő)

Tevékenységi forma: mesélés, verselés

A tevékenység tartalma, témája: nyelvi-kommunikációs nevelés mese segítségével, népmese: Szóló szőlő, mosolygó alma, csengő barack

A tevékenység célja: a mese által a gyermekekben belső képek kialakítása; képzelőerő fejlesztése; beszédhallás – figyelem fejlesztése

Nyelvi-kommunikációs nevelési cél: az anyanyelvhasználat és a kommunikációs képesség fejlesztése; a gyerekek szókészletének bővítése; a beszélő és a hallgató közötti akusztikus és vizuális kapcsolat fenntartása

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok: erkölcsi érzelmek fejlesztése, a közös mesehallgatással, átéléssel együttes élmény nyújtása, a közösségi érzés erősítése, az egymás iránti megértésre, megbecsülésre, türelemre nevelés, az önkontroll fejlesztése

Didaktikai feladatok: a mese bemutatása, a mesei elemek ismétlődésének érzékeltetése a színes előadásmóddal

Képesség- és készségfejlesztés: hallás utáni szövegértés, szókincs bővítés, a rövidtávú memória, a beszédkészség, a metakommunikáció fejlesztése

Alkalmazott módszerek és eljárások: szabadjátékból indított motiválás, irodalmi élménynyújtás, bemutatás, értékelés

A foglalkozás kidolgozása		
Idő	A foglalkozás menete	Módszerek, munkaformák, eszközök, megjegyzések
3 p	Szervezési feladatok Furulyaszóval hívom fel a figyelmet a mese kezdésére, megkérem őket, üljenek le a szőnyegre	Minden alkalommal így indul a mesélés, már tudják, mi következik

6 p	Mesemondás Szándék bejelentése: „Képzeljétek, tegnap készítettem otthon gyümölcstálat, mindenféle őszi gyümölcsöt tettem bele: almát, körtét, szőlőt, diót. És eszembe jutott róla egy mese, elmesélem most nektek!” <u>Szóló szőlő, mosolygó alma, csengő barack</u> a, Bevezetés A legkisebb királylány szőlő szőlőt, mosolygó almát, csengő barackot kért a vásárról b, Bonyodalom A király hintaja a vásárból hazafelé elakad c, Kibontakozás A disznó kiszabadítja a király hintáját, elviszi a királylányt d, Tetőpont A királylánya disznóólban van és sír e, Megoldás Kiderül, hogy a disznó egy elvarázsolt királyfi	A cím után rövid hatásszünet A kommunikációs és a beszédkésztség fejlesztése érdekében a mesemondás közben ügyelek a hangsúlyozásra, a testtartásra, a mimikára, a szöveg érthető elmondására, a tagoltságra, a tempóra. Figyelek rá, hogy a beszélő szereplők eltérő hangszínen szólaljanak meg.
1 p	Lezárás, átvezetés „Köszönöm, hogy ilyen szép csendesen végighallgattátok a mesét! Mehettek vissza játszani!”	Lezárás, átvezetés következő tevékenységbe

Tervezet 3.

Mindennapos testnevelés

Név: Nemes Bianka (óvodapedagógus szak, levelező, III.évf.)

Helyszín: Kéz a Kézben Óvoda, 4. sz. tagóvoda (Ligetek Ovi)

Korcsoport: középső-nagy csoport (Szitakötő)

A tevékenység tartalma, témája: mindennapos testnevelés

A tevékenység célja: változatos mozgásformák alkalmazása, együttműködés és egymásra figyelés fejlesztése, lábtorna

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok: a közösségi érzés erősítése, az önkontroll fejlesztése, szabálytudat erősítése, balesetveszélyes helyzetek felismerése és elkerülése

Didaktikai feladatok: törekvés a feladatok esztétikus, pontos végrehajtására

Képesség- és készségfejlesztés: koordinációs képességek fejlesztése, figyelem fejlesztése, reakció gyorsaságának fejlesztése, szem-kéz koordináció fejlesztése, szem-láb koordináció fejlesztése, taktilis érzékelés fejlesztése

Alkalmazott módszerek és eljárások: magyarázat, bemutatás és bemutattatás, gyakorlás, segítségadás, ellenőrzés, hibajavítás, értékelés, motiválás

Idő	A tevékenység felépítése, a foglalkozás menete	Módszerek, munkaformák, eszközök, megjegyzések
1 perc	<u>Bevezető rész</u> Szervezési feladatok: A teret a gyerekek segítségével kialakítom, a csoportszobát kiszellőztetem.	A játékokat a szőnyegről elpakoljuk, hogy legyen helyünk, asztalok mozgatása.
1 perc	Motiváció:	

	Megkérem a gyerekeket, hogy helyezkedjenek el a szőnyeg szélén ülve. Kitaláljátok-e, mire gondolok? „Volt ám nekem zöld kabátom, Azt viseltem egész nyáron. Nagyot nőttem pár hét alatt, a zöld kabát széjjel szakadt.” „Itt is van egy csomó gesztenye, ma ezekkel fogunk tornázni. De először azt kérem, vegyétek le a cipőt, szandált és tegyétek jól félre!”	Szokásos elhelyezkedés, hogy mindenki elférjen. Találós kérdés - gesztenye Elmondom, mire számíthatnak.
3 perc	<u>Fő rész</u> Járásgyakorlat „Kiteszek ide két dobozt. Álljatok fel, forduljatok menetirányba. Először lábujjhegyen fogtok sétálni, jó magasra nyújtózva. Aki ideér a dobozokhoz, az pedig átsétál rajtuk, meg lehet tapasztalni, milyen érzés mezítláb menni gesztenyén, tobozon!” + sarkon járás + külső talpélen járás	Lábtorna, taktilis érzékelés fejlesztése, egyensúly fejlesztése
2 perc	Játék - előkészítés „Amikor a gesztenyés dobozhoz értek, mindenki vegyen belőle a kezébe egy gesztenyét. Álljatok meg a szőnyeg szélén. Először nyújtsd előre az egyik kezed benne a	Bemutató, ismerkedés a gesztenye tapintásával, adogatásával

10 perc	gesztenyével, aztán add át a gesztenyét a másik kezébe, a hátad mögött pedig vissza.” + láb alatt adogatni egyik kézből másikba Játék - gesztenyés sorverseny „Két/három/négy (jelen lévő gyerekek számától függ) csoportra foglak osztani titeket, és gesztenyés versenyt fogunk játszani!” - csapatok elnevezése gyümölcsökkel „Álljatok egymás mögé, forduljatok felém. Legyetek egész közel egymáshoz. Az elől álló gyerekeknek fogok adni 1-1 gesztenyét. Az lesz a feladat, hogy amikor tapsolok, jobb kézzel hátraadod a mögötted álló jobb kezébe a testetek mellett, és így tovább, míg hátra nem ér. Aki leghátul áll, jó magasra felemeli a gesztenyét, ha odaért hozzá.” „A következő körben visszafelé fog indulni a gesztenye, most a bal oldalon, hátulról előre. Aki elől áll, felemeli jó magasra a gesztenyét, ha odaért hozzá!” + jobb lábbal juttatják hátra + bal lábbal juttatják előre + leülnek felhúzott térdrel egymás mellett és láb alatt adogatják	Bemutattatás Folyamatos értékelés, dicséret, motiválás, leggyorsabb csapatok kiemelése, értékelés értékelő táblával (fán felfelé haladó gyümölcsökkel, minden csapat kap pontot) Végén értékelés
--------------------	---	--

3 perc	Befejezés - átvezetés következő tevékenységbe Gyerekeket megkérem, üljenek vissza körbe a szőnyegre. „Hoztam nektek egy őszi kincseszsákot, nézzük, mik vannak benne! (dió, makk, gesztenye, toboz, mandula, csipkebogyó) Aki szép csendesen ül, ahhoz odaviszem a zsákot. Csukott szemmel nyúlj bele, fogj meg benne valamit, tapogasd meg! Próbáld kitalálni, mi az! Aztán vedd ki, nézzük meg, kitaláltad-e! Akinél járt a zsák, mehet a szandáljáért, cipőjéért és indulhat a mosdóba!”	Elcsendesedés, figyelek, hogy mindenki elférjen Őszi termékek megismerése, megnevezése, taktilis érzékelés fejlesztése
--------	--	--

Tervezet 4.

Mozgás

Név: Nemes Bianka (óvodapedagógus szak, levelező, III.évf.)

Helyszín: Kéz a Kézben Óvoda, 4. sz. tagóvoda (Ligetek Ovi) - tornaszoba

Korcsoport: középső/nagy csoport (Szitakötő)

A tevékenység tartalma/témája: bemelegítő futójáték, gimnasztika, készségfejlesztő sor állóképességet fejlesztő gyakorlatokkal, fogójáték, relaxációs légzőgyakorlatok.

A tevékenység célja: Ismert mozgásformák alkalmazása, az empátikus viselkedés, egymásra odafigyelés gyakorlása a mozgásos játékok során.

A tevékenység feladatai:

Gondozási feladatok: Önállóságra nevelés az öltözködésben a testnevelés foglalkozásra, a tornaterem portalanítása és szellőztetése, a tevékenységhez szükséges tornaeszközök előkészítése.

Nevelési feladatok: Elfogadásra és együttműködésre történő nevelés, érzékenyítés az empátikus viselkedésre, alkalmazkodó képesség fejlesztése, szabálytudat erősítése, balesetveszélyes helyzetek felismerése és elkerülése.

Didaktikai feladatok: Törekvés a gyakorlatok esztétikus végrehajtására, a komplex készségfejlesztő sor feladatainak pontos kivitelezésére, a szociális kompetenciák fejlesztése a csoportos játékok során, testtartásjavítás.

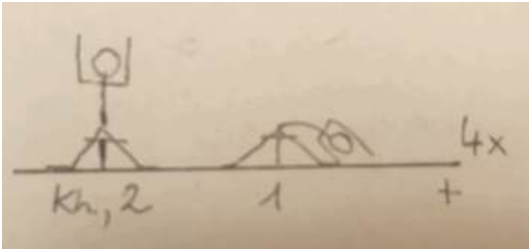
Képességfejlesztés: Térérzékelés; kondicionális képességek (állóképesség, izomerő); kognitív képességek (figyelem, koncentráció, reagálás gyorsasága, döntési képesség).

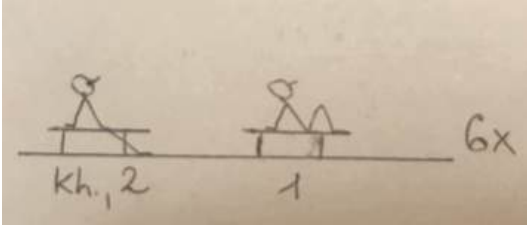
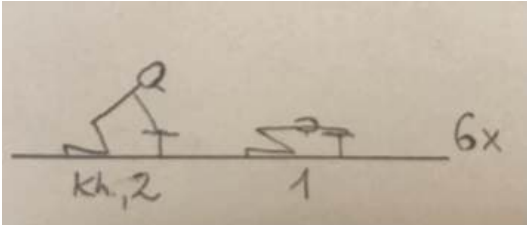
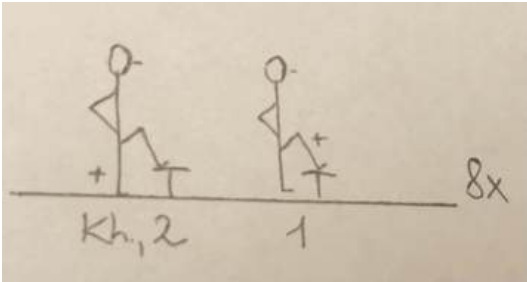
Alkalmazott módszerek, eljárások: Magyarázat, bemutatás, bemutattatás, gyakorlás, segítségadás, ellenőrzés, hibajavítás, értékelés, motiválás; differenciálás

Eszközök: padok, karikák, zsámolyok, gyümölcsös kártyák

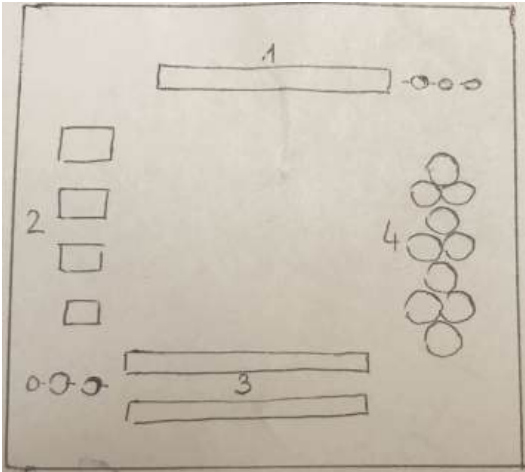
A tevékenység felépítése

Idő	A fejlesztő tevékenység felépítése, a foglalkozás menete	Nevelési-oktatási stratégia, a fejlesztés módszerei, munkaformák, eszközök, megjegyzések
	Szervezési feladatok: a gyermekek az öltözőben átveszik a tornafelszerelésüket; mosdóhasználat A gyermekek átvezetése a tornaterembe. A tornaterem szellőztetése, a szükséges eszközök előkészítése, elrendezése a teremben. Átvezetés a nyugalomból az aktív mozgásba. Motiválás	Foglalkoztatási forma: együttes „Ma egy kis játék és bemelegítés után egy akadálypályán juthattok keresztül. Azután pedig egy fogójátékot fogunk játszani.”

3 p	Bemelegítés	
	Futójáték Gyümölcsös kártyákkal 3 pad, mindegyikre ráteszem egy gyümölcs képét. Gyerekek is kapnak 1-1 gyümölcsös kártyát. Futás körbe, tapsra a padjukhoz mennek és elhelyezkednek úgy, amit előre mondok: • álljatok a pad mögé • álljatok a padra • guggoljatok a pad elé • stb	„Adok nektek megint 1-1 gyümölcsös kártyát. Most csak azt kell figyelnetek, milyen gyümölcs van rajta. Nézzétek, kivettem 3 padot (megnézzük, melyiken milyen gyümölcs...) Futni fogtok körbe, amikor tapsolok, akkor mindenki álljon majd a padja mögé! Futás körbe, induljatok!” Motiváció: figyeljete nagyon, legyetek gyorsak, amikor kiáltok! Balesetveszélyre figyelmeztetés: Figyeljete egymásra, ne ütközzetek össze!” Hibajavítás: nem megfelelő feladat végrehajtása esetén Értékelés, dicséret: leggyorsabban reagálókat megdicsérem
6 p	Gimnasztika (gyerekek elhelyezése 3 padhoz)	
	Kar és törzs gyakorlat (erősítő-nyújtó) Kh. lovaglőülés a padon, lábak nyújtva, karok magastartásban	„Üljetek lovaglőülésben a padra, felém fordulva. Nyújtsátok ki a lábatokat, emeljétek a karokat magastartásba. Hajoljatok a jobb bokátokhoz, érintsetek meg. Vissza. Most a bal bokátokhoz, vissza. Jobb boka, vissza, ... Elég.”

	1 ütem: törzshajlítás jobb bokához 2 ütem: törzsemelés és karlendítés kiinduló helyzetbe 3-4 ütem: ellenkezőleg	
	Has-láb gyakorlat (erősítő) Kh. lovaglőülés a padon, kéztámasz 1 ütem: lábak felhúzása a padra, talptámasz 2 ütem: lábak leengedése kiinduló helyzetbe	„Támaszkodjatok meg a tenyeretekre. Most húzzátok fel a lábatokat hajlítva a padra, tegyétek a padra a talpatokat. Vissza... elég.”
	Hátizom gyakorlat (nyújtó) Kh. térdelőtámasz a paddal szemben, tenyerek a padon 1 ütem: törzs leengedése 2 ütem: törzs emelése kiinduló helyzetbe	„Térdeljetek most le a pad ajtó felőli oldalára, forduljatok a pad felé. Tenyereket tegyétek a padra. Hajoljatok előre, tenyereket ne mozduljon, üljetek hátra a sarkatokra és nyújtózzatok meg. Vissza. Nyújtózás, vissza... Elég”
	Lábgyakorlat (erősítő-nyújtó) 	„Álljatok a pad mellett, forduljatok a pad felé. Egyik lábatokat támasszátok rá a padra, kezeteket tegyétek csípőre. Szökkenéssel cseréljétek meg a lábatokat, folyamatos szökkenés, 1,2... Elég.”

	Kh. állás a paddal szemben, egyik láb a padon, másik a talajon, csípőre tartás 1 ütem: lábtartáscsere szökkenéssel 2 ütem: szökkenés kiinduló helyzetbe	
10 p	Fő rész - készségfejlesztő sor	
	Fejlesztési cél: • <i>állóképesség</i> • <i>térérzékelés, testtudat</i> • <i>szem- láb koordináció</i> • <i>kognitív képességek fejlesztése</i> • <i>szabálykövetés, feladattartás</i> Feladatsor: 1, futás egyik lábbal a padon, másikkal a pad mellett a talajon (visszafelé lábtartáscserével lesz majd) 2, páros lábú szökdelés zsámolyra fel-le 3, hason csúszás padon (2 pad egymás mellett, hogy haladósabb legyen) 4, ugróiskola karikákból 2-szer az egyik irányba, majd 2-szer visszafelé elvégezve - térérzékelés fejlesztése.	Gyakorlat ismertetésének módja: magyarázat és bemutatás (4 feladat, 4 különböző gyermekkel) Segítségadás módja: szóbeli és tevételes Balesetveszélyre felhívom a figyelmet. Elmondom, mikor indulhat a következő. Folyamatos motiváció, értékelés, dicséret, hibajavítás. Feladat ismertetése: Gyerekeket két csoportba osztom (almák, körték, szőlőket elfelezem), két helyről indítom a pályát. „Az első feladat az lesz, hogy ezen a padon kell végigfutni, de nem akárhogyan! Bal lábatok legyen a padon, jobb lábatok mellette a talajon! Indulhattok folyamatosan egymás után! XY, mutasd meg kérlek! A következő feladat, hogy a zsámolyra páros lábbal felugrasz, leugrasz, és így tovább. Indulhattok folyamatosan egymás után! XY, mutasd meg kérlek! A harmadik feladat, hogy itt az egyik padon kell hason csúszva

		végigmennetek. Azért van két pad, hogy ne kelljen sokat várni, csak az egyiken kell csúszni mindenkinek, válassz azt, ahol nincs senki! Akkor indulhattok, ha az előttek levő már a pad végénél jár. YZ, mutasd meg kérlek! Az utolsó feladat, hogy a karikákban kell páros lábbal ugrálotok, ahol egy karika van, ott zárt lábbal, ahol kettő, ott terpeszbe ugrással. Ha valaki nagyon ügyes, ahol egy karika van, oda fél lábon is ugorhat! Indulhattok folyamatosan egymás után. YZ, mutasd meg kérlek! Addig menjete folyamatosan, amíg nem szólok!” (Kétszer körbemennek, aztán megfordítom majd őket.) „Indulhattok, rajta!” „Ügyesek és gyorsak voltatok! Jutalmul jöhet egy játék, a csőszfogó!”
5 p	Játék - csőszfogó	
	Fejlesztési cél: • <i>térérzékelés</i> • <i>állóképesség</i> • <i>gyorsaság</i> • <i>reakcióidő</i> Szabályok: • két padot lerakunk párhuzamosan a teremben, egymáshoz kb 2 méter távolságra, közöttük 3-4 helyen	Játék ismertetése: „Cőszfogót fogunk játszani. Ez itt a szőlőskert, innen szeretnétek szőlőt csipegetni. Figyeljete, egyirányú! Csak erről tudtok befutni! Kijelölök két csősz, ők kapják meg a kalapokat, és meg szeretnék akadályozni, hogy szőlőt eszegessetek. Ők lesznek a fogók, akit megfognak, fel kell állnia valamelyik padra. De ki tudjátok szabadítani pacsival (bemutatom). Addig tart a játék,

	függőleges rudak, mint szőlőtőkék • két fogó • szőlőskert (padok között) egyirányú, máshol bármerre lehet futni • akit elkapnak, feláll valamelyik padra • szabadítás „pacsival”, a szabadító hozzáérinti 2 tenyerét a szabadítani kívánt gyermek 2 tenyeréhez	míg azt nem kiáltom, hogy „állj”. Figyeljeteek egymásra, ne lökjéteek meg egymást, különösen a padon állókat! Ne felejtéteek, a szőlőskert egyirányú!” (Balesetveszélyre figyelmeztetés.) Motiváció: „Az lesz az ügyes, akit nem fognak meg, és aki sok gyereket kiszabadít! A fogók pedig akkor nagyon ügyesek, ha jó sokan felállnak a padra!” Hibajavítás: nem áll fel a padra, rossz irányba futás Értékelés, dicséret a végén: megdicsérem a fogókat, az el nem kapott menekülőket és a szabadítókat
1 p	Levezetés, befejezés	
	Nyugalmi állapotba kerülés Gyerekek visszavezetése az öltözőbe	„Üljeteek le törökülésbe szétszórtaan a teremben! Vegyeteek egy nagy levegőt, közben nyújtózzateek meg, majd fújjátok ki a levegőt! Jót tornáztunk ma, ügyesen átjutottateek az akadálypályán, és a játékbán is gyorsak voltateek! Egészségeteekre a tornát! Mehetteek csendesen öltözni, akinek kell, mosdóba is menjen! Indulás!”

Felhasznált irodalom

1. Gaál Sándorné - Bencze Sándorné (2004). *A testnevelés mozgásanyagának feldolgozása a 3-10 éves korosztály számára*. Szarvas: magánkiadás.
2. Pappné Gazdag Zsuzsanna (2023). *A tornapad*. Budapest: Flaccus Kiadó.
3. Tótszöllősyné Varga Tünde (2006). *Mozgásfejlesztés az óvodában*. Budapest: magánkiadás.

3.5.3 Reflexió, visszajelzések

A mentorpedagógusom értékelését mellékletként csatoltam portfóliómhoz (2. melléklet).

Minden egyes óvodai gyakorlatomról elmondható, hogy nagymértékben fejlesztette összes pedagógusi kompetenciámat. Mentorpedagógusom mindig elvárta tőlem a szakszerű fogalomhasználatot. Tervezeteimet előre megbeszéltük annak érdekében, hogy a csoport sajátosságaihoz, előzetes ismereteihez megfelelő legyen. A tanulás támogatása, a személyiségfejlesztés, a közösség fejlesztése mindig ott van a mindennapokban, tőlem is elvárt volt, hogy ismerjem fel a nevelési helyzeteket, illetve rengeteg jó példát is láttam az óvodapedagógustól. Igyekeztem mindig figyelni az értékelésre, úgy érzem, ebben félévről félévre sokat fejlődtem, a gyerekeket egyre jobban megismertem, így könnyebben tudtam már nekik személyre szabott, saját fejlődésüket, erőfeszítésüket méltató értékelést adni.

Az, hogy az óvoda madárbarát óvoda, talán jelzi, hogy a fenntarthatóság jelen van a csoport mindennapi életében. Erre én is figyeltem akár azzal, hogy szelektíven gyűjtöttük a szemetet, akár azzal, hogy a csoportszobába betévedő pókot finoman kitessékeltük, de nem bántottuk.

Szakmai együttműködési készségem abban tudott megmutatkozni, hogy a csoport pedagógusaival könnyen megtaláltam a közös hangot.

Szakmai fejlődésem iránti elkötelezettségem egy naplóból talán nehezen megfogható, viszont félévről félévre megtapasztaltam, hogy egyre több tudással, tapasztalattal, egyre hatékonyabban tudok részt venni a csoport életében. Míg az első féléves gyakorlatomon még csak ismerkedtem a csoport működésével, és inkább éreztem magam szemlélőnek, mint tevékeny résztvevőnek, addig az utolsó évben már önállóan képes voltam irányítani a csoport mindennapjait. Az óvodapedagógus teret biztosított számomra, hogy az ötleteimet megvalósíthassam, és bizony előfordult, hogy a terveim nem úgy működtek, ahogy vártam. Biztonságos, segítő környezetben tapasztalhattam meg, hogyan lehet ilyenkor átlendülni a nehézségeken, változtatni, illetve továbbgondolni, hogy mi csúszott félre, mit kell máskor másként csinálni.

3.6. Tervezet - Szent Mihály nap

3.6.1. A keletkezés körülményei

Szeretnék még egy tervezetet bemutatni 3. féléves óvodai gyakorlatomról. Szent Mihály napja volt a heti téma, ehhez kapcsolódóan a háziállatokról beszélgettünk a gyerekekkel.

Azért szeretném kiemelni ezt a tervezetet, mert megtapasztalhattam belőle, hogy egy egészen egyszerű báb milyen jó hatással van a gyerekekre: felkelti érdeklődésüket, várják, hogy elővegyük, és még le is tudja csendesíteni őket.

3.6.3. Tervezet

Név: Nemes Bianka (óvodapedagógus szak, levelező, II.évf.)

Helyszín: Kéz a Kézben Óvoda, 4. sz. tagóvoda (Ligetek Ovi)

Korcsoport: kis-középső csoport (Szitakötő)

Tevékenységi forma: külső világ tevékeny megismerése - környezet

A tevékenység előzménye: Szent Mihály napról való beszélgetés, vásárra készülés, korábbi hetekben ismerkedés háziállatokkal, Török Szilvi: Állatfa c. könyvének nézegetése kisebb csoportokban

A tevékenység tartalma/ témája: háziállatok életmódja nyáron és télen Mihály-naphoz kapcsolódóan, háziállatokat terelő emberek

Tevékenység feladatai:

Didaktikai feladatok: ismeretek átadása, gazdagítása, gondolkodásra és megfigyelésre sarkallás, meglévő ismeretek rendszerezése

Képesség- és készségfejlesztés: értelmi és érzelmi fejlesztés, szókincsbővítés, beszédkésztség, metakommunikáció fejlesztése

Nevelési feladatok: közösségi érzés erősítése; együttműködési képesség fejlesztése, türelemre nevelés

Alkalmazott módszerek, eljárások: szabadjátékból indított motiválás, dicséret, figyelemfelkeltés, beszélgetés, magyarázat, játékos tevékenykedtetés, differenciálás, az érdeklődés fenntartása, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés

Eszközök, anyagok: állathangok (telefonról lejátszva), vatta, építőkockák

Felhasznált irodalom:

1. 363/2012 (XII.17.) kormányrendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról.

Letöltés dátuma: 2024.10.03., forrás: <https://njt.hu/jogszabaly/2012-363-20-22.6#CI>

2. Állathangok https://www.nkp.hu/tankonyv/enek-zene_1_ksni/lecke_07_001
3. Török Szilvi (2008). *Állatfa*. Budapest: Pagony Kiadó

Tevékenység terve

Idő	A tevékenység menete	Módszerek, munkaformák, eszközök, megjegyzések
1. Kezdő szakasz		
3 p	Szervezés, kezdeményezés Hely kialakítása Szükséges eszközök előkészítése Érdeklődő gyermekek hívása a szőnyegre	Szőnyegről elpakolás, hogy legyen elég hely
1 p	Motiváció „Emlékeztek, beszéltünk már róla tegnap is, hogy ilyenkor, Mihály-napkor terelik be az állatokat a téli szállásukra. Játsszunk megint állatos játékokat, de előtte beszélgessünk kicsit!”	Kíváncsiság felkeltése
2. Fő rész		
5 p	Beszélgetés háziállatok téli-nyári életmódjáról Milyen állatokat szoktak terelni az emberek? (birka, tehén, ló) Hol vannak nyáron? (legelőn) Mit esznek nyáron? (fűvet) Miért terelik be őket ilyenkor a legelőről? (hideg, nem nő a fű) Ki tereli őket? (juhász, gulyás + kondás, csikós) - elmondom azt is, hogy amikor beterelik az állatokat, fizetséget kapnak	Ismeretek felevenítése, rendszerezése, új ismeretek átadása

	Ki segít az embereknek az állatok terelésében? (pásztorkutyák) Hová terelik őket? (akol, istálló) Mit esznek télen a birkák, tehenek? (szénát, zöltségekből kevert tápot)	
2 p	Állathang-felismerés „Azt hallottam, már sokféle állat hangját tudjátok utánozni. Vajon fel is ismeritek, milyen a hangjuk valójában?” Állathangok lejátszása (bárány / tehén / kecske / szamár / disznó / ló)	Igazi állatok közelebb hozása a gyerekekhez
2 p	Állathang-utánzó játék - megszerzett ismeretek alkalmazása „Képzeljétek, Buksi kutyám elvesztette a gondjára bízott állatokat! Segítetek neki megtalálni őket? Figyeljétek, mindig el fogja mondani, milyen állatot vesztett el, Ti pedig utánozzátok annak az állatnak a hangját!” „Jajj, jajj, én vagyok a juhász pásztorkutyája, és elvesztettem egy egész nyáját! Hol vannak a birkáim?” (Ugyanígy tehén, disznó, ló is)	Előző nap megismert báb ismételt bevonása, motiváció Ismeretek játékba ágyazott felelevenítése
3. Befejezés, visszavezetés játékba		
1 p	Értékelés, lezárás „Remekül ismeritek már az állatokat terelő embereket, és az állatok hangjait! Buksi kutyus is nagyon hálás nektek, mert segítettetek neki!”	

1 p	Játéktevékenység felajánlása „Akinek van kedve, játszhat az asztalnál birkaterelést. Vattából készült birkákat lehet terelgetni, de csakis fújással!”	Aki odajön, annak megmutatom, hogy lehet a vattabirkákat befűjni az előzőleg megépített karámba
-----	---	---

3.6.3. Reflexió, visszajelzések

Azért választottam bemutatásra ezt a tervezetet, mert nagyon sokat tanultam belőle.

Egyrészt, hogy bátran használjak könyveket a szabad játékidőben. Így nem csak felkelthetem érdeklődésüket egy-egy téma iránt, vagy ismereteket adhatok át, de egyúttal a literációs nevelés is megvalósul: látják, hogy a könyvek mennyi információt rejtenek. Azt gondolom tehát, hogy a korosztályuknak megfelelő, gazdagon illusztrált, témához illő ismeretterjesztő vagy mesekönyvek elhelyezése és rendszeres forgatása a csoportban nagymértékben támogatja az önálló tanulást (3. kompetencia).

Másrészt azt is láthattam, hogy egy báb milyen hatással van a gyermekekre. „Bodri” többször előkerült a gyakorlati hetem alatt, a második naptól már várták, hogy jöjjön és lehessen vele játszani. Rengeteget nevettek közben, és még a nehezebben motiválható, vagy épp enyhébb magatartási problémákkal küzdő gyerekek is odafigyeltek rá (4. kompetencia). Egészen újfajta megközelítést adta az értékelésnek is: alig várták, hogy Bodri megdicsérje őket! (6. kompetencia)

3.7. Zárótevékenység tervezete

3.7.1. A keletkezés körülményei

Az alábbi tevékenység tervezetet a zárógyakorlatomra készítettem. Mivel azon kevés főiskolai beadandóm közé tartozik, melyről valós visszajelzéseket kaptam tapasztalt óvodapedagógustól, vizsgáztatótól és a tevékenységben való részvétel során a gyermekektől is, mindenképp szeretném bemutatni portfóliómban.

A tevékenységet 18 fős középső csoportra terveztem. A tervezet elkészülésekor még egyáltalán nem ismertem a gyerekeket, a képességeiket - kihívást jelentett jól meghatározni, várhatóan mennyire fogják megérteni a feladatot, és mennyire tudják majd végrehajtani.

3.7.2. Zárótevékenység tervezete

A tevékenységet vezeti: Nemes Bianka (óvodapedagógus szak, levelező, III.évf.)

A tevékenység helye: Boldog Adolf Kolping Katolikus Óvoda, Csengő csoport

Tevékenység ideje: 2025. 04. 10. csütörtök

Korcsoport: középső (4-5 éves gyermekek)

Munkaforma: csoportos; egyéni feladatvégzés

Szervezeti forma: Szabadjáték keretében végezhető differenciált tevékenység - tervezetten szervezett

Tevékenység előzménye: Tulipán hajtogatása

A tevékenység tartalma, témája: előre kivágott papírokból húsvéti tojás hajtása, ragasztása; a tojások elhelyezése a csoportszobát díszítő barkára

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok:

- Közösségi érzés erősítése a közös tevékenységgel.
- Feladattudat, kitartó munkavégzés, türelem, önállóság fejlesztése az alkotási folyamat során.

Képesség- és készségfejlesztés:

- Finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése a hajtás, ragasztás technikájának gyakorlásával.
- A ragasztás technikájának megismerése, ismételése, gyakorlása differenciált segítségnyújtással.
- Alkotások iránti nyitottság, motiváltság megalapozása, fejlesztése, alkotás örömének megtapasztalása.
- Esztétikai érzék, színérzék fejlesztése a színek, minták megnevezésével, választásával.

- Alkotókészség, fantázia, figyelem fejlesztése az egyéni színválasztások, elképzelések során.
- Monotóniatűrés fejlesztése a munkafázisok (hajtás, ragasztás) ismételt végrehajtásával.
- Türelem, kitartás fejlesztése a munka befejezésére ösztönzéssel.

Didaktikai feladatok:

- Aktivitás elve: felhívó jellegű eszközökkel, folyamatos értékeléssel, dicséréssel a munkafolyamat közben és végén is.
- Motiválás elve: előre kihelyezett barka, rajta két előre elkészített szemléltető tojás; Bars Sári: Húsvéti mondóka c. versének mondogatása.
- Differenciálás elve: személyre szóló értékelés; az eltérő képességű, adottságú gyerekeknek nyújtott segítségadás.

Differenciálás:

1. Segítséggel ismerjék fel és nevezzék meg a színeket, igyekezzenek eldönteni, mely színekkel szeretnének dolgozni. Segítséggel próbálják meghajtani a tojást, ragasztó használatnál ügyeljenek a helyes használatra.
2. Önállóan ismerjék fel és nevezzék meg a színeket, igyekezzenek eldönteni, mely színekkel szeretnének dolgozni. Lehetőleg pontosan hajtsák félbe a tojásokat, pontosan ragasszák össze őket.
3. Önállóan ismerjék fel és nevezzék meg a színeket, önállóan döntsék el, mely színekkel szeretnének dolgozni. Képesek legyenek az önálló alkotásra.

Alkalmazott módszerek és eljárások: szemléltetés, bemutatás, megfigyelés, beszélgetés, magyarázat, differenciált segítségnyújtás, szóbeli irányítás, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés (pozitív megerősítés)

Eszközök, anyagok: asztalterítő, színes/mintás papírból előre kivágott tojások, ragasztó; elkészült művek elhelyezéséhez: barka, tű, cérna, olló; motiváláshoz: saját készítésű társasjáték, tojás összeillesztő játék.

Szemléltetés:

A tevékenység kidolgozása		
Idő	A tevékenység menete	Módszerek, munkaformák, eszközök, megjegyzések
3 p	Szervezési feladatok Amíg a gyerekek reggeliznek és játszanak, az asztalt letakarom viaszosvászon terítővel, a rajzos asztalhoz közel készítem az alkotáshoz szükséges eszközöket.	Gyermekek fogadása, folyamatos reggeliztetés, szabad játék támogatása. Párhuzamosan végezhető tevékenység megszervezése a szabad játék keretén belül. Az alkotáshoz szükséges hely és eszközök biztosítása.
5 p	Motivációs lehetőségek • barka és előre elkészített 2 szemléltető tojás kihelyezése az asztalra • Bars Sári: Húsvéti mondóka c. verse • húsvéti tojásos, saját készítésű társasjáték • tojás összeillesztő játék	Cél: Beszédképesség, emlékezet, szókincs fejlesztése a vers segítségével. Logikai gondolkodás, szín- és formaérzékelés, szabálytudat fejlesztése, számfogalom alakítása a társasjáték segítségével. Logikai gondolkodás, rész-egész viszony érzékelése, formaérzékelés fejlesztése az összeillesztő játékkal

20 p	Tevékenység célja: Barka közös feldíszítése papírból ragasztott tojásokkal. Tojás készítése előre kivágott papírból, hajtogatás és ragasztás technikájával Alkotómunka elindítása Felajánlom, mindenki készíthet húsvéti tojást a barkára. Alkotómunka menete Bemutatom a gyerekeknek az előre elkészített tojásokat. Megbeszéljük: • mindenki választ 3 vagy 4 ugyanolyan, egyszínű tojást. És 3 vagy 4 ugyanolyan mintás tojást. • munkafolyamat megbeszélése Alkotómunka befejezése Kész tojások felhelyezése a barkára.	A tevékenység megértéséhez ismertetem és bemutatom a tevékenység témáját, technikáját. Szükség esetén ruhaujjak felhúzására felhívás. Szemléltetés, munkafolyamatok, eszközhasználat megbeszélése: • mennyi papír tojást válasszanak és hogyan • félbehajtás (meglévő hajtásnyom mentén) • ragasztó használatának tisztázása (takarékosagra nevelés) • összeillesztés módja Szempontok: Technikák folyamatos pontosítása, differenciált segítségnyújtás. Ötletadás, pozitív megerősítés. Egyéni értékelés helyes technika, esztétikus feladatvégzés szempontjai szerint. Türelemre nevelés a tevékenység során. Érzelmi motiváció. Elkészült munkák példaként szolgálnak. Egymás munkájának tiszteletben tartásával véleményformálás.
------	--	--

2 p	Értékelés, lezárás Folyamatos értékelés, aki készen van, azt a mosdóba invitálom a dadus néni segítségével, majd felajánlom neki a szabad játékba való visszakapcsolódást. Csoportos értékelés: elkészült tojások díszítő jellegének kiemelése, nyugodt, türelmes munkavégzés kiemelése. Hangulati lezárás: vers újbóli elmondása	Higiénés szokások gyakorlása és megerősítése. Párhuzamos tevékenységek, nyugodt játéklehetőség biztosítása. A már elkészült alkotásokat példaként állítom a többiek számára. Ötletadással, pozitív megerősítéssel, ha szükséges segítségnyújtással támogatom a gyerekeket tevékenységükben. Folyamatos ellenőrzés, értékelés, segítségnyújtás. Alkotás közben a gyermekek munkáját, egyénileg, személyre szabottan, konkrétan értékelem. Megfelelő mennyiségű eszköz pótlása. Folyamatos egyéni értékelés, dicséret. Elkészült munkák megtekintésére buzdítás. Értékelés szempontjai: • a tojás hajtogatás, ragasztás technikájának elsajátítása • megkezdett munka befejezése • egyéni megoldás, egyediség kiemelése. Az elkészült munka megtekintése, véleményformálás egymás munkáinak
-----	--	--

	Játékba való visszavezetés • Megkezdett játék folytatása. • Játék a húsvéti tojásos társasjátékkal. • Játék a tojás összeillesztő játékkal.	tiszteletben tartásával. Érzelmi motiváció az összetartozás megerősítése Közösséghez való tartozás érzésének erősítése. Logikai gondolkodás, szín- és formaérzékelés, szabálytudat fejlesztése, számfogalom alakítása a társasjáték segítségével. Logikai gondolkodás, rész-egész viszony érzékelése, formaérzékelés fejlesztése az összeillesztő játékkal.
2 p	Szervezés Eszközök elpakolása, asztalok letörlése.	Környezettudatos nevelés erősítése a nem használt és megmaradt papír összegyűjtésével.

Mellékletek:

Bars Sári: Húsvéti mondóka

Nyúlanyótól kedden

Hímes tojást vettem,

Puha bélelt kiskosárba

Szépen beletettem.

Melengeti napfény,

Kikel nemsokára,

Sárgapelyhes kiscsibém lesz

Szép húsvét napjára.

Társasjáték:

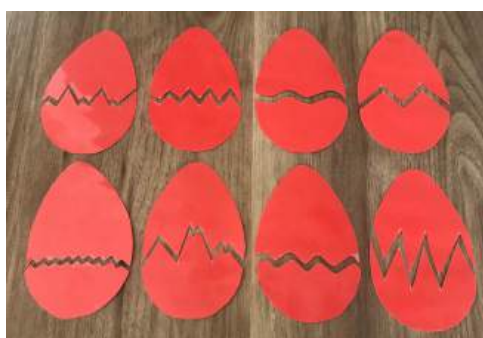
2-4 játékosnak ajánlott.

A játék elemei: 1 db 4x6 négyzetből álló játéktábla; 27 db kártyalap tojásokkal; korongok az eredmény nyilvántartásához.

A játék menete: Középre helyezzük a táblát, és lefordítva az asztalra tesszük a kártyákat. Az óramutató járásának megfelelően haladunk a játékosok között. A soron következő játékos felfordít egy kártyát és a tábla tetszőleges üres mezőjére helyezi. Ha ezáltal valamilyen tulajdonság szerint (háttér színe, tojás színe, tojás mintája) 3 egymás melletti (vízszintes, függőleges vagy átlós) kártya megegyezik, akkor létrejön egy TRIO. A játékos annyi korongot kap, ahány TRIO-t sikerült létrehoznia.

A játék vége: Ha a tábla minden négyzete betelt, a játékosok megszámolják a korongjaikat. Az nyer, akinek a legtöbb korongja összegyűlt.

Tojás összeillesztő játék

Források:

Bars Sári: Húsvéti mondóka. <https://kellemesunnepeket.hu/husveti-mondokak/> (Letöltve: 2025.03.28)

3.7.3. Reflexió, visszajelzések

A zárótevékenységemre jeles érdemjegyet kaptam. Megfelelően motiváltam a gyermekeket, és a feladat kiadása, bemutatása érthető volt. A differenciált egyéni segítségadás, valamint a személyre szóló értékelés is megvalósult. A vizsgáztató Farkasné Egyed Zsuzsanna, valamint az óvodapedagógus Farkas Mónika is kiemelte, hogy látszott, az előző napokban jó kapcsolatot tudtam kialakítani a gyermekekkel, így szívesen együttműködtek velem. A tevékenység során az anyanyelvi nevelés is teret kapott a vers által, valamint a matematikai lehetőségeket is ki tudtam használni azáltal, hogy megszámoztattam a gyermekekkel a választott tojásdarabokat. A logikai gondolkodás fejlesztése mind a tevékenység feladata, mind a motivációként használt játékok során kiemelt szerepet kapott. A tevékenység során a kitűzött nevelési, valamint készség- és képességfejlesztési célok megvalósultak.

A tervezet elkészítése egyértelműen fejlesztette a 2. kompetenciában meglévő jártasságomat. A megvalósítás során pedig a 4. és 5. kompetenciám fejlődött. Végig fontos szerepe volt a differenciálásnak, az egyéni bánásmódnak, egyéni segítségadásnak. Közben pedig a közösség is erősödött a közös dísz elkészítésével, az örömteli közös alkotás során.

3.8. Mese az óvodában - kitekintés

3.8.1. A keletkezés körülményei

Irodalmi és anyanyelvi nevelés módszertana tárgyunkból kaptuk a feladatot, hogy gyakorló óvodapedagógussal készítsünk interjút mesélési szokásairól. Interjúalanyunk a gyakorlati helyem egy óvodapedagógusát kértem fel, szándékosan egy másik csoportból, hogy minél több szokásrendszert megismerhessek.

3.8.2. Interjú

Készítette: Nemes Bianka - Óvodapedagógus szak, levelező

Interjúalany: Sóti Éva óvodapedagógus, Kéz a Kézben Óvoda, Veresegyház

Interjú készítés dátuma: 2022.09.29.

Az óvoda helyi nevelési programja irodalmi anyag választásának szempontjából egyezik az ÓNOAP alapelveivel: előtérbe helyezi a magyar népmesék kínálta lehetőségeket, kiegészítve a klasszikus és kortárs irodalmi művekkel.

- **Mióta dolgozik óvodapedagógusként?**

- 1979 óta.

- **Milyen szempontok alapján választja ki az éves irodalmi anyagot?**

- Egyrészt a gyerekek életkora alapján, most épp nagycsoportosaim vannak. Illeszkednie kell a környezeti tematikus tervbe is, téli mesét nyilván télen mondok.

- **Változtatott az irodalmi anyagon pályafutása alatt? Hogyan, miért?**

- Persze, változtattam. Változott a gyerekek érdeklődési köre, változott a világ. A klasszikus népmeséket még mindig mesélem, de jöttek hozzá mai, modern mesék is.

- **Honnan tájékozódik a gyermekirodalomról?**

- Az internetről. Meg persze a gyerekektől, sokan elmondják, milyen meséket olvasnak épp otthon.

- **Vihetnek be a gyerekek mesekönyvet az óvodába?**

- Persze! Be lehet hozni csak megmutatni is, de ha olyan, szívesen olvassuk is altatáskor a csoportnak. Az egyik kislány a héten például a Szépség és a Szörnyeteget hozta be, azt olvastuk.

- **Milyen meséléshez kapcsolódó szokások, szertartások vannak a csoportban?**

- Tudom, hogy sok helyen van csengettyű vagy hasonló. Nálunk ilyen nincs, azt vettem észre, hogy nincs rá szükség. A mesélésnek meghatározott ideje van. Minden nap van mese. Tízórai, aztán kézmosás, és amikor jönnek be, már ülnek a szőnyegre és várják a mesét. És altatáshoz is mindig mesélünk, akkor könyvből, akár hosszabb, folytatásos meséket is. Figyelnek olyankor is, visszakérdezőnk másnap, és emlékeznek, mi volt előző nap.

- **Hogyan motiválja a gyerekeket a mesehallgatásra?**

- Nincs szükség külön motivációra. Hallgatják, mert élvezik, érdekli őket. Amíg kicsik voltak, persze elmehettek mese közben csendben játszani, de közben is hallották, hallgatták, figyelték a mesét. Most már nem mennek el. Figyelnek. Mert ez nekik jó.

- **Inkább könyvből vagy fejből mesél?**

- Mindkettőt szoktam, de nagyon szeretek fejből mesélni. Rengeteg mesét tudok, egy egész napig tudnék mesélni. Jobban is szeretik a gyerekek, ha fejből mesélek. Nem

kell ehhez könyv, meg képek. Pontosan el tudják képzelni, milyen egy sárkány vagy egy kacsalábon forgó palota. Minél kevesebb képet látnak, annál jobban.

- **Szoktak a szülők tanácsot kérni otthoni meseválasztáshoz?**
- Nem.
- **Van még bármi, amit elmondana a témával kapcsolatban?**
- Azt figyeltem meg, hogy régen, még ezelőtt a sok TV és tablet és mesefilm előtt a gyerekeknek volt mesetudata. Most egy teljesen más képük van a valóságról, nehezebben tudják megkülönböztetni a mesét a valóságtól. Külön fel kell rá hívni a figyelmüket, hogy mi az, ami csak a mesében lehetséges.

3.8.3. Reflexió, visszajelzések

Tanulságos volt számomra ez az interjú. A meséléshez nem kell alkalom, nem kellene különösebb előkészületek sem. Csak a szándék kell, és persze rengeteg mese, amit az óvodapedagógus ismer. Ha élvezi a mesélést, ha szívből jön, akkor még külön motiváció se kell: jól ismert, alig várt szokássá tud válni a csoportban. Ha valaki nem ül le? Akkor is hallja. A mese akkor is dolgozik. Feszültséget old, utat mutat, életre nevel, vagy - esetenként - csak szórakoztat.

Az interjú alátámasztotta mindazt, amiről a főiskolán is tanultunk. A mesék segítenek eligazodni a gyerekeknek a világban, stratégiákat mutatnak a nehézségek leküzdésére. A jó mesék hatnak az érzelmekre, illeszkednek az óvodás gyermekek mágikus gondolkodásához, világképéhez. Észrevétlenül fejlesztik tehát az érzelmi intelligenciát, a problémamegoldást, a rugalmas alkalmazkodóképességet. (Kádár, 2013)

4. Az atipikus az új tipikus?

4.1. Összefoglaló bemutatás

Mit is jelent az atipikus fejlődés? Röviden: bármilyen, eltérő idegrendszeri fejlődésen alapuló neurológiai sajátosságot. Az eltérések sokszor nem nyilvánvalóak, és különböző kombinációkban jelenhetnek meg. Közös jellemzőjük, hogy intelligenciától függetlenek és megjelenésüket erősen befolyásolja a környezet. Ide tartoznak a tanulási zavarok, kontrollzavarok, illetve az autizmus spektrumzavar egy része is. (Gyarmathy, é.n.)

Fontosnak tartom, hogy óvodapedagógusként ismerjem ezeket az eltéréseket, mert hiszem, hogy ha megfelelően állunk hozzá a nehézségekkel küzdő gyermekekhez és támogatjuk őket, akkor ők is szárnyalhatnak. Ebben a részben ezért először egy gondolattérképet szeretnék bemutatni, mely röviden összefoglalja az atipikus fejlődés típusait, fő jellemzőit.

Akár tipikusan, akár atipikusan fejlődik is egy gyermek, mindenkinek vannak erősségei és gyengébb oldalai. Már portfólióm első részében is kifejtettem, mennyire fontosnak tartom, hogy megismerjük a csoportunkba járó gyermekeket. Ebben a részben is szeretnék egy olyan dokumentumot bemutatni, mely segít abban, hogy a gyermekek részképességeit felmérjük, erősségeiket, gyengébb oldalait megtaláljuk. Ez az esettanulmány egy - gyermekpszichiáteri vélemény alapján - feltehetően autizmus spektrumzavarban érintett gyermekről készült, ezért is itt kapott helyet, de elkészíthető lenne bármely gyermekkel. A dokumentum egy fejlesztési tervet is tartalmaz, mely a gyermek erősségeire építve óvodai (illetve akár otthoni) fejlesztési lehetőségeket sorol fel.

Az utolsó dokumentum, amit bemutatok ebben a részben, egy anyanyelvi játékgyűjtemény. Két okból éreztem idetartozónak. Egyrészt, a sajátos nevelési igényű gyermekek között számos beszéd fogyatékossgal élő gyermek is van. A 2023/24-es nevelési évben csaknem 7.000 beszéd fogyatékos gyermek járt valamilyen köznevelési intézménybe (óvodába, általános iskolába vagy középfokú iskolába). (KSH, 2024a) Amellett, hogy gyógypedagógus foglalkozik velük, óvodai keretek között is segíthetünk nekik. Másrészt a többi gyermeknek is rendkívül hasznos lehet több szempontból is. Az artikulációs problémák kijavítása nyilvánvalóan logopédus feladata, ehhez azonban szükség van a beszédmozgást végző izomzat erősítésére, melyet óvodapedagógusként is segíthetünk. Az anyanyelvi játékok ezen kívül fejlesztik a szókincset, a mondat- és szövegalkotást, a fonológiai tudatosságot, melyek mind-mind segítik majd a gyermeket az értő olvasás gyors elsajátításában.

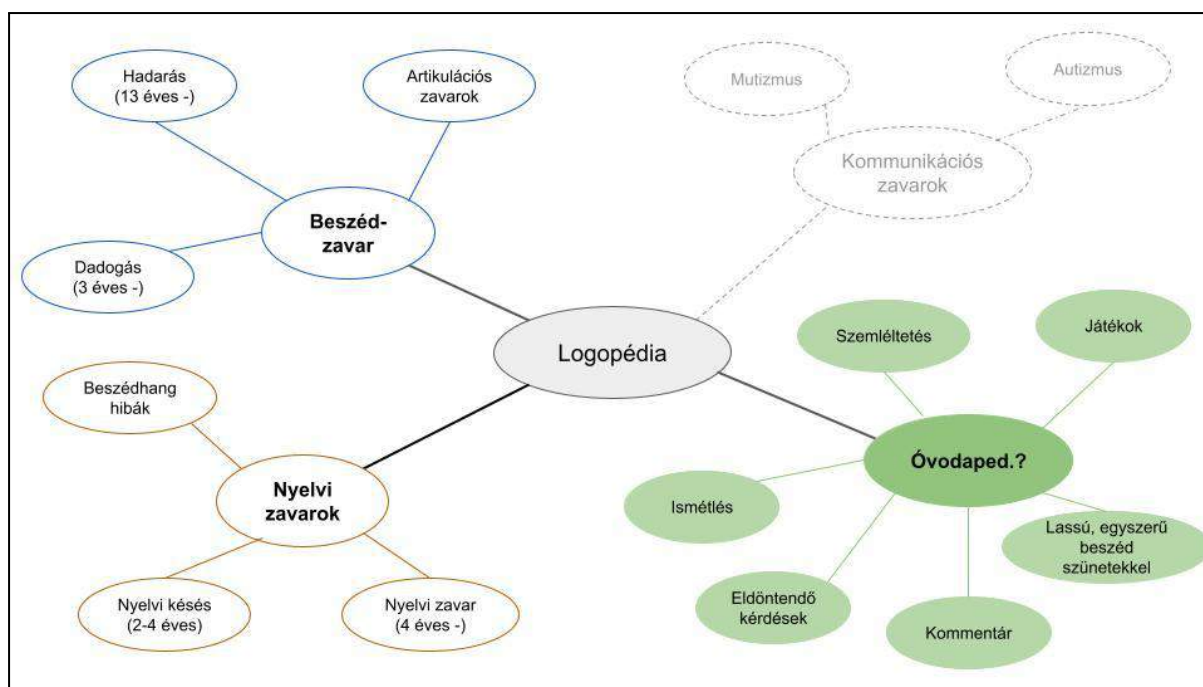
4.2. Mit jelent, hogy atipikus? - gondolattérkép

4.2.1. A keletkezés körülményei

Atipikus fejlődés tárgyunk első félévében Dr. Gyarmathy Éva azt a feladatot adta, hogy az órán elhangzottak alapján készítsünk gondolattérképet: mit is jelent számunkra az, hogy atipikus? Azért tartotta ezt fontosnak, mert egy ilyennek a létrehozása segít minket abban, hogy strukturáltan, átgondoltan láthassuk ezt a fontos - és igen tág - témát. A feladat része volt az is, hogy reflexiót készítsünk.

4.2.2. Gondolattérkép

Az előadások legnagyobb tanulsága számomra az volt, hogy fejlődést, hatékony együttműködést csak akkor érhetünk el egy atipikusan fejlődő gyermekkel, ha amellet, hogy figyelembe vesszük a diagnózisukat, a személyiségüknek, érdeklődésüknek megfelelő módon közelítünk hozzájuk. Tehát például ahány ADHD-s gyermek, annyiféle megoldás lehet arra, hogy ők motiváltak maradjanak. Ez ugyanígy van egyébként tipikusan fejlődő gyermekek esetében is. Ne felejtsük el a diagnózis mögött a gyermeket is látni! Két vélhetően autista gyermeket nevelek, náluk is ugyanezt tapasztalom: közös jegy, hogy a rendszeresség, kiszámíthatóság mindkettőjüknek fontos, de ezen kívül teljesen más megoldások működnek egyiküknél, mint a másiknál.

4.2.3. Reflexió, visszajelzések

Az egész tantárgy, és a gondolattérkép elkészítése is nagymértékben fejlesztette számos kompetenciámat. Rengeteg új ismeretet szereztem az atipikus fejlődésről, így könnyebbé vált számomra a szakszerű fogalomhasználat (1. kompetencia). Megismerve az ADHD és az autizmus jellegzetes jegyeit, könnyebbé válhat az is, hogy ha SNI gyermek fog járni a csoportomba, akkor úgy tudjam tervezni a mindennapokat és a foglalkozásokat is, hogy az nekik is megfelelő legyen (2. kompetencia). Módszertanilag felkészültebb lettem, hogy az egyéni bánásmódot igénylő gyermekeket integrálni tudjam a csoportba (4. kompetencia). Abban is segíthet a gondolattérkép, hogy ha munkám során olyan gyermekkel találkozom,

akinek valamilyen területen problémája van, tudjam, milyen jellegű nehézségek esetén irányítsam feltétlenül szakemberhez (természetesen anélkül, hogy diagnosztizálni próbálnám a gyermeket - ez semmiképp sem feladatom).

A legfontosabb tanulság számomra, hogy mennyire egyedi megnyilvánulási formái lehetnek akár az ADHD-nek, akár az autizmusnak, és ezért mennyire más megközelítést kíván minden egyes érintett gyermek. A diagnózis mögött ott van a hús-vér gyermek, a saját személyiségével, életkörülményeivel, nehézségeivel, amit mind figyelembe kell venni, amikor utat próbálunk találni hozzá. Fontosnak tartom, hogy amennyiben egy gyermeknek van bármilyen diagnózisa, óvodapedagógusként egyeztessünk a gyermekkel foglalkozó gyógypedagógussal, kérjünk tőle segítséget, hogy mivel tudjuk a legjobban segíteni őt az óvodai mindennapokban, illetve osszuk meg vele, hogy milyen nehézségekkel szembesülünk mi a csoportban. Míg a gyógypedagógus sokszor egyénileg fejleszti a gyermeket, mi csoportban látjuk, így a tapasztalataink remekül ki is egészíthetik egymást.

4.3. Esettanulmány és fejlesztési terv

4.3.1. A keletkezés körülményei

Atipikus fejlődés tárgyunk második félévében azt a feladatot kaptunk, hogy egy gyermek képességeit megadott vizsgálati eszközökkel mérjük fel, majd a kapott eredmények alapján készítsünk fejlesztési tervet. Azt gondolom, remek eszközt kaptunk a kezünkbe ahhoz, hogy a gyerekek fejlődését minél inkább segíteni tudjuk. A vizsgálati eszköztár kiter az összes fontos részképességre, így láthatjuk, a csoportunkban mik az erősségek, gyengeségek. Ez pedig segít mind a csoportos foglalkozások megtervezésében, mind a gyerekek differenciált fejlesztésében.

4.3.2. Esettanulmány

A vizsgált gyermek adatai

Név: Júlia

Életkor: 6 év (nagycsoporthoz)

Meglévő ismeretek

Szüleivel és 8 éves bátyjával él, rendezett családi körülmények között. Otthonában cserfes, mozgékony, beszédes kislány. Szüleivel és testvérével is sokat, sokfélét játszik. Családi programokban, tevékenységekben többnyire szívesen vesz részt. Idegenekkel ugyanakkor tartózkodó, nem beszél velük, nem működik velük együtt. Az óvodában már nyitottabb, mint eleinte, de sem egyedül, sem társaival nem játszik. Egyre többet beszélget társaival és a pedagógusokkal is. Együttműködő, a mindennapos feladatokat elvégzi, jó étvággal eszik, délután csendesen pihen, de a játékos tevékenységekben többnyire nem vesz részt.

Az érzelemszabályozás, érzelmek felismerése, valamint a társas képességek területén egyértelműen nehézségekkel küzd.

Fentiek miatt gyermekpszichiáter is vizsgálta már, autizmus spektrumzavar gyanúja merült fel, de diagnózis egyelőre nincs. Jelenleg pszichológushoz jár szorongásának oldására, továbbá DSZIT jellegű terápián vesz részt heti rendszerességgel.

Szenzomotoros és kognitív profil

Életkorának megfelelően az 5-7 éveseknek szóló feladatok egy részét végeztem el vele, illetve a szenzomotoros profilt vizsgáltam.

A szenzomotoros profil elvégzésével az alábbi eredményt kaptam:

	Motoros			Szenzoros			Szekvencialitás			Össz.
	Test-séma	Tér-irány	Egyen-súly	Vizu-ális	Auditív	Taktilis	Téri	Idői	Nyelvi	
Ered-mény	29	7	6	14	2	4	6	4	6	78
Átlag (nagycs.)	25	7	7	9	5	5	4	3	3	68

A kognitív képességek közül a verbális képességek vizsgálatára a főfogalom feladatot használtam. A fogalmak közül az első háromra még válaszolt (helyesen), aztán feladta.

Absztrakciós képességét a figurateszttel is próbáltam mérni, ebben 9 jó választ adott. Sokszor csak véletlenszerűen választott.

Emlékezetét, szekvenciák felismerését több feladattal is vizsgáltam. Számismétlése 5 számjeggyel is megy, visszafelé 2 számjeggyel magabiztos, 3 számjeggyel már hibázott. Szóismétlése hibátlan. Ritmuskopogás 5 egységig magabiztos. Az állatos-tárgyas képek

sorbarendezésében vétett hibákat, 10-ből 5 pontot ért el, viszont minden állathoz megtalálta a hozzá tartozó tárgyat.

A mennyiség feladat alapján számfogalma kialakult. A figyelem feladat elvégzésére nem volt hajlandó.

A feldolgozási képességek közül vizuális képességei mérésére a képemlékezet feladatot tudtam használni. Alakrajz készítésére nem volt hajlandó. Alak-háttér megkülönböztetése ugyanakkor jól ment neki, minden elrejtett tárgyat megtalált a képen.

Fonológiai képességei mérésére sem a szóvég tesztet, sem az álszavak ismétlését nem volt hajlandó elvégezni (utóbbinál kijelentette, hogy „ez hülyeség, ilyen szavak nincsenek, minek ismétljem?”). Ugyanígy nem jártam sikerrel a hangdiszkriminációs feladtnál sem. Szótalálási képességét nem tudtam mérni, a gyorsmegnevezés feladatot nem végezte el.

Motoros képessége mind a ritmuskopogás, mind a mozgásutánzás feladat alapján jó. A mozgásutánzást (ököl - él - tenyér) mindkét kézzel egyből végre tudta hajtani.

A teszt értékelése

A teszt alátámasztotta a mindennapi élet megfigyeléseit. Júlia erőssége a vizuális feldolgozás, az auditív feldolgozásban ugyanakkor le van maradva. Motoros képességei megfelelőek. Szekvenciális képességei erősek, emlékezete megfelelő.

Absztrakciós képessége erősen fejlesztendő.

Fonológiai és szótalálási képességét most együttműködés hiányában nem tudtam mérni. Korábbi tapasztalataim alapján fonológiai képessége jó, szavakat képes betűzni. Szótalálási képességében bizonytalan vagyok - bár néha összetett mondatokban képes bonyolult események elmesélésére, máskor egészen egyszerű dolgokat sem tud szavakba önteni.

Figyelmének terjedelme a tapasztalataim alapján változó, érdeklődéstől függ.

A legnagyobb nehézség ugyanakkor talán magában a feladattudatban mutatkozik meg: amit nem szeretne elvégezni, vagy amiben úgy érzi, kudarc fogja érni, azzal nem is próbálkozik.

Célok

Fentiek alapján 4 területet találtam, mely otthon, illetve az óvodában is fejleszthető:

- óvodai és otthoni feladatait magabiztosan, önállóan el tudja végezni
- verbális absztrakciós képességei fejlődjenek
- erősödjön auditív feldolgozása

- érzelemfelismerési képessége erősödjön

Cél a szakemberek munkájának segítése, hogy könnyebb legyen Júliának a társas helyzetekben való tájékozódás, és képessé váljon a szeptemberi iskolakezdésre.

A célok elérésében segíthetnek a vizuális segédeszközök, hiszen vizuális feldolgozása kiemelkedő. Mivel motoros képességei is fejlettek, és szeret is mozogni, a mozgásos játékokkal sikereket érhetünk el.

Javasolt tevékenységek

Auditív feldolgozás fejlesztése:

- Irányhallást fejlesztő játékok (pl. Bukfenc: Hol szólsz kispajtás?, Hol ketyeg az óra?, Kakukk hol vagy?, Erre csörög a dió)
- Halkabb hangok észrevételét fejlesztő játékok (pl. Bukfenc: Csendestársak, Vakondok, Osonás és csörtetés)
- Hangok megkülönböztetését fejlesztő játékok (pl. Bukfenc: Mi van a dobozban?; taps-dobbantás-koppintás megkülönböztetése csukott szemmel, Koszorú, koszorú)

Absztrakciós képesség fejlesztése:

- Halmazalkotás játékokból, képes kártyákból gyűjtőfogalmak alapján
- Kakukktojás játék
- Asszociációs játék
- Fejezd be a gondolatom! játék, pl: „Télen hideg van, nyáron...”
- Folytasd a sort! játék, például állatokat kezdünk sorolni, mindenki mond hozzá egyet
- A mindennapi tevékenységek során mutassunk rá analógiákra!

Feladattudat fejlesztése:

- Az óvodában figyeljünk rá, hogy részt vegyen a pakolásban.
- Naposi feladatok elvégzése.
- Összetettebb vagy rendszeres feladatokhoz ellenőrző lista - vizuális megerősítés
- Otthon legyen feladata, rendszeres elvégzéséért járhat motiváló jutalom.

Érzelmelek felismerésének fejlesztése

- Érzelemkártyák használata: érzelmeinket nevezzük meg, és mutassuk is meg érzelemkártyán, pl. macikártyán (<https://macikartya.hu/>)
- Tükörjáték érzelmek kifejezésével
- Rövid történetek mesélése egy szereplőről, aki mindig máshogy érzi magát (mint például a Mesezene módszerben a lufik) - vizuális megerősítéssel, legyen kép róla!

Felhasznált irodalom

1. Gyarmathy Éva (é.n.). *Bukfenc - Játékkatalógus a tanulási zavarok megelőzéséhez*. Letöltve: 2024.11.06. Forrás: <http://diszlexia.hu/kptest/KPT5-7eveseknek/Bukfenc.pdf>
2. Szűcs Antal Mór - Ványi Ágnes (2022). A Mesezene módszer mint emocionális híd az óvoda és iskola között. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 10(1), 168–178. Letöltés dátuma: 2024.11.06. Forrás: <https://doi.org/10.31074/gyntf.2022.1.168.178>

4.3.3. Reflexió, visszajelzések

Azt gondolom, remek eszközt kaptunk a kezünkbe ahhoz, hogy a gyerekek fejlődését minél inkább segíteni tudjuk. A vizsgálati eszköztár kitér az összes fontos részképességre, így láthatjuk, a csoportunkban mik az erősségek, gyengeségek. Ez pedig segít mind a csoportos foglalkozások megtervezésében (2. kompetencia), mind a gyerekek differenciált fejlesztésében (4. kompetencia).

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy ezen ismeretek nem helyettesíthetik szakember bevonását, amennyiben a probléma jellege vagy súlyossága azt indokolja!

4.4. Anyanyelvi játékok gyűjteménye

4.4.1. A keletkezés körülményei

Irodalmi és anyanyelvi nevelés módszertana 2. tárgyból az egyik feladatunk az volt, hogy megadott szempontok szerint anyanyelvi játékgyűjteményt készítsünk. Ezt szeretném most bemutatni.

4.4.2. Játékgyűjtemény

Beszédmozgást fejlesztő gyakorlatok
<i>arc- és ajakgyakorlatok</i>
1. Ropitartós
Eszközként egy zacskó ropira lesz szükségünk. A gyermekek feladata, hogy mielőtt megeszik a ropit, próbálják meg az ajkaik között megtartani (mutassuk meg, hogyan). Kiscsoporttól játszható.
2. Kis hal-nagy hal
Vágjunk ki keményebb papírból egy kicsi és egy nagy halat. Ha a kicsit mutatjuk fel, a gyerekeknek kicsiket kell tárogtniuk, ha a nagyot mutatjuk fel, nagyokat. (Mutassuk meg, hogyan.) Kiscsoporttól játszható.
<i>nyelvgyakorlatok</i>
1. Padlás-pince játék
A gyermekek nyissák nagyra a szájukat. Ha azt mondom, padlás, a nyelvükkel érintsék meg a felső fogsorukat, ha azt mondom, pince, az alsót. Lehet olyan formában is, hogy ki kell nyújtani a nyelvet felfelé vagy lefelé. Kiscsoporttól játszható.
2. Magszedgető
Tegyünk minden gyermek tányérjára néhány ehető magot (pl napraforgómag). Kérjük meg őket, hogy a nyelvükkel vegyék ki a tányérből és egyék meg őket! Kiscsoporttól játszható.
<i>légzőgyakorlatok</i>
1. Fújós foci
Készítsünk kaput például egy kartondoboz kivágásával vagy bármilyen építőkockából építve, helyezzük az asztalra. A gyermek feladata, hogy egy zseníliagolyót megadott kezdőpontból (kb 50cm-ről) fújással juttasson a kapuba. Egyéni, vagy több kapu készítésével mikrocsoportos formában játszható. A játék a kapu méretének csökkentésével vagy a távolság növelésével nehezíthető. Ha szeretnénk, a fújáshoz szívószál is használható. Kiscsoporttól játszható.
2. Kutyaautánzó

A gyerekek feladata, hogy egy kutyát utánozzanak, aki kétféle dolgot csinál: • amikor nappal van, lihegve szaladgál • éjjel nyugodtan alszik A nappal/éjszaka változását jelezheti a lámpa fel/lekapcsolása, vagy egy papírból kivágott nap/hold felemelése. Nappal a gyerekek négykézláb másznak és lihegnek. Éjjel lefeksznek, és figyelnek arra, hogy nyugodtan, lassan lélegezzenek. Csoportos formában játszható, akár mindennapos testnevelés keretein belül is. Kiscsoporttól játszható.
Auditív, anyanyelvi és kommunikációs játékok
<i>Hallásfejlesztő játékok</i>
1. Hol a tolvaj?
A terem közepén ül egy gyerek, bekötjük a szemét (vagy megkérjük, takarja el/csukja be). Elé helyezünk egy „kincset” (bármilyen, kis méretű tárgyat). A többi gyerek a terem két oldalán ül. Rámutatunk egy gyerekre, aki feláll, és megpróbál közelebb lopakodni a középén ülőhöz és elcsenni a kincset. A középén ülő gyerek feladata, hogy arra az oldalra mutasson, amerről a lopakodást hallja. A következő körben az a gyerek ül középére, aki most lopakodott. Csoportos formában játszható, kiscsoporttól kezdve.
2. Hol csörög?
A gyerekek körbe állnak, egyikük a kör közepére áll és becsukja a szemét. Valamelyik gyerek kezébe adunk egy apró csörgőt, megcsörgeti. Ezután a kör belsejében álló gyermek kinyithatja a szemét, és meg kell próbálnia megtalálni, kinél van a csörgő. Ha nem megy, többször is megállhat „fülelni”, ekkor újra megszólaltatja a gyermek a csörgőt. Csoportos formában játszható, kb középső csoporttól. Eszközként 1 db apró (gyermek kezébe jól elrejthető) csörgő/hangot adó tárgyra van szükség.
<i>Hangdifferenciáló játékok</i>
1. Koszorú
A gyerekek álljanak körbe, válasszunk valakit, aki a kör közepén leguggol, ő lesz a koszorú. A koszorút kérjük meg, csukja be/takarja el a szemét. A körben állók körbejárnak, közben a „Koszorú” dalt éneklik. A dal végén a pedagógus valakire rámutat, a választott gyerek a koszorú mögé áll, és a hátán kopogva ezt mondja:

„Kipp, kopp, kopogok, találd ki, hogy ki vagyok!” A koszorú feladata, hogy kitalálja, melyik gyerek áll mögötte. Ha nem sikerül kitalálnia, segíthetünk (pl haja színe, ruhája színe). Utána cserélnek. Csoportos formában játszható, kiscsoporttól kezdve.
2. Dobbantós
A pedagógus megmutatja a gyerekeknek, milyen hangja van annak, amikor • a lábával dobbant • a combjára üt • tapsol A gyerekek több sorban állnak, minden gyerek ugyanabba az irányba néz. A pedagógus mögéjük áll, és dobbant/combjára üt/tapsol. A gyerekek feladata, hogy felismerjék a hangot, és utánozzák a cselekvést. Csoportos formában játszható, kiscsoporttól kezdve (először két hanggal próbálkozva).
<i>Mondatfonetikai eszközök használatát gyakorló játékok</i>
1. Halk-hangos gyakorlása nyuszi-oroszlán bábokkal
Ismert verset mondjunk el úgy a gyerekekkel, hogy ha a nyuszi bábót emelem fel, halkan mondjuk, ha az oroszlánt, akkor hangosan. Csoportos formában játszható, kiscsoporttól, eszközként 2 bábra van szükségünk, melyekből az egyik egy jellemzően halk, a másik egy jellemzően hangos állat.
2. Gyors-lassú gyakorlása
Válasszunk egy rövid mondókát (pl Gyí, paci paripa). Először mondjuk el normál tempóban, aztán lassan, majd gyorsan. Tapsoljuk az egyenletes mérőt hozzá. Nagyobb gyerekekkel már a mondóka közben is válthatunk tempót, megadott jelre. Csoportos formában játszható, egyszerűbb formájában már kiscsoportban.
<i>Nonverbális kommunikációs játékok</i>
1. Állj fel!
A gyerekek körben ülnek, akinek az óvodapedagógus a szemébe néz, annak fel kell állnia. Hétköznapi helyzetekben is játszható (például ebéd előtti mosdóhasználat előtt → aki felállt, az mehet a mosdóba). Csoportos formában is játszható, akár kiscsoporttól, amennyiben a gyermekek képesek a szemkontaktus felvételére.
2. Kézjel-játék

A gyerekek sorban állnak. Kiválasztunk egy gyereket, aki a többiekkel szemben helyezkedik el. A fülébe súgunk egy cselekvést, az lesz a feladata, hogy a többi gyereknek kézjelekkel megmutassa, mit csináljanak (például: üljenek le, feküdjenek le, forogjanak, ugráljanak, hajoljanak le, stb.). Minden kitalált cselekvés után válasszunk új gyereket! Csoportos formában, de inkább kisebb csoportban/mikrocsoportban játszható jól. Középső vagy nagycsoporttól.
<i>Mondat- és szövegalkotást fejlesztő anyanyelvi játékok</i>
<i>1. „Miért” játék</i>
Az óvodapedagógus kezdi a párbeszédet, a gyerekeknek pedig sorban kérdezniük kell egy kérdést „miért” kérdőszóval, például: • Hosszú a hajam. • Miért hosszú a hajad? • Mert nem mentem el fodrászhoz. • Miért nem mentél el fodrászhoz? • Mert főztem helyette. • ...
<i>2. Javíts ki! játék</i>
Az óvodapedagógus mond egy mondatot, benne egy egyértelmű hibával. (Például: Az oroszlának hosszú az ormánya.) A gyermek feladata, hogy megismételje a mondatot kijavítva (pl. Az elefántnak hosszú az ormánya.) Kisebb csoportokban játszható jól, de ha nem túl nagy a csoportlétszám, a teljes csoportban is lehet, sorban a gyerekekkel. Vicces játék, tehát valószínűleg nem unalmas az épp nem válaszolóknak sem. Egyszerűbb mondatokkal középső csoporttól, nagycsoportban bonyolultabb mondatok is lehetnek.

Felhasznált irodalom:

1. Forrai Katalin (2022). *Ének az óvodában*. Budapest: Móra Kiadó
2. Sárosdi Virág: Tisztán beszélek - Logopédia online program (2022-ben elvégzett tanfolyam, skillo.hu)

4.4.3. Reflexió, visszajelzések

Egyre több gyermek van, akik nem beszélnek, amikor óvodába kerülnek. Nagycsoportban sokaknak van szükségük logopédusra, hogy segítsen nekik a tiszta artikuláció megtanulásában. Azt gondolom, a rendszeresen játszott anyanyelvi játékok segíthetik a logopédusok munkáját. Az óvodáskori fonológiai fejlesztés segít a diszlexia bizonyos formáinak megelőzésében is. (Gyarmathy, 2018)

A játékgyűjtemény létrehozása segíti későbbi tervező munkámat (2. kompetencia), emellett pedig a nyelvi nehézségekkel küzdő gyermekek segítésében, csoportba integrálásában is hasznos (4. kompetencia).

5. Összegzés

Tanulmányaim utolsó félévében elhelyezkedtem óvodában dolgozni. Így már a gyakorlatban is meg tapasztalhatom, hogyan tudom használni mindazt az ismeretanyagot, kompetenciát, melyet a főiskolán elsajátítottam.

Napról napra látom, mennyire fontos ismernünk a csoportunkba járó gyerekeket. A játékokat megfigyelve kiderült számomra, mi érdekli őket, így könnyebb jó kapcsolatot kialakítani velük. Látom, hogyan alakulnak a baráti kapcsolatok, egy-egy közös társasjátékozással tovább lehet erősíteni a kapcsolatot nehezebben barátkozó, de egyébként érdeklődésük, fejlettségük alapján hasonló gyermekek között. Az udvaron és a mozgásos tevékenységek során folyamatosan figyelem nagymozgásaikat, ez segít a tevékenységek tervezésében, a differenciálási lehetőségek megtalálásában. Vegyes csoportban dolgozom, így a differenciálás eleve kiemelt jelentőségű, de az életkor nem minden: néhány hároméves ügyesebb mozgású, vagy épp finommotorikájú, mint sok nagyobb gyermek.

Az érdeklődési körükre, fejlettségi szintjükre alapuló tevékenységtervezés segít abban, hogy együttműködjenek, jó kedvvel vegyenek részt a szervezett tevékenységekben, ezáltal tovább fejlődjenek. Nagy hasznát veszem a korábban megírt tervezeteimnek, a játékos ötleteknek. Bármikor el lehet őket varázsolni - még a nagyokat is - egy tündér említésével, vagy épp egy vicces játékkal.

A mesék elvarázsoló hatását is meg tapasztalhattam. Nem minden gyermek ül a szőnyegre mesét hallgatni, játszhatnak közben csendben, de néhány mondat után jellemzően megáll a játék, ceruza a kezükben, és figyelnek.

Az atipikus az új tipikus? - ez a kérdés a csoportomat elnézve is felmerül. Van sajátos nevelési igényű gyermek is a csoportomban, illetve többen küzdenek különböző viselkedési, indulatkezelési, érzelmkifejezési nehézséggel. Sokan járnak különféle fejlesztő tornára, foglalkozásra, logopédiára. Rendkívül hasznosnak bizonyul tehát mindaz az ismeretanyag, amit ebben a témában elsajátítottam, és a portfóliómban bemutattam.

A legnagyobb kihívásnak a mindennapokban a közösségalkotást érzem. Vegyes csoportunkban nagyon elkülönülnek egymástól az egyes baráti társaságok, nem igazán van átjárás, sok a konfliktus. Ezek kezelésében szeretnék most leginkább fejlődni. Bízom abban, hogy a játékoság, tudatos tervezés, egyéni odafigyelés, sok közös tevékenység hamarosan meghozza gyümölcsét.

Felhasznált irodalom

1. 363/2012 (XII.17.) kormányrendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról.
Letöltés dátuma: 2024.10.03., forrás: <https://njt.hu/jogszabaly/2012-363-20-22.6#CI>
2. 401/2023 (VIII.30.) kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról. Letöltés dátuma: 2025.01.31., forrás: <https://njt.hu/jogszabaly/2023-401-20-22.7#SZ43@BE4>
3. Bars Sári (é.n.): *Húsvéti mondóka*. Letöltés dátuma: 2025.03.28.
<https://kellemesunnepeket.hu/husveti-mondokak/>
4. Bartos Erika (2006). *Bogyó és Babóca világot lát - Úrutazás*. Budapest: szerzői kiadás.
5. Feuer Mária (2000). *A gyermekrajzok fejlődéslélektana*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
6. Forrai Katalin (2022). *Ének az óvodában*. Budapest: Móra Kiadó.
7. Gaál Sándorné - Bencze Sándorné (2004). *A testnevelés mozgásanyagának feldolgozása a 3-10 éves korosztály számára*. Szarvas: magánkiadás.
8. Gyarmathy Éva (2018). A nyelvi fejlődés nehézségei és a diszlexia. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 6(3), 77-92. Letöltés dátuma: 2025.01.31. Forrás: <https://doi.org/10.31074/201837792>
9. Gyarmathy Éva (é.n.). *Atipikus fogalomtár*. Letöltés dátuma: 2025.02.04. Forrás: Apór Vilmos Katolikus Főiskola Atipikus Fejlődés Módszertani Központ: <https://avkf.hu/avkf-es-egysegei/tanszekek/pmt/atipikus-fmk/atipikus-fogalomtar>
10. Kádár Annamária (2013.) *Mesepszichológia - Az érzelmi intelligencia fejlesztése gyermekkorban*. Budapest: Kulcslyuk Kiadó
11. KSH (2019). *Oktatási adatok, 2019/2020 (előzetes adatok)*. Letöltés dátuma: 2025.02.05., forrás: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas1920.pdf>
12. KSH (2020). *Oktatási adatok, 2020/2021 (előzetes adatok)*. Letöltés dátuma: 2025.02.05., forrás: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas2021e/index.html>

13. KSH (2021). *Oktatási adatok, 2021/2022 (előzetes adatok)*. Letöltés dátuma: 2025.02.05., forrás: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas2122e/index.html>
14. KSH (2022). *Oktatási adatok, 2022/2023 (előzetes adatok)*. Letöltés dátuma: 2025.02.05., forrás: <https://www.ksh.hu/s/kiadvanyok/oktatasi-adatok-2022-2023-elozetes-adatok/index.html>
15. KSH (2023). *Oktatási adatok, 2023/2024 (előzetes adatok)*. Letöltés dátuma: 2025.02.05., forrás: <https://www.ksh.hu/s/kiadvanyok/oktatasi-adatok-20232024-elozetes-adatok/index.html>
16. KSH (2024a). 23.1.1.6. *Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók száma fogyatékoság-típus szerint*. Letöltés dátuma: 2024.10.03., forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/okt/hu/okt0006.html
17. KSH (2024b). 23.1.1.7. *Óvodai nevelés*. Letöltés dátuma: 2025.02.05., forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/okt/hu/okt0007.html
18. Marék Veronika (é.n.): *Mese a csillagról*. Letöltés dátuma: 2024.04.06., forrás: http://mesemorzsa.blogspot.com/2012_11_16_archive.html
19. Pappné Gazdag Zsuzsanna (2023). *A tornapad*. Budapest: Flaccus Kiadó.
20. Sárosdi Virág: *Tisztán beszélek - Logopédia online program (2022-ben elvégzett tanfolyam, skillo.hu)*
21. Stöckert Károlyné (2011). *Kis játéksz pszológia*. Budapest: Eötvös József Könyvkiadó.
22. Szűcs Antal Mór - Ványi Ágnes (2022). A Mesezene módszer mint emocionális híd az óvoda és iskola között. *Gyermekeknevelés Tudományos Folyóirat*, 10(1), 168–178. Letöltés dátuma: 2024.11.06. Forrás: <https://doi.org/10.31074/gyntf.2022.1.168.178>
23. Tihanyiné Vályi Zsuzsanna (2013). *Amiről a gyerekekrajzok beszélnek*. Szeged: JATEPress
24. Török Szilvi (2008). *Állatfa*. Budapest: Pagony Kiadó

25. Tótszöllősyné Varga Tünde (2006). *Mozgásfejlesztés az óvodában*. Budapest: magánkiadás.
26. Vekerdy Tamás (2013). *Jól szeretni*. Budapest: Kulcslyuk Kiadó.

1. melléklet

Pedagógus kompetenciák

A pedagógus kompetenciákat a 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet 44.§-a az alábbiak szerint határozza meg:

- 1. kompetencia:** Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás
- 2. kompetencia:** Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók
- 3. kompetencia:** A tanulás támogatása
- 4. kompetencia:** A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség
- 5. kompetencia:** A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre és a fenntarthatóság szempontjaira, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység
- 6. kompetencia:** A pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
- 7. kompetencia:** A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja
- 8. kompetencia:** Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
- 9. kompetencia:** Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

2. melléklet

Mentorpedagógusi értékelés

Kéz a Kézben Óvoda

2112 Veresegyház, Széchenyi tér 2.

Ligetek Tagóvoda

2112 Veresegyház, Gyermekliget u. 32.

Mentor: Barsi Anita – tagóvoda igazgató, mentorpedagógus

Hallgató: Nemes Bianka

Gyakorlat időpontja: 2024/25 tanév, I. félév

Értékelés

A hallgató (Nemes Bianka) minden nap pontosan, az óvodai szabályoknak megfelelően öltözve érkezett a csoportba.

Nagyon lelkes, motivált ismét, nagy örömmel fogadták a gyerekek is. Minden tevékenységre nagyon nyitott volt, sok érdekes tevékenységgel érkezett, érdeklődött az előző félévben megismert gyermekek fejlődéséről, figyelt, követte a szokás- és szabályrendszerünket, melyhez nagyon gyorsan kapcsolódott.

Önállóan is lefoglalt gyermekeket, olyanokat akik inkább csak céltalanul lézengtek a teremben. Beszélgetést, játékot is kezdeményezett, kirakóztak, rajzoltak. Mindenkor a gyermekek igényeit figyelembe véve, korosztályokra jellemző tevékenységeket kezdeményezett.

Tervező munkája már előző héten elkészült, elfogadó volt a javaslataimra, így az írásos munkája nagyon szakszerű, és tervezett volt. Ezt követően megtartotta a tervezett kezdeményezéseket, nagytornát, néhány alkalommal mindennapos mozgást. Tevékenységeit alapos felkészüléssel, saját kezűleg készített bábokkal, eszközökkel vezette, minden gyermek aktívan részt vett, figyelt rájuk, a dicséret módszerét alkalmazva motiválta őket.

A napok végén önértékelést végzett a napi munkájáról, ami szakszerű, érdekes, elgondolkodtató beszélgetés volt.

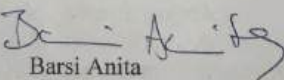
A gyerekek ismét könnyedén kapcsolódtak hozzá. A kollégákkal is kedves személyisége hamar megtalálta a hangot, jó munkakapcsolatot alakított ki.

Váratlan helyzetekre is gyorsan, rugalmasan reagált, ha kellett átöltöztetett gyermeket, vagy önállóan kísérte őket a mosdóba, mivel ismeri a csoport szokás és szabályrendszerét, a napi gondozási tevékenységeket ellátta.

Kellemes barátságos személyiség jellemzi, kedvességével hamar megtalálta a gyermekekhez az utat.

Köszönjük, hogy nálunk töltötte ezt a néhány napot, szeretettel várjuk vissza.

2024. október 30.

Barsi Anita
mentorpedagógus

3. melléklet

Plágium nyilatkozat

Nyilatkozat a diplomamunka eredetiségéről

Alulírott NEVES BIANKA az Apor Vilmos Katolikus Főiskola BUDAPEST szakos hallgatója büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom és aláírással igazolom, hogy a(z) PORTFOLIO * című diplomamunka saját, önálló munkám, és abban betartottam a Főiskola által előírt, a diplomamunka megírására vonatkozó szabályokat.

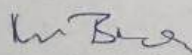
* JÁTEKOS NEVELÉS AZ EGYÉN ISÉNTÉKHEZ IGAZODVA

Tudomásul veszem, hogy a diplomamunkában plágiumnak számít:

- a) szó szerinti idézet közlése idézőjel és hivatkozás nélkül,
- b) tartalmi idézet hivatkozás megjelölése nélkül,
- c) más publikált gondolatainak saját gondolatként való feltüntetése,
- d) valamint mindazt, amit a hatályban lévő Tanulmányi és vizsgaszabályzat vonatkozó paragrafusa a hallgatói munka jogtisztaságával kapcsolatban előír.

E nyilatkozat aláírásával tudomásul veszem továbbá, hogy plágium esetén diplomamunkámat értékelés nélkül visszautasítják.

Vác, 2025 év 04 hónap 10 nap.

hallgató saját kezű aláírása